svensk veterinär tidning

10 • AUGUSTI • 2013 • VOLYM 65

Tick borne encephalitis hos hund

Ett europeiskt nätverk för djurvälfärd

Veterinära skyddsombud riskbedömer arbetet

Foto: GlobalP

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Digital Röntgen för alla behov!

Störst utbud • Riktigt bra Support • Nöjda kunder

tru|DR

tru|DR

tru|DR

MARK 1714cw

MARK 1218c

MARK 1218cw

Tour eSeries 1109G

MARK IIG

MARK 110v

MARK 1417

Regius

Σ Sigma

www.medivet.se info@medivet.se +46 (0) 411 244 00 Medivet Scandinavian AB, Ängelholm, Sverige

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***office@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande
TORSTEN JAKOBSSON, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-372 95 10
E-POST: ***torsten.jakobsson@svf.se***

Kansli- och ekonomichef
PER CARLSSON, ***pol mag***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

Förhandlingschef
ANDERS GRANELD, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: ***anders.graneld@svf.se***

Ombudsman/förhandlare
JENNY FLORDAL, ***fil mag***
TELEFON OCH
MOBIL: 08-545 558 25
E-POST: ***jenny.flordal@svf.se***

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

Generalsekreterare SVS
ELISABETH HERNBLAD TEVELL, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 31
MOBIL: 070-216 30 95
E-POST: ***lisa.hernblad.tevell@svf.se***

Bitr generalsekreterare SVS
SIMONE HÄUSLER, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 0730-928 113
E-POST: ***simone.hausler@svf.se***

Redovisningsansvarig
LINDA WIKSTRÖM, ***ekonom***
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***linda.wikstrom@svf.se***

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: ***marianne.lundquist@svf.se***

Administrativ assistent
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***karin.henriksson@svf.se***

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Vi måste få skydda oss mot paratuberkulos

DEN 20 JUNI BESLUTADE EU-KOMMISSIONEN att ta Sverige till EU-domstolen, eftersom man anser att vi inte genomfört direktiv 64/432/EEG (om djurhälsoproblem som påverkar handeln med nötkreatur och svin) på ett korrekt sätt. Kommissionen ogillar att Sverige testar nötkreatur som importeras från andra EU-länder för paratuberkulos.

Man menar att i bestämmelserna i direktivet finns inga hälsokrav beträffande paratuberkulos. Den obligatoriska testningen efter införsel till Sverige avskräcker enligt anmälan svenska jordbrukare från att importera nötkreatur från andra EU-länder. Detta anser kommissionen strider mot fördraget som reglerar importrestriktioner och importförbud.

EU-kommissionens egen djurhälsopolitik används av den svenska regeringen som argument för att vi ska få behålla kraven på att grisar och nötkreatur som förs in från andra länder måste vara fria från PRRS och paratuberkulos. Kommissionens djurhälsoprincip sedan 2007 är att det är bättre att förebygga än att behandla. De svenska införselreglerna handlar just om förebyggande. Vi hade ett smittskyddsgrundat undantag (tilläggsgarantier) från EUs regler under de första åren av EU-medlemskapet, men kommissionen har inte behandlat den ansökan om förlängning som Sverige skickade in 2000. I brist på klara svar har vi tillämpat de regler som gällde i samband med EU-inträdet.

Det kan tyckas självklart att Sverige ska få skydda sig mot en smittsam djursjukdom som vi i princip inte har själva, särskilt mot bakgrund av inledningstexten till direktiv 64/432/EEG: ”Medlemsstaterna måste ha rätt att förbjuda införsel till sina territorier av nötkreatur och svin om de befunnits eller misstänks lida av smittsamma sjukdomar, om de kan sprida sådana sjukdomar utan att själva vara sjuka eller om de inte uppfyller gemenskapens hälsobestämmelser.” Kommissionens beslut att ta Sverige till EU-domstol i frågan känns därför mycket märkligt. En okontrollerad handel med djur är det mest effektiva sättet att sprida både sjukdomar och resistensgener. Detta samband framkommer tydligt bland annat i en EFSA-rapport från 2010 om riskfaktorer för spridning av MRSA-resistens hos grisar. Samma gäller för paratuberkulos vid okontrollerad handel med nötkreatur.

Att kvalitetssäkra handeln med levande djur så att smittor och antibiotikaresistens inte sprids inom EU borde vara en självklarhet i unionens nya djurhälsolag, men förslaget i sin nuvarande form riskerar att inte ge denna möjlighet. Kommissionens agerande i fråga om Sveriges kontroll av paratuberkulos förstärker tyvärr bilden av frihandel till varje pris.

Nu gäller det för alla goda krafter att moderera kommissionens till synes kompromisslösa inställning. Handel med djur ställer andra krav än handel med bilar eller TV-apparater över EU-ländernas gränser. Marit Paulsens paroll ”ja till frihandel, nej till fri handel med djursjukdomar” måste bli en ledstjärna för hela EU-administrationens syn på hur djur köps och säljs. Annars klingar kommissionens eget motto ”prevention is better than cure” falskt.

JOHAN BECK-FRIIS
informationschef, SVF

NYHET!

DOUXO®-mousse

Är jag redan klar?

- ✓ Masseras in i huden-klart!
- ✓ Används lokalt eller på hela kroppen

CEVA Animal Health AB
Annedalsvägen 9, 227 64 Lund
www.ceva.se kundtj@ceva.com

innehåll

ledare av J Beck-Friis

Vi måste få skydda oss mot paratuberkulos 3

reportage av S Fredriksson

Agnetas och Eleonors uppdrag
Riskbedömning 6

vetenskap

Tick borne encephalitis (TBE) hos hund av Y Alnefelt m fl 11

från fältet

Fästingburen harpest påträffad i Östergötland
av J Beck-Friis 15

månadens epiztel 17

vilken är din diagnos?

– Patologi 19
– Svar 58

allmänt

Kan vi vinna kampen mot antibiotikaresistensen?
av C Arosenius 21

Ett europeiskt nätverk för djurvälfärd av M Steen m fl 23

Stenhammarsdagen 2013
Ingen hållbarhet utan lönsamhet av J Beck-Friis 27

Konstruktivt FVE-möte i Maribor
av S Häusler och M Widell 31

Fokus på hälsa och välfärd för fiskar av J Beck-Friis 35

Marknaden vs produktionsdjurens väl och ve
av T Manske 39

fackliga frågan

Hur fungerar beredskapen vid deltidsanställning?
av F Ritter 45

FVF informerar

Nya lagar av intresse för företagare av L Nordfors 47

insänt

Igelangrepp hos ällingar av D S Jansson 49

Ansvarstagande och faktabaserade bedömningar
från grisnäringen av G Johansson och S-O Dimander 52

replik

Låt oss bejaka de fakta som finns av J Beck-Friis 54

litteraturtjänst 56

kanslinytt 57

noterat

- Blodprov analyseras för schmallenbergvirus 16
- MRSA hos hund i Västsverige 18
- SVA undersöker fladdermöss i fält 43
- Antikroppar mot schmallenbergvirus hittade hos hund 45
- Alternativ metod avdödar svårbekämpade bakterier 58
- LRF-ordföranden ny hedersdoktor vid SLU 58

läkemedelsmonografi 60

kongresser & kurser 63

kåseri

Akuttentamen av B Wennman 69

svensk veterinärlegitimation 70

examination – ögon 70

Agnetas och Eleonors uppdrag

Riskbedömning

Säger man ordet skyddsombud tänker nog de flesta på en person som stoppar ett livsfarligt arbete inom industrin. Men det finns massor av skyddsombud, eller arbetsmiljöombud som de också kallas, på landets arbetsplatser. Så även inom veterinärsektorn. Veterinärtidningen har träffat två av dem, en distriktsveterinär och en djursjukhusanställd. Samt även en person som inget ombud har. Senare under hösten kommer vi att berätta om vad ett skyddsombud på Livsmedelsverket har att ta itu med.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Agneta Andersson och Eleonor Fredler är skyddsombud inom var sitt veterinärt område.

Att arbeta som distriktsveterinär i ”mörkaste Småland” innebär den sommardag veterinärtidningen är på besök att jobba i en idyll. Solen skiner, kor och kalvar är på grönbete och allt är frid och fröjd. Men under den grönskande ytan pyr ett missnöje. Inte från djurägarnas sida, utan från dem som arbetar och arbetar utan att få tillräcklig vila.

Agneta Andersson är huvudskyddsombud för distriktsveterinärerna. Hon jobbar i Växjö, en ”klassisk” station där resor till kor och hästar är den huvudsakliga sysselsättningen. Så är det också idag. Det är kor med klövproblem, lite juverhälsa, några tjurkalvar som ska kastreras, hästvaccinationer och en fånghäst. En helt vanlig arbetsdag för en distriktsveterinär. Miljöerna är varierande och i några fall ganska riskfyllda. En av de kor som Agneta ska behandla är enligt ägaren så pass opålitlig att han inte vill att Agneta går in till henne och kalven. Han får själv behandla kon. ”Kor kan vara farliga i det här läget, jag har blivit klämd ett par gånger med revbensfrakturer som följd” berättar bonden beredd att hoppa upp på boxkanten vid ett utfall.

Man skulle kunna tro att det till största delen är sådana här situationer som Agneta funderar på i sin roll som skyddsombud. Men så är det inte.

– Jag tycker att vi har kommit ganska långt när det gäller den fysiska arbetsmiljön, den har vi med oss och är väl medvetna om de risker som arbete med djur innebär. Det är inte den typen av frågor som upptar min tid i dagsläget.

– Mitt skyddsombudsarbete handlar till största delen om våra arbetstider och den psykosociala arbetsmiljön, säger Agneta som gör ambitiösa schemagranskningar.

Distriktsveterinärernas arbetstider är en ”never ending story” med ett mångfacetterat innehåll. Veterinärtidningen har tagit upp detta vid flera tillfällen, t ex i två artiklar under 2009 där problematiken med beredskap och övrig schemaläggning avhandlades. Exemplen då visade att utan veterinärer med en exceptionell lidelse för sitt jobb skulle det aldrig fungera. Sedan dess har väldigt lite hänt. På många håll har man fortfarande svårt att få ihop scheman med lagstadgad vila.

Varför är det så svårt? Frågan går till Fredrike Ritter, ordförande i Anställda Veterinärers Förening, AVF.

– Den omöjliga ekvationen heter förtroendearbetstid och tantiem i kombination med utökade distrikt. Flera små stationer har under senare år lagts ned eller slagits samman med

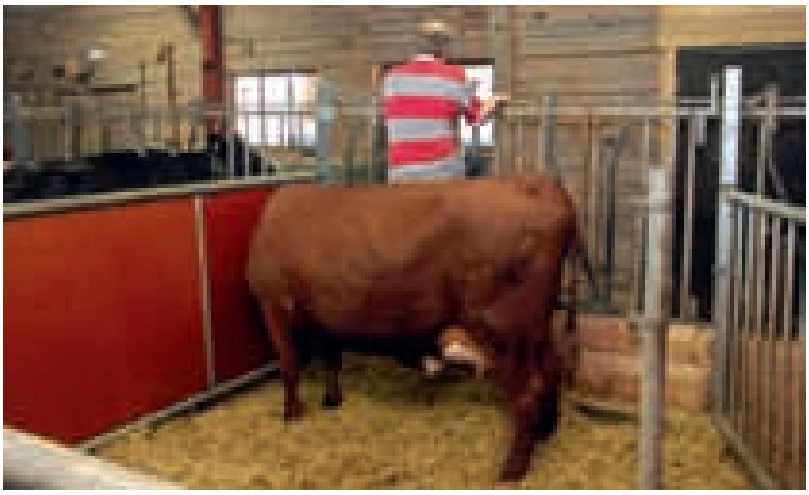

Den här djurägaren vet var han har sin ko. Agneta får inte gå in till henne och själv får han hoppa upp på boxkanten ett par gånger innan kon är fast och behandlingen kan börja.

Att arbeta med djur kan vara farligt. Men med erfarna djurägare och klok hantering löser det sig oftast. Agneta tycker att distriktsveterinärerna är väl medvetna om de fysiska risker som finns i jobbet.

Fredrike Ritter menar att kombinationen av förtroendearbetstid, tantiem och stora distrikt är riktigt dålig.

granndistrikt och en person får ensam ha beredskap i ett jätteområde, säger Fredrike. Agneta instämmer.

– Neddragningar på ett antal stationer och färre personer som delar på beredskapen gör organisationen sårbar. Är någon sjuk eller vill ta ut sin ledighet går det ut över kollegerna vilket inte är bra för arbetsmiljön. Man vet att någon annan drabbas och därför undviker man att ta ledigt. När det blir så pressat är det lätt att man börjar snäsa åt varandra, stämningen blir tråkig och det påverkar den psykosociala arbetsmiljön negativt.

Förtroendearbetstiden då, fungerar det?

– Ibland, men det är nog mest till arbetsgivarens fördel. Tanken med förtroendearbetstid är t ex att man ska kunna börja arbeta senare dagen efter ett långt arbetspass, men då får man inga resor och då tjänar man inga pengar. Här i Växjö där övervägande delen av arbetet är fältverksamhet är resorna viktiga, säger Agneta och fortsätter:

– Många unga sommarvikarier vill gärna jobba dygnet runt alla dagar i veckan och dra in så mycket pengar som möjligt. Även om de har viljan så är det klart ohälsosamt och det håller absolut inte i längden. Jag känner att arbetsmiljöarbetet ibland går ut på att skydda dem från sig själva.

Agnetas roll som skyddsombud är att vara med och riskbedöma schemaläggningen, inte att godkänna den. Det är arbetsgivarens ansvar. Att schemat är lagligt är inte lika med lämpligt och det finns en hel del att göra här, anser hon. Det är framför allt den stipulerade veckovilan som är stötestenen.

Som huvudskyddsombud ska Agneta vara spindeln i nätet och ha kontinuerlig kontakt med de lokala skyddsombuden runt om i landet. Ungefär en gång i kvartalet hålls telefonmöte och hon är också med i distriktsveterinärernas arbetsmiljökommitté.

Agneta är en engagerad person. Sedan våren 2011 har hon varit skyddsombud för distriktsveterinärerna i Växjö och sedan halvårsskiftet huvudskyddsombud. Hon sticker inte under stol med att uppdraget som skyddsombud innebär en ökad arbetsbelastning.

– Men jag vill absolut inte skrämma bort intresserade kolleger från att bli skyddsombud. Det är ett intressant uppdrag! Jag har alltid engagerat mig i frågor som jag tycker är viktiga och är ”patologiskt föreningsaktiv” som en kollega brukar uttrycka det. Jag var t ex aktiv i VMF under utbildningen och utanför det veterinära är jag ersättare i kommunfullmäktige i Älmhult, berättar Agneta.

Även den dag som veterinärtidningen besöker Eleonor Fredler, skyddsombud på Södra Djur-

PRIVATPRAKTIKERN ÄR SITT EGET SKYDDSOMBUD

Ord som lagstadgad arbetstid och skyddsombud klingar främmande i den ensamma privatpraktikerns öron. Vem säger stopp när timmarna tickar på och tröttheten kommer smygande? Frågan går till Robert Winberg som är egenföretagare och har ambulerande praktik i norra Uppland. Kunderna är mjölkbönder, köttdjursuppfödare och hästägare.

Som egenföretagare får Robert Winberg vara sitt eget skyddsombud.

– Som egenföretagare är man sitt eget skyddsombud. Men, det ombudet har i princip ingenting att säga till om, det är pengarna som styr. Som egenföretagare har man helt enkelt inte råd att säga nej till återkommande kunder när de behöver hjälp, säger Robert.

Hur många timmar i veckan arbetar du?

– Det beror på vad man räknar som arbetstid. Förutom en vecka om året då jag åker bort och stänger av helt, skulle jag tro att jag är tillgänglig ca 100 timmar i veckan, men jag arbetar inte alla dessa timmar. Utöver det dagliga jobbet efter telefontiden blir det kanske två, tre resor efter 17.00 en vanlig vecka. Helgerna kan se väldigt olika ut, men har en stamkund något akut tar jag i de allra flesta fall hand om det.

Risker i jobbet?

– De finns. Självklart blir man mindre vaksam om man är helt utarbetad och jag har säkert gjort ett sämre jobb någon gång på grund av trötthet. Övriga risker, hantering av djuren, arbetsmiljön på gårdarna och så, blir man väl medveten om efter att ha jobbat länge i yrket. I det fallet fungerar det bra att vara sitt eget skyddsombud.

sjukhuset i Stockholm, skiner solen från en klarblå himmel. Idyllen saknas dock, ”Södra” ligger i ett industriområde. Det är lättillgängligt för djurägarna, men lite ödsligt för dem som jobbar natt.

Eleonor är välbekant för veterinärförbundets medlemmar då hon sedan flera år tillbaka är vice ordförande i AVF. Skyddsombud har hon också varit ganska länge, ungefär fem år.

Hur jobbar du med arbetsmiljöfrågorna på ett stort djursjukhus? Har ni också problem med arbetstiderna?

– Arbetstiderna är inte något problem här. Vi kan återkomma till det. När det gäller det övriga så har vi jobbat på bra med det som kallas systematiskt arbetsmiljöarbete under många år nu. Jag är inte ensamt skyddsombud här, även djursjukskötarna har ett skyddsombud som jag samarbetar med. Vi har anpassat de checklistor som används inom humansjukvården till djursjukvård och gör skyddsronder ett par gånger per år, berättar Eleonor.

– Vid skyddsronderna kontrollerar vi strikt efter listan och pratar med personalen på varje avdelning, även administrationen, ”Är det något som inte är bra? Fungerar allt som det ska?” Och så vidare. Det gäller alla moment som utförs i arbetet och hur det påverkar fysiken. Vi tittar på arbetsorganisation, psykosocial arbetsmiljö, fysisk arbetsmiljö, ergonomi, kemikaliehantering, anestesi, hygien och smittskydd, strålskydd, säkerhet och miljöskydd.

– Beträffande strålskydd undviker vi att personal hjälper till att hålla i djur så långt det bara är möjligt, säger Eleonor.

Om det finns saker på listan som inte är tillfredsställande eller om någon i personalen har påtalat brister gäller det att följa upp frågan. Ett bra samtalsklimat med arbetsgivaren ger ofta resultat, men ibland går det helt enkelt för långsamt och skyddsombudet tvingas ryta i.

– Numera är foderhantering en ganska tung verksamhet på många djursjukhus, så även här. Det håller inte i längden att hålla på att lyfta säckar, ofta i trånga lagerutrymmen. När vi krävde lyfthjälpmedel ”NU” så kom det också en lyftanordning, berättar Eleonor och tillägger att även hanteringen av djurkroppar i kylrummet är ganska tung ibland. Det finns inte plats för några hjälpmedel där vilket är ett bekymmer. Hon understryker att det är skyddsombudets roll att påtala risker i arbetsmiljön, men att det är arbetsgivarens ansvar att åtgärda dem.

Eleonor nämner också lite om lokalerna, framför allt klimatet.

– Det är fruktansvärt varmt i vissa rum där solen ligger på och ventilationen är otillfredsställande. Men vi står inför en stor om- och utbyggnation så vi vet att det kommer att bli bättre på sikt, säger Eleonor.

Din skyddsombudskollega Agneta Andersson nämner i intervjun att hon upplever att distriktsveterinärerna har ett bra säkerhetstän-

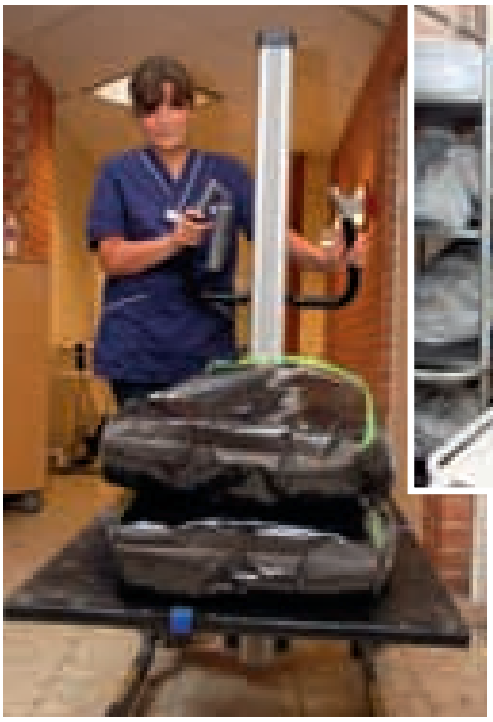

Foderhantering är en tung verksamhet på många djursjukhus. Men när skyddsombuden röt i om en lyft inköptes hjälpmedel på en gång.

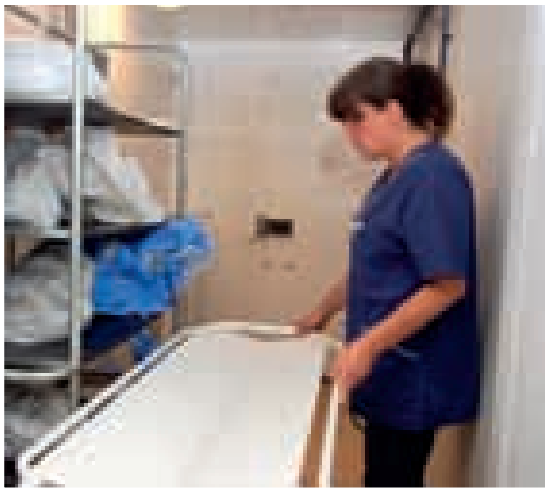

”Hanteringen av djurkroppar är lite bökig och utrymmet tillåter inga lyfthjälpmedel”. Eleonor visar hur svårt det är att använda några hjälpmedel i kylrummet.

FAKTA

På arbetsställen där det finns minst fem arbetstagare som sysselsätts regelbundet ska ett skyddsombud utses. Det är den lokala fackklubben eller motsvarande som gör det. Om det inte finns någon facklig organisation är det arbetstagarna själva som utser skyddsombud.

Normalt väljs skyddsombudet för tre år i taget.

Skyddsombudet får ta den tid i anspråk som behövs för att utföra löpande arbetsmiljöarbete inom skyddsområdet och har rätt att behålla sin lön och övriga anställningsförmåner.

Om det finns flera skyddsombud på ett arbetsställe ska ett av dessa utses till huvudskyddsombud. Huvudskyddsombudet ska samordna skyddsombudens verksamhet och företräder arbetstagarna i frågor som inte är begränsade till ett specifikt skyddsområde.

Om det finns minst 50 arbetstagare på ett arbetsställe eller om arbetstagarna själva begär det ska det finnas en skyddskommitté som är ett samrådsorgan mellan företrädare för arbetsgivarna och arbetstagarna.

Arbetsmiljöverket är tillsynsmyndighet inom arbetsmiljöområdet.

Källa: Skriften ”Vara skyddsombud”, författare Karin Karlström, SACO, 2011.

"Tänk vad en sådan här maskin kan göra för trivseln". Eleonor fixar kaffe efter konstens alla regler.

kande och de flesta är väl medvetna om de fysiska riskerna i arbetet? Hur är det för er?

– När det gäller djurhanteringen här handlar det mest om att undvika att folk blir bitna av hundar och katter. Vi som jobbat länge talar om för de nya hur man undviker detta genom att vara konsekvent med att använda krage på katter och munkorg på hundar osv, säger Eleonor.

– Man kanske inte tänker på att det inte bara är den som får en bitskada som drabbas utan även chefen som hålls ansvarig för händelsen.

Har ni haft några allvarliga tillbud på din arbetsplats sedan du blev skyddsombud?

– En gång. Det blev strömavbrott under en operation och reservaggregatet kraschade vilket innebar att det varken fanns ljus eller ventilation. Teamledaren hanterade situationen bra, men det var otäckt för dem som vistades i operationssalen och drabbades av yrsel. Det slutade lyckligt, varken djur eller människor kom till skada, men det var en obehaglig upplevelse, berättar Eleonor.

Hur är det då med era arbetstider? Du sa i början att ni inte har några problem med schemaläggningen?

– Nej, det fungerar bra. Schemaläggarna följer lagen (!) och vi får den vila efter helgjobb, 08.00–08.00, som behövs. På helgerna har vi öppet mellan 08.00–17.00. Efter 17.00 tar vi inte in nya patienter, men vi har alltid bemanning dygnet runt för inneliggande djur, berättar Eleonor.

Hon poängterar att den konstruktion som Södra Djursjukhuset använder med fast månadslön och kompensation för obekväm arbetstid i ledighet, vardagar är djursjukhuset öppet 08.00–21.00, är det bästa i längden. Tid är bättre än pengar för hälsan.

– Jag håller ett vakande öga på unga nyanställda som gärna arbetar tills de stupar. De känner ibland att de inte räcker till, ”någon annan hade gjort det här mycket snabbare än jag”, och struntar i att ta ut övertid. Djursjukskötarna är generellt sett bättre på att hantera sina arbetstider, säger Eleonor och avslutar med att förevisa en inventarie på Södra Djursjukhuset som på kort tid förbättrat arbetsmiljön såväl fysiskt som psykosocialt – kaffemaskinen.

Med ett brett leende berättar Eleonor hur en representant för det nya ägarföretaget grinade illa när det bjöds på kaffe. Med kommentaren ”så här kan ni inte ha det” beställde han en exklusiv kaffemaskin och en professionell barrista fick hålla kurs för personalen i kaffebryggandets alla finesser.

– Det är otroligt vad en sådan här apparat kan göra för trivseln, säger Eleonor och de övriga i lunchrummet nickar instämmande. ■

Er logistik- och inköpspartner av

Läkemedel - Förbrukning - Utrustning

VETAP VETERINÄRENS APOTEK
Tel: 0771 - 21 55 00 vx
OBS! Nytt nummer

SweVet PIAB
Tel: 0416 - 258 25

VETGROSS
Tel: 0771 - 21 55 00 vx
OBS! Nytt nummer

Besök oss gärna på hemsida eller webshop!

www.vetap.se | www.swevet.se | www.vetgross.se

YVONNE ALNEFELT, leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar,
CECILIA ROHDIN, leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, specialist i neurologi, Diplomate of the European Collage of Veterinary Neurology,
SOFIE VAN MEERVENNE, leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, specialist i neurologi, Diplomate of the European Collage of Veterinary Neurology,
SARA FORS, leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, resident European College of Veterinary Neurology och
MIKAEL SVENSSON, leg veterinär*

Tick borne encephalitis (TBE) hos hund

Sommaren aktualiserar sjukdomar som sprids via fästingar. En artikel som publicerats i Aftonbladet (6) av en journalist som själv drabbats av TBE har väckt frågor hos läsare med hund. I Aftonbladets artikel beskrivs att hundar drabbas av TBE och får samma symtom som människa, att det tar tid för hundar som insjuknat att återhämta sig och att samma TBE-vaccin som används till människa även kan användas till hund. Detta inlägg skrivs för att bemöta det som togs upp i artikeln, för att belysa svårigheten att ställa diagnosen TBE hos hund och för information om pågående forskningsprojekt om TBE hos hund.

Foto: Richard Bartz

Figur 1. *TBE orsakas av ett Flavivirus som i Europa till större delen sprids via fästingen* Ixodes Ricinus *(bilden).*

BAKGRUND

TBE är en anmälningspliktig och zoonotisk fästingburen hjärninflammation. Sjukdomen orsakas av ett flavivirus som i Europa till större delen sprids via fästingen *Ixodes Ricinus* (1, 5, 7, 9, 11, 13) (Figur 1). Vid bett av en infekterad fästing överförs virus direkt med sekret från fästingens spottkörtlar (3). Ett fåtal fall där människor smittats via opastöriserad mjölk från idisslare har beskrivits (1, 4, 5, 11, 13) men det finns inga belägg för liknande smittspridning till hund (11).

TBE är endemiskt spridd längs den svenska östkusten från Uppland och söderut, främst Sörmland. Högendemiska områden är Stockholms skärgård och trakten kring de östra delarna av Mälaren (Figur 2). Områden kring Vänern och Vättern, Göteborgstrakten och områden i östra Skåne är nya foci. Flera personer har smittats på Åland (3, 12).

Antalet människor som insjuknar i TBE i Sverige ökar. 2012 rapporterades 288 fall, vilket är högst antal hitintills (12).

TBE HOS HUND

Hundar som infekteras av TBE kan få liknande symtom som människa. Symtom som ses hos hund är hög feber, anorexi, neurologiska symtom såsom nedsatt medvetandegrad, kramper, pares, paralys, beteendeförändring och nedsatta kranialnervsreaktioner såsom vestibulär strabismus, nystagmus, hypalgesi i huvudområdet, fascialispares och oförmåga att svälja (11, 13). Majoriteten av människor tillfrisknar helt efter en sjukdomsperiod med influensaliknande symtom och en mindre andel drabbas av allvarliga neurologiska symtom som i värsta fall kan kvarstå som kroniska. Hos majoriteten av hundar däremot ses allvarliga neurologiska symtom som leder till dödsfall eller avlivning inom tre till sju dagar (3, 8, 11, 12, 13). Ett fåtal fall finns beskrivna där hundar utvecklat en mer kronisk neurologisk sjukdom med ➤

Grafik: Smittskyddsinstitutet

Figur 2. *Geografisk fördelning av TBE-fallen hos människa i Sverige 2012.*

en sjukdomsperiod på en till sex månader (5, 13, 14).

DIAGNOSTIK

Virusisolering hos både hund och människa i serum är svår, då virus återfinns endast under en kort tid och då i tidigt skede av infektionen innan serokonversion (1, 3, 11, 13). Patienten eller hundägaren har vanligen inte sökt vård så tidigt i infektionsförloppet.

I cerebrospinalvätska (CSF) kan TBE-virus sällan påvisas under något skede av infektionen hos vare sig hund eller människa (3, 11, 13). Därför är varken PCR-teknik eller virusodling i regel aktuella för diagnostik av TBE, annat än post mortem (4, 11, 12, 13). Diagnostiken hos människa sker genom serologisk test för TBE-specifika IgM- och IgG-antikroppar i serum och i CSF. Hos majoriteten av patienter med klinisk manifest sjukdom påvisas IgM- och IgG-antikroppar i det första serumprov som tas medan antikroppar i CSF endast är påvisbara hos 50 procent av dessa patienter (4). Efter tio dagar med sjukdom kan antikroppar oftast påvisas även i CSF (4). Om TBE-specifikt IgM är negativt i serum taget vid insjuknandet bör nytt prov tas efter någon till några veckor för TBE IgM- och IgG-analys (1, 3, 4, 5, 10). Hos människa är antikroppskoncentrationen av IgM maximal i en till sex veckor efter insjuknandet och sjunker därefter (3, 4). Efter ett år finns inget eller mycket litet TBE-specifikt IgM i serum medan IgG-antikroppar ligger kvar hela livet (3, 4). En positiv IgG-titer i kombination med en negativ IgM-titer bör tolkas som att patienten tidigare varit utsatt för smitta, är framgångsrikt alternativt ofullständigt vaccinerad eller att korsreaktion med andra virus föreligger (4).

Seroprevalens

Majoriteten av hundar i endemiskt område serokonverterar utan att utveckla kliniska symtom (5, 10). Seroprevalensen av TBE hos hund i Sverige är okänd. I en dansk studie påvisades en seroprevalens av TBE-antikroppar till 30,4 procent i ett endemiskt område (8). Antikroppar har en lång överlevnadstid i serum och kan hos hund ackumuleras med stigande ålder (8). Dessutom måste hänsyn tas till hur hög den generella seroprevalensen i området är. Är den hög är en positiv serologisk undersökning av mindre diagnostiskt värde (1, 3, 4, 5, 11). En högre serologisk titer i CSF än i serum kan vara ett resultat av intratekal antikroppsproduktion (10) och kan således vara en starkare diagnostisk indikation men kan även orsakas av antikroppsläckage via en skadad blod-hjärnbarriär. En positiv serologisk undersökning kan säga att en hund är eller har varit infekterad med TBE men inte om den utvecklat klinisk TBE-sjukdom. På SVA utförs serologisk undersökning av TBE-specifikt IgG. Varken IgM-analys eller post mortem virusisolering finns tillgänglig (muntlig kommunikation juni 2013, Anna Lindhe, SVA, virologen).

Histologi

CSF-förändringar som beskrivits vid TBE-infektion hos hund är en pleocytos med leukocyter och monocyter i kombination med ökat proteininnehåll (11). Histologiskt ses en nonsuppurativ meningoencefalit som karakteriseras av nekros av neuron och gliaceller (13). Neuropatologin överensstämmer i hög grad med de förändringar som ses vid TBE-infektion hos människa (11, 13).

BEHANDLING AV HUND

Behandlingen är understödjande och symtomatisk. Det finns inget antiviralt medel mot TBE (3). Profylaktisk behandling för att undvika fästingangrepp är viktig (Figur 3). Flera medel mot ektoparasiter för topikal användning finns på marknaden: Amitraz, fipronil, kombinationer därav och permetrin (2, 11). Vid kraftig fästingexponering kan fästingprofylax behöva ges med tätare intervall (11).

I Aftonbladets artikel påstods att hundar kan vaccineras med samma vaccin som används till människor (6). I Europa finns för närvarande två vacciner licensierade för humant bruk (11). Inget av företagen har vacciner licensierade för bruk på djur inklusive hund. Vaccinerna har dock använts till olika djurslag: får, get, rådjur och hund, utan några biverkningar (11). Antikroppsnivåer som mätts med ELISA och immunofluorescence assay (IFA) indikerar att skyddande immunrespons uppnåtts hos alla som vaccinerats med humant TBE-vaccin (11). Fler studier avseende säkerhet och effektivitet för bruk av humant TBE-vaccin till hund krävs innan det kan användas i klinisk praktik (11).

AKTUELLA STUDIER

För att öka kunskap och förståelse för TBE och dess relevans för svenska hun-

FOTO: SASEL77

FIGUR 3. *Det finns inget antiviralt medel mot TBE, därför är profylaktisk behandling för att undvika fästingangrepp viktig.*

dar har två projekt i olika geografiska områden påbörjats. Det ena projektet är en forskningsstudie som pågår på Djursjukhuset Albano, där serum och CSF samlas in från hundar i syfte att undersöka seroprevalens TBE i ett endemiskt område, att jämföra förekomst av TBE-antikroppar i CSF och i serum samt jämföra seroprevalens hos hundar med och utan neurologiska symtom.

Det andra projektet som utförts på Läckeby Djursjukhus har undersökt seroprevalens för TBE hos kliniskt friska hundar i ett ännu icke endemiskt område. Projektet fortsätter genom att följa upp hur seroprevalensen förändras med tiden hos dessa redan undersökta hundar till att även omfatta seroprevalensen hos hundar med kliniska symtom överensstämmande med TBE-infektion.

Referenser

1. Charrel RN, Attoui H, Butenko AM, Clegg JC et al. Tick-borne virus disease of human interest in Europe. Clin Microbiol Infect, 2004, 10, 12, 1040–1055.
2. Fass vet 2013. Produktinformation om medel mot ektoparasiter för topikal användning. Läkemedelsindustriföreningen LIF, 2013. www.fass.se, läst den 26 juni 2013.
3. Gunther G & Vene S. TBE (Tick borne encephalitis), Fästingburen hjärn/hjärnhinneinflammation. www.medscinet.se, läst den 26 juni 2013.
4. Holzmann H. Diagnosis of tick-borne encephalitis. Vaccine, 2003, 21, suppl 1, 36–40.
5. Leschnik MW, Kirtz CG & Thalhammer JG. Tick-borne-encephalitis (TBE) in dogs. Int J Med Microbiol, 2002, 291, suppl 33, 66–69.
6. Lidén S. ”Sätt stopp för fästingplågan”. Aftonbladet 2013-04-10.
7. Lindgren E, Tälleklint L & Polfeldt T. Impact of climatic change on the northern latitude limit and population density of disease-transmitting european tick *Ixodes ricinus*. Environ Health Perspect, 2000, 108, 2, 119–123.
8. Lindhe KES, Melgaard DS, Jensen PM, Houser GA & Berendt M. Prevalence of tick-borne encephalitis virus antibodies in dogs from Denmark. Acta Vet Scand, 2009, 51:56. Doi:10.1186/1751-0147-51-56.
9. Shaw SE, Day MJ, Birtles RJ & Bretschwerdt EB. Tick borne infectious disease of dogs. Trends Parasitol, 2001, 17, 2, 74–80.
10. Stadtbäumer K, Leschnik MW & Nell B. Tick-borne encephalitis virus as a possible cause of optic neuritis in a dog. Vet Ophtalmol, 2004, 7, 4, 271–277.
11. Pfeffer M & Dobler G. Tick-borne encephalitis virus in dogs – is this an issue? Parasit Vectors, 2011, 4.59. Doi. 10.1186/1756-3305-4-59.
12. Smittskyddsinstitutet. Sjukdomsinformation om tick borne encephalitis (TBE). www.smittskyddsinstitutet.se, läst den 26 juni 2013.
13. Weissenböck H, Suchy A & Holzmann H. Tick-borne encephalitis in dogs, neuropathological findings and distribution of antigen. Acta Neuropathol, 1998, 95, 4, 361–366.
14. Ytterberg U & Bjöersdorff A. TBE hos hund – en fallbeskrivning. Svensk Vet-Tidn, 2002, 54, 1, 5–7.

***YVONNE ALNEFELT,** leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 23, 182 36 Danderyd.
CECILIA ROHDIN, leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, specialist i neurologi, Diplomate of the European Collage of Veterinary Neurology, Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 23, 182 36 Danderyd.
SOFIE VAN MEERVENNE, leg veterinär, Specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, Specialist i neurologi, Diplomate of the European Collage of Veterinary Neurology, Läckeby Djursjukhus, Örnstorp, 380 31 Läckeby.
SARA FORS, leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, resident European College of Veterinary Neurology, Regiondjursjukhuset Bagarmossen, Ljusnevägen 17, 128 48 Bagarmossen.
MIKAEL SVENSSON, leg veterinär, Läckeby Djursjukhus, Örnstorp, 380 31 Läckeby.

AVS Acta Veterinaria Scandinavica

ACTA VETERINARIA SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan **www.actavetscand.com**.

profender.
SPOT-ON
EMODEPSID + PRAZIKVANTEL

SPOT • ON avmaskning till katt

En applikation per behandling är tillräcklig

- En-dags behandling mot bandmask och rundmask effektiv mot migrerande stadier av *Toxocara cati*
- Minskar signifikant utsöndring av *Toxocara cati* ägg till miljön[1]
- Kan användas från 8 veckors ålder, och till dräktiga och digivande katter

150 Years
Science For A Better Life

Fästingburen harpest påträffad i Östergötland

Ett fall av harpest hos en fälthare påträffades i juni på en gård i västra Östergötland. Vid obduktion av haren upptäcktes fästingar på djuret och obduktionsresultatet pekade på att haren blivit infekterad via fästingbetten.

från fältet

FIGUR 1. *En svårt medtagen fälthare hittades i kanten av en åker i västra Östergötland. Då djuret inte uppvisade några yttre skador misstänktes en infektiös sjukdomsorsak.*

I slutet av juni upptäckte författaren en levande men svårt medtagen fälthare vid en promenad på en harvad åker i västra Östergötland (Figur 1). Haren kunde inte resa sig men följde omgivningen med blicken. Det fanns inga synliga skador från trafik eller rovdjur på dess kropp, varför den troligaste orsaken till djurets agonala tillstånd var en infektion. Då författaren inte hade några handskar eller andra skyddskläder med sig, observerades djuret bara utan någon direkt kontakt.

Vid förnyat besök på platsen två timmar senare var haren död. Djuret stoppades i dubbla plastsäckar och togs till SVA för obduktion följande morgon, med frågeställningen tularemi.

OBDUKTIONSUTLÅTANDE

Fältharen var en vuxen, kachektisk hona. I ytliga mediala lårmuskulaturen på höger sida återfanns en ca 5x4 cm stor abscess med en ca 4 mm tjock bindvävskapsel och fylld med halvsmetigt, ljusgult pus. I huden på huvud och hals påträffades två fästingar med associerade subkutana blödningar fokalt. Vid mikroskopisk undersökning kunde en måttlig fokal infiltration av lymfocyter, makrofager och plasmaceller ses. Mjälten var kraftigt förstorad med oregelbunden form och rundade kanter. I mjälte, lever, benmärg, samt fokalt i hjärnans leptomeninger fanns områden med akuta nekroser och minimal inflammation. Kärlen i bukhålan var generellt stasade och blodfyllda. Digestionskanalen hade mindre fyllnad än normalt och i jejunum var tillblandningen av mukus något ökad.

I lever, mjälte, benmärg och hud vid fästingbettet kunde bakterien *Francisella tularensis* påvisas med immunhistokemi (Figur 2). Inga bakterier kunde ses i det blod som fästingen inmundigat. Infärgning fanns också i abscessens kapsel, men inte i det nekrotiska innehållet. Diagnosen var tularemi med septikemi, med abscess ytligt i högra sidans mediala lårmuskulatur som bifynd.

Patologens kommentar

Tularemin var akut och hade spritt sig till många av kroppens inre organ. Då det fanns bakterier i stor mängd i fästingbettet, och inte några bakterier i blodet i fästingens kropp, är det troligast att haren blivit infekterad av fästingen.

Harpestbakterien *Francisella tularensis* kan spridas vid direktkontakt eller via vektorer såsom myggor och fästingar. Sjukdomen kan drabba människa vid hantering av infekterade harar eller gnagare. Det är därför viktigt med god handhygien i samband med hantering av sjuka eller döda harar. Om symtom uppkommer ska sjukvården uppsökas.

DISKUSSION

Harpest eller tularemi är en anmälningspliktig vektorburen zoonos. Den drabbar främst olika gnagare, men smittan ➤

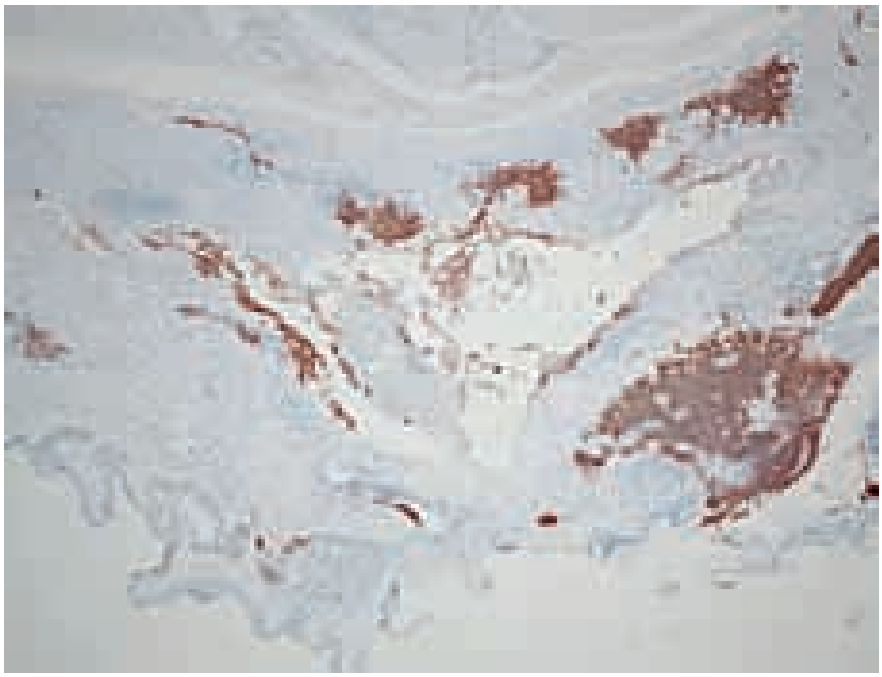

Foto: Gete Hestvik, SVA

Figur 2. *Mikroskopisk bild av huden vid fästingbettet hos haren.* F tularensis *(rödfärgade genom immunohistokemi) finns i stor mängd i bettområdet.*

➤ kan på flera olika sätt överföras till människa. Vid tularemi hos människa insjuknar patienten akut med hög feber, huvudvärk och illamående. Om man har smittats via direktkontakt med ett sjukt djur (ofta hare) eller via insektsbett uppstår i regel ett sår lokalt, och de näraliggande lymfknutorna förstoras och blir ömma. Personer som smittats via luftvägarna insjuknar i lunginflammation (3). Djur som är känsliga för harpest insjuknar en eller ett par dagar efter att de smittats. Infektionen leder ofta till en allmän blodförgiftning och vid obduktion av det döda djuret ser man framför allt nekroser i lever, mjälte och benmärg (5).

I Sverige rapporterades tidigare sjukdomen framför allt från Norrland, men har nu spridits till såväl Götaland som Svealand. Förekomsten varierar mycket från år till år. Reservoaren bland djur i Sverige har ansetts vara smågnagare, i Norrland har man sett en koppling till sorkår. Människan kan smittas på flera olika sätt, t ex genom bett av en smittad mygga eller annan insekt, genom direkt beröring med ett smittat djur, genom inandning av damm förorenat med sjuka djurs urin/avföring eller genom intag av smittat vatten (3).

Under 2012 anmäldes 590 konstaterade fall hos människa. Det är det högsta antalet sedan 2003 och en ökning på 69 procent från 2011. Den kraftiga ökningen berodde på en ansamling av fall i norra Sverige, framför allt i Norr- och Västerbotten (4). För 322 av 590 (55 %) anmälda fall fanns smittväg angiven. Av dessa angav 278 personer (86 %) att de smittats via insektsbett, främst myggor. För 34 fall (11 %) angavs kontakt med djur ha orsakat smittan och tre personer (0,9 %) infekterades troligen av förorenat vatten. Sju personer (2 %) bedömdes enligt anmälningarna ha smittats inom sin yrkesutövning (4).

I motsats till bitande flugor och myggor anses fästingar vara betydande biologiska vektorer som inte bara kan överföra *F tularensis* mellan djur och människor genom bett, utan också upprätthålla organismen under långa tidsperioder i naturen (2). Fästingburen tularemi hos människa har tidigare rapporterats i södra Sverige bland annat från Stockholmstrakten (1). Det beskrivna fallet hos en fälthare i Östergötland aktualiserar risken för spridning av harpest till människor och djur även via fästingbett och i områden där sjukdomen normalt inte är vanlig.

Referenser

1. Lundman T. Se upp för tularemi även i södra Sverige! Läkartidningen, 2005, 102, 26–27, 1986–1987.
2. Petersen JM, Mead PS, Schriefer ME. *Francisella tularensis*: an arthropod-borne pathogen. Vet Res, 2009, 40, 2, 07.
3. Smittskyddsinstitutet. Sjukdomsinformation om harpest. www.smi.se, läst den 5 augusti 2013.
4. Smittskyddsinstitutet. Statistik för harpest 2012. www.smi.se, läst den 5 augusti 2013.
5. Statens veterinärmedicinska anstalt. Harpest (tularemi). www.sva.se, läst den 5 augusti 2013.

Johan Beck-Friis
leg veterinär, Uppsala

noterat

Blodprov analyseras för schmallenbergvirus

Sverige kommer sannolikt att drabbas av en andra infektionsomgång av schmallenbergvirus, meddelade Svenska Djurhälsovården sina djurägare den 25 juni. Mjölk- och blodprover från nötkreatur och får analyseras nu för antikroppar mot viruset, med syfte att studera infektionsstatus i svenska djurpopulationer under sommaren och hösten 2013. Svenska Djurhälsovården samarbetar med SVA och Växa Sverige inom ett forskningsprojekt om schmallenbergvirus sjukdomsförlopp och effekter av infektionen.

Blodprov som tagits inom kontrollprogrammet för maedi-visna under våren har också analyserats för förekomst av antikroppar mot schmallenbergvirus. De besättningar som provtagits för maedi-visna mellan 22 april och 27 juni 2013 ingår i projektet och kommer att få provsvar när proverna är analyserade.

månadens epiztel

Epizteln sammanfattar årets SVARM-rapport, beskriver principerna i EUs förslag till förordning om djurhälsa och redogör för det första svenska fallet av Seoul-hantavirus hos en tamråtta. Texten är sammanställd av Mikael Propst, SVA.

SVARM 2012

Årets rapport från SVA med data om antibiotikaanvändning till djur och antibiotikaresistens hos bakterier från djur och livsmedel presenterades vid ett presseminarium i början av juni (se separat referat på annan plats i tidningen).

Nytt för i år är att rapporterna från SVAs program SVARM och Smittskyddsinstitutets motsvarande program från humansjukvården, SWEDRES, helt integrerats i en gemensam rapport – SWEDRES-SVARM 2012.

I stort visar rapporten att situationen avseende antibiotikaresistens hos bakterier från såväl människor som djur är gynnsam i ett internationellt perspektiv. Den bekräftar därmed att den svenska strategin med ansvarsfull användning av antibiotika och begränsning av spridning av resistens fungerar. Försäljningen av antibiotika för djur under 2012 var totalt 11 745 kg. Uttryckt som mg aktiv substans per skattat kilo levandevikt av livsmedelsproducerande djur var försäljningen 15,6 mg/kg vilket är 26 procent lägre än för fem år sedan. En minskad försäljning noterades för alla antibiotikaklasser.

Trots det fördelaktiga läget dyker nya resistenstyper upp. Under 2012 hittades ESBL-bildande bakterier för första gången hos kalvar och värphöns i Sverige.

Länk till Swedres-Svarm-rapporten: www.sva.se/SVARM-rapporter.

Foto: SVA

SWEDRES-SVARM-rapporten 2012 visar att antibiotikaresistenssituationen i Sverige hos såväl människor som djur är gynnsam i ett internationellt perspektiv.

NY FÖRORDNING OM DJURHÄLSA INOM EU

EU-kommissionen lade den 6 maj fram ett förslag till en ny förordning om djurhälsa till Europaparlamentet och rådet. Förslaget läggs i ett paket om fem rättsakter som fått namnet ”Friskare djur, sundare växter och en säkrare jordbruksbaserad livsmedelskedja – En moderniserad lagstiftning för ett mer konkurrenskraftigt EU”.

Förordningen om djurhälsa syftar enligt kommissionen till att göra lagstiftningen enklare, modernare och mer sammanhållen än nuvarande EU-lagstiftning. Övervakning och tidig upp-

täckt av sjukdomar stärks och djurhållarnas och andras ansvar för djurhälsan klargörs. Det är också ett ökat fokus på smittskyddsförebyggande åtgärder. En förteckning över prioriterade sjukdomar eller smittor ska tas fram och dessa ska sedan kategoriseras för hur de ska hanteras genom olika åtgärder. Vidare innehåller förslaget bland annat grundläggande regler för förflyttning av djur och produkter, införsel av djur och produkter samt export.

Förslaget är i form av en förordning och därmed direktgällande i samtliga medlemsstater. Medlemsstaterna kan dock ha strängare regler inom sitt territorium för vissa områden som t ex förflyttning av djur, bekämpning och övervakning.

Förslaget kommer nu att behandlas inom Europaparlamentet och rådet, som behöver vara överens om den slutliga texten. Förordningen börjar tillämpas 36 månader efter att den trätt i kraft.

SEOUL-HANTAVIRUS KONSTATERAT HOS SVENSK TAMRÅTTA

Seoul-hantavirus och antikroppar mot samma virus har nyligen för första gången konstaterats hos en tamråtta i Sverige. Råttan var importerad från Storbritannien för närmare två år sedan.

Hantavirus förekommer i ca 35 varianter över hela världen. Varje hantavirustyp har sitt speciella värddjur, olika gnagare, och utbredningen av de olika virustyperna beror bland annat på var värddjuret finns. Värddjuren blir vanligtvis symtomlösa smittbärare. De kan utsöndra virus under lång tid, ibland under hela sitt liv. De olika virusarterna ger huvudsakligen upphov till två typer av sjukdomar hos människa: lungsyndrom eller hemorragisk feber med njursyndrom.

Beroende på vilken virusart som infekterar människan kan symtomen bli olika allvarliga. Det i Sverige sedan många år förekommande puumalaviruset, som orsakar sorkfeber, ger relativt milda symtom och det nu aktuella seoulviruset orsakar medelsvåra symtom. Symtomen för båda dessa virustyper är influensaliknande och man kan också drabbas av njurproblem som kan vara i upp till flera veckor.

Under vintern 2012/2013 påvisades i Storbritannien två fall av seoul-hantavirusinfektion hos människa. Man har också konstaterat Seoul-hantavirus hos råttor som varit i närheten av eller i kontakt med de infekterade människorna. Seoul-hantavirus finns i Asien och Europa. I Europa har, förutom i Storbritannien, virus också setts hos råttor i Belgien, Frankrike och nu alltså för första gången i Sverige.

Smitta sprids framför allt via inandning av damm som förorenats av råtturin och -avföring (t ex i spån och strö i burar) eller via direktkontakt med saliv, urin eller avföring från råtta.

Ett projekt har nu startats för att undersöka förekomsten av antikroppar mot Seoul-hantavirus hos tamråttor i landet. Projektet drivs av Smittskyddsinstitutet i samarbete med SVA. Målsättningen är att analysera blod från ca 100 råttor. ■

ATT TÄNKA PÅ VID BLODPROVSTAGNING AV RÅTTA

Blodprovstagning av råtta kan vara komplicerad. Provtagningen bör utföras av erfaren personal och det rekommenderas att råttan är sövd. Blodprovet tas från ven på bakbenet (v saphena) eller svansen.

För att förebygga eventuell smitta är det lämpligt att provtagaren använder skyddshandskar och andningsskydd, klass P2 eller P3. Det material som behövs är 0,5 ml blod i rör utan tillsats och 0,5 ml blod i rör med tillsats av EDTA. Råttor kan också lämnas in levande till SVA för provtagning före avlivning.

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

noterat

MRSA hos hund i Västsverige

I början av augusti rapporterade Skara djursjukhus den första upptäckta MRSA-smittade hunden i Västra Götaland.

– Vi tror att djuren smittats av människor, säger Björn Bengtsson, SVA, i en kommentar till TT.

MRSA eller "meticillinresistent *Staphylococcus aureus*" tillhör en typ av stafylokocker som är motståndskraftiga mot den stora gruppen betalaktamantibiotika, dit bland annat penicillin, amoxicillin och cefalosporiner hör. Meticillinresistens hos *Staphylococcus aureus* är anmälningspliktigt och anmälan görs oftast av det diagnostiserande laboratoriet till Jordbruksverket och länsstyrelsen. Smittskyddsläkaren i landstinget ska också informeras.

I Sverige konstaterades MRSA för första gången hos hund hösten 2006 medan MRSA hos katt påvisades först i februari 2009. Majoriteten av hundar med MRSA-infektion hade en sårinfektion av något slag. Totalt har 20 fall av MRSA hos hund konstaterats sedan 2006.

Källa: Pressmeddelande från SVA den 2 augusti. ■

Vilken är din diagnos? – Patologi

En femårig hankattskastrat togs till veterinär på grund av dålig aptit och viktnedgång. För vidare diagnostik utfördes en leverbiopsi. Fallet är sammanställt och tolkat av Erika Karlstam, Enhet för patologi och viltsjukdomar, SVA.

Huskatt, hankastrat, fem år

Anamnes: Katten hade sedan några veckor tillbaka haft dålig aptit och de senaste dagarna inte velat äta alls. Ägaren var också bekymrad över att katten förlorat vikt och verkat allmänt hängig. Dagen innan veterinärbesöket hade katten kräkts ett par gånger.

Status: Kattens hull var, trots viktförlusten, över medelgott. Djurets slemhinnor var lätt ikteriska och vid palpation av buken befanns levern vara något förstorad. Blodprov visade förhöjt ALAT, ASAT och bilirubin.

Den kliniska bilden föranledde misstanke om primär leversjukdom. För vidare diagnostik togs en leverbiopsi och sändes till enhet för patologi och viltsjukdomar, SVA.

Patologi: Se Figur 1 (leverbiopsi från den sjuka katten). Jämför med Figur 2 (leverbiopsi från frisk katt). Beskriv de morfologiska förändringarna i biopsin från den sjuka katten och föreslå patologisk-anatomisk diagnos.

SVAR SE SIDAN 58

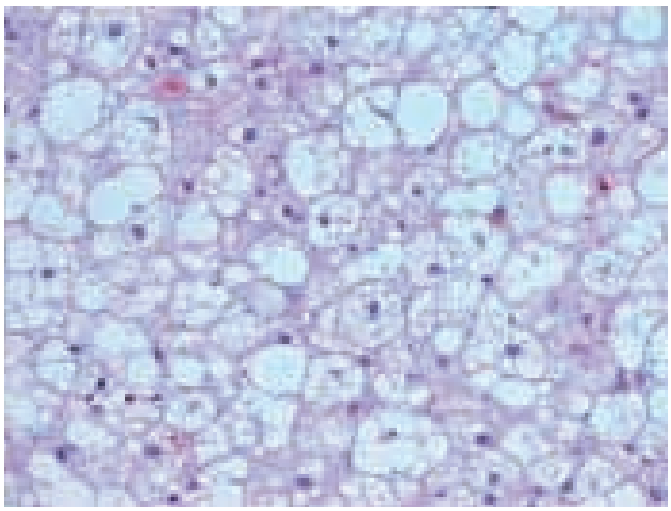

Figur 1. *Leverbiopsi, sjuk katt, mikroskopisk bild. HE-färgning, ca 400 gångers förstoring.*

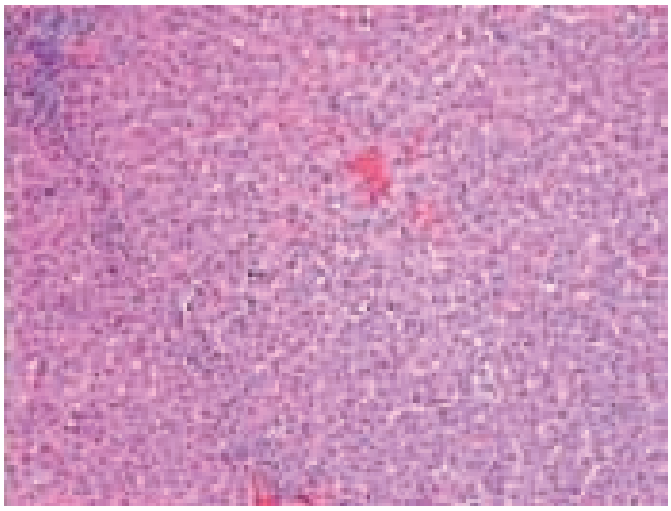

Figur 2. *Leverbiopsi, normal lever, katt, mikroskopisk bild. HE-färgning, ca 200 gångers förstoring.*

Hugo Mansfeld
Territory Manager
Skåne
0730 110 080

Emma Andersson
Territory Manager
Göteborg
0730 110 081

Katrine Dalenberg
Territory Manager
Stockholm
0730 110 082

Johan Brosnan
Manager Sweden
0733 627 298

Kan vi vinna kampen mot antibiotikaresistensen?

TEXT OCH FOTO: CHRISTINA AROSENIUS

Med detta som rubrik inbjöd SMI (Smittskyddsinstitutet) och SVA gemensamt till en information i samband med publiceringen av 2012 års SVARM- och SWEDRES-rapport. För första gången gavs i år denna information ut i en gemensam rapport i stället för två separata, ett sätt att ytterligare betona behovet av samverkan mellan människor och djur. I rapporten finns förutom allmän statistik även fördjupningskapitel med exempel på hantering av framtidens antibiotikadata och exempel på diagnoskopplad förskrivningsstatistik.

SVA och Smittskyddsinstitutet (SMI) har sedan drygt tio år tillbaka presenterat årliga rapporter om antibiotikaförbrukning och resistensutveckling i Sverige under rubrikerna SWEDRES (Swedish Antibiotic Utilisation and Resistance in Human Medicine) och SVARM (Swedish Veterinary Antimicrobial Resistance Monitoring). Den 11 juni anordnade SMI och SVA en träff för att redovisa 2012 års siffror. Under mötet redogjorde Christina Greko, Björn Bengtsson, Otto Cars med flera föreläsare för antibiotikaresistensen hos människor och djur i Sverige och inom EU. Förskrivningen av antibiotika på humansidan i Sverige redovisades också.

Utvecklingen i Sverige är gynnsam i ett globalt perspektiv både vad gäller människor och djur. På djursidan är Sverige t o m unikt bra jämfört med övriga länder vad gäller förskrivning. Inte bara är den låg, den utgörs också huvudsakligen av smalspektrigt penicillin. Vi har vidare en mycket liten del (10–15 %) av antibiotikan som förskrivs för gruppbehandlingar via foder och vatten, något som fortfarande är betydligt vanligare i andra länder. Ett allvarligt hot utgör de resistenta tarmbakterier med ”extended spectrum beta-lactamases”, ESBL, (*Escherichia coli* och *Klebsiella*) och MRSA som fortsätter att spridas och där vi ser en ökning även i Sverige. 2000 nya fall av MRSA registrerades i landet under 2012, en ökning med elva procent. Spridningen har också ändrat karaktär, från sjukhusinfektioner till ➤

Christina Greko från SVA och Otto Cars från SMI var två av värdarna under årets presentation av antibiotikaläget i Sverige.

samhällssmitta, men ca hälften av fallen är importerade och 34 procent av dessa härrör från sjukhussmitta. Det som annars ökar mest på humansidan är fall med ESBL-bildande bakterier som ökat med 28 procent, vanligast i form av urinvägsinfektioner.

STABIL LÅG RESISTENS HOS DJUREN

Hos våra djur är situationen bättre, endast 52 fall av MRSA har registrerats från 2006 till 2012, de flesta hos häst och hund. Vad gäller ESBL-bildande *E coli* hittar man vid screening höga siffror hos fjäderfä, hos värphöns 13 procent och slaktkyckling 49 procent. Hos övriga djurslag ligger ESBL-förekomsten på en till två procent. Varför den är så hög hos fjäderfä där man normalt sällan antibiotikabehandlar är lite oklart, troligen kommer resistensgenerna in med avelsdjuren.

Orsaken till att man satsar på screening hos olika djurslag är att man vill undvika reservoarer av resistens hos djur som sedan kan påverka folkhälsan. I Nederländerna har 70 procent av grisbesättningarna MRSA men screening av svenska grisar i avelsbesättningar har inte påträffat något fall. Läget i Sverige hos våra djur är alltså gott i ett internationellt perspektiv. Vi har stabilt låg resistens både vad gäller zoonotiska bakterier, sjukdomsorsakande bakterier och indikatorbakterier, men MRSA och ESBL är ändå orosmoln. Det största hotet är om vi skulle få in ESBLCARBA bland våra djur. ESBLCARBA medför resistens även mot karbapenemer, de hittills mest effektiva antibiotika som finns. Dessa bakterier finns i vår omvärld, t ex i Indien, Grekland, Italien, USA och Baltikum och sjukvård utomlands är därmed en riskfaktor. Mellan 2007 och 2012 har totalt 56 fall med ESBLCARBA identifierats i Sverige men ännu inte hos något djur.

I Nederländerna har 70 procent av grisbesättningarna MRSA men screening av svenska grisar i avelsbesättningar har inte påträffat något fall, berättade Björn Bengtsson från SVA.

OROANDE GLOBAL UTVECKLING

Fortfarande saknas övervakningssystem för antibiotikaresistens på global nivå och ingen rapport har ännu sammanställts. Globalt finns dock inget som tyder på att den negativa utvecklingen hejdats och detta medför orosmoln även för vår del. Detta är något som berör hela samhället och en potentiell kostnadsbomb med konsekvenser långt utanför sjukvården i form av produktionsbortfall, minskad ekonomisk tillväxt, svårigheter att rekrytera till riskyrken med smittorisker, svåra etiska prioriteringar inom sjukvården, stopp för vissa typer av kirurgiska ingrepp m m. Kraftfulla åtgärder kommer att krävas och det kommer att ta tid, globalt samarbete och överenskommelser över landsgränser. Förutom kraftfullt internationellt samarbete för att ta fram nya antibiotika krävs också andra strategier. Vi måste prioritera förebyggande rutiner som hälsovård och vaccinationer, bra system för sjukvård och djurhållning med god hygien och bra smittskydd. Antibiotikaresistens kommer alltid att finnas. ■

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR VETERINÄR OFTALMOLOGI
SWEDISH SOCIETY OF VETERINARY OPHTHALMOLOGY

MÖTEN & FÖRELÄSNINGAR

29–31 augusti 2013, Hindsgavl Slot, Danmark

Medlemsmöte för SSVO/Ögonpanelen
Torsdagen den 29 augusti 2013, kl 13:00

Det Nordiska ögonmötet
Torsdagen den 29 augusti 2013, kl 16:15

Föreläsningar – Neuro-Ophthalmology and Hereditary Eye Diseases
Fredagen och lördagen den 30–31 augusti 2013
hålls föreläsningar av *Cathryn Mellersh, Rick Sanchez och Patrick Kenny*

Mer information, program och anmälningsblanketter, se hemsidan SSVO.se

Ny tjänst – ny lön – nya anställningsvillkor?

Om du står i begrepp att byta arbete eller om du skall tillträda din första tjänst ***kontakta förbundskansliet*** för rådgivning innan du träffar avtal om anställningen.

Ring Jenny Flordal eller Anders Graneld, tel: 08-545 558 20.

Ett europeiskt nätverk för djurvälfärd

MARGARETA STEEN, leg veterinär, VMD, docent, specialistkompetens i livsmedelshygien, Dipl ECAWBM (WSEL),
CHARLOTTE BERG, leg veterinär, VMD, docent, Dipl ECAWBM (WSEL),
BIRGITTA STAAF LARSSON, universitetsadjunkt, kvalificerad handläggare och
HARRY BLOKHUIS, professor*

Internationellt samarbete och kunskapsutbyte krävs för att EU-lagstiftningen på djursidan ska fungera enligt intentionerna. På smittskyddssidan finns t ex ett etablerat system med godkända referenslaboratorier. Inte bara den egna medlemsstaten utan också andra instanser kan vända sig dit för analyser och utlåtanden. Motsvarande system har hittills saknats på djurskyddssidan, men nu har projektet EUWelNet initierats för att ge förslag på hur man på EU-nivå kan råda bot på detta. I artikeln beskrivs projektets uppbyggnad och funktion, liksom exempel från pågående delprojekt.

FIGUR 1. *I hård konkurrens tilldelades SLU EU-kommissionens projekt att ta fram underlag för ett kommande djurskydds- och djurvälfärdsnätverk. Projektet döptes till EUWelNet.*

EXPERTNÄTVERK TILL STÖD FÖR EU

Projektet EUWelNets (Figur 1) målsättning är att ge förslag på inrättande och samordning av ett permanent nätverk av djurskydds- och djurvälfärdscentra. Projektet syftar också till att identifiera flaskhalsar och svårigheter i att införliva EUs djurskyddslagstiftning och att få lagreglerna att tillämpas fullt ut i alla medlemsstater. Det handlar bland annat om att utveckla och testa strategier för kunskapsuppbyggnad och kunskapsöverföring till näring och myndigheter samt att peka på genomförbarheten och förutsättningarna för ett EU-nätverk för djurskydd och djurvälfärd.

EU-kommissionen presenterade 2009 tanken på ett sammanhållet europeiskt nätverk för djurskydd och djurvälfärd, som en del i EUs ”Strategi för djurskydd och djurvälfärd för 2012–2015”. Nätverkets roll var att: ”ge behöriga myndigheter och andra en sammanhängande och enhetlig information om kunskapsläget och information om vad som kan göras för att EU-lagstiftningen ska implementeras, speciellt vad avser användningen av djurvälfärdsindikatorer”. Dessutom föreslogs att djurskydds- och djurvälfärdsnätverket ska stödja kommissionen och medlemsstaterna med teknisk expertis, bidra till spridning av forskningsresultat och tekniska innovationer, genomföra utbildningar för tjänstemän hos myndigheterna och för experter i tredje land, när så är lämpligt, och koordinera forskningssamarbete i samverkan med kommissionen.

PILOTPROJEKT

EU-kommissionen inbjöd institutioner inom EU att söka medel för ett ettårigt projekt inom området djurvälfärd. Pilotprojektets uppdrag var att ta fram underlag för ett kommande djurskydds- och djurvälfärdsnätverks arbetsrutiner och omfång och lämna förslag till kommissionen. Flera institutioner inom EU lämnade in ansökningar. I Sverige ansvarade Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW), SLU, och projektkoordinator Harry Blokhuis, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa (HMH), SLU, för en ansökan, i samarbete med flera andra medlemsländers institutioner. I hård konkurrens fick SLU projektet, som sedermera döptes till EUWelNet. I samband med ansökan knöt vi till oss ett omfattande nätverk av 26 institutioner inom Europa. Sedan tidigare har SCAW ett fruktbart samarbete med många av dem, vilket gjorde att vi fick en kort startsträcka inför arbetsuppgifterna.

ÖVERGRIPANDE ARBETE INOM EUWELNET

EUWelNet arbetar under 2013 på att ta fram förslag på hur ett samordnat europeiskt djurskydds- och djurvälfärdsnätverk ska kunna vara uppbyggt och fungera i praktiken. Vi har bildat ett ➤

konsortium av 26 partners i 16 länder, i ett projekt med tydlig förvaltningsstruktur. Projektet startade med ett upptaktsmöte i Bryssel i början av februari där nyckelpersoner från de olika delprojekten (Work Packages, WP) var med och därtill även representanter från kommissionen och från rådgivande styrelsen (Advisory Board). Ett uppföljande stormöte med styrelsen och ledarna för de olika delprojekten hölls i Bryssel i början av mars med god uppslutning och bra diskussioner (Figur 2). Senare har flera möten i de olika delprojekten hållits och projektledningen har ständigt kontakt.

EUWelNet fokuserar på inrättandet och samordningen av ett expertnätverk, identifierar flaskhalsarna och visar på svårigheterna i kunskapsöverföring vad gäller införlivandet av EUs djurskyddsregler. Arbetet med förståelsen av vilka svårigheterna är med införlivandet av lagstiftningarna är tänkt som ett exempel på hur ett mer permanent djurskydds- och djurvälfärdsnätverk ska kunna arbeta för att tillhandahålla forskningsbaserat kunskapsunderlag till alla berörda.

Vi testar i skrivande stund olika informationsstrategier för att lösa problemen med dessa flaskhalsar och analyserar möjligheterna till och villkoren för ett samordnat nätverk. Vi kommer senare att leverera våra resultat som rekommendationer till EU-kommissionen. EUWelNets rådgivande grupp är noga med att projektet har en tvåvägsdialog med viktiga intressenter som behöriga myndigheter på EU-nivå och nationellt, med institutioner, branschorganisationer, djurskyddsorganisationer och övriga internationella organisationer inom området. Vi samlar nu in underlag för att identifiera svårigheter i införlivandet och den praktiska tillämpningen av valda lagstiftningar. Vi är särskilt uppmärksamma på problem relaterade till okunskap och kunskapsluckor. Vi kommer senare att föreslå åtgärder för hur man genom information och kunskapsuppbyggnad kan komma till rätta med dålig implementering och efterlevnad av lagstiftningen. För den skull utvecklar och testar vi olika strategier inom utbildning, webbaserat lärande, pedagogiska material samt skriftliga standardrutiner (SOPar). Syftet är att kunna förmedla information till dem som berörs och att stärka förståelsen för de gemensamma författningarna.

EUWelNet kommer slutligen att sammanställa och analysera möjligheterna, de sannolika rollerna och fördelarna, effektiviteten och kostnaderna för ett samordnat och sammanhållet framtida EU-djurskydds- och djurvälfärdsnätverk.

PROJEKTETS UPPLÄGG I PRAKTIKEN

Arbetet bedrivs i form av delprojekt som utförs av arbetslag med olika inriktningar. Delprojekten arbetar med tester avseende genomförbarhet, hållbarhet och funktionalitet.

Delprojekt 1 – samordning och ledning

Delprojekt 1 (WP1) granskar samordning och ledning av hela pilotprojektet. En rådgivande styrelsegrupp tar emot synpunkter/åsikter från myndigheter och andra intressenter och förankrar olika frågor med dessa. Gruppen har till uppgift att fortlöpande informera de olika organisationerna om våra framsteg och resultat. Ledningen består av koordinatorn och delprojektledarna. Arbetsinsatserna bygger i stora delar på ett befintligt nätverk av forskare som på ett

Foto: Birgitta Staaf Larsson

Figur 2. *Ett stormöte med styrelsen och ledarna för de olika delprojekten hölls i Bryssel i början av året. Här ses Advisory Board.*

eller annat sätt arbetar med frågor kring djurskydd och djurvälfärd. Detta multinätverk arbetar tvärvetenskapligt och utgör en stark plattform för alla delprojekt. Som vi ser det utgör de redan nu inlemmade partners som bildar plattformen ett led i utvecklingen av ett framtida nätverk.

Delprojekt 2 – införlivande av EUs djurskyddsregelverk

Delprojekt 2 (WP2) ser över medlemsstaternas redan införda eller pågående arbete med införlivandet av vissa EU-djurskyddsdirektiv/förordningar, organisationen av dem och svårigheterna med införlivandet. Det handlar inte bara om den juridiska implementeringen av direktiv i nationell lagstiftning, utan även om hur känd lagstiftningen är bland dem som berörs. Dessutom undersöks i vad mån lagstiftningen kontrolleras av medlemsstaten på ett effektivt sätt och ytterst hur lagen faktiskt efterlevs.

Vi identifierar därför implementeringens informationsflaskhalsar, hur de skiljer sig åt och hur införandet av lagstiftningen gått till i medlemsstaterna. Vissa länder införlivade direktiven/förordningarna tidigt, började tillämpa dem omedelbart och lägger stora resurser på kontroll och övervakning. Andra länder visar bristfällig införlivning eller har lagt över genomförandet på regionala nivåer, utan det centrala stöd eller styrning som kan behövas. Det är viktigt att förstå hur rådgivning och kunskapsöverföring sker i medlemsstaterna för att underlätta införlivandet och genomförandet av lagreglerna (Figur 3). Vi lär oss också att förstå skillnaderna och/eller samstämmigheten i processerna, samt på vilket sätt man identifierar ”best praxis” inom kunskapsöverföring och idéer till nya lösningar.

Implementeringsprocessen analyseras och de viktigaste offentliga och privata aktörerna och organen som medverkar i införlivandet av lagstiftning identifieras, liksom på vilken nivå genomförandet sker. Denna del av projektet genomförs i tio medlemsstater (RO, IT, SE, SK, UK, NL, PL, ES, FR, DE), främst genom att sammanställa redan befintlig information. Vi gör även en fördjupad studie av det som hindrar implementeringen i sex medlemsländer (RO, IT, NL, PL, UK, ES) med genomgång av de processer som används av länderna för att underlätta införlivandet. Ett svenskt exempel är användandet av de referensgrupper som Jordbruksverket driver för att tidigt diskutera kommande EU-lagstiftning och för diskussioner kring tolkningar och tillämpningar av befintlig lagstiftning på nationell respektive EU-nivå.

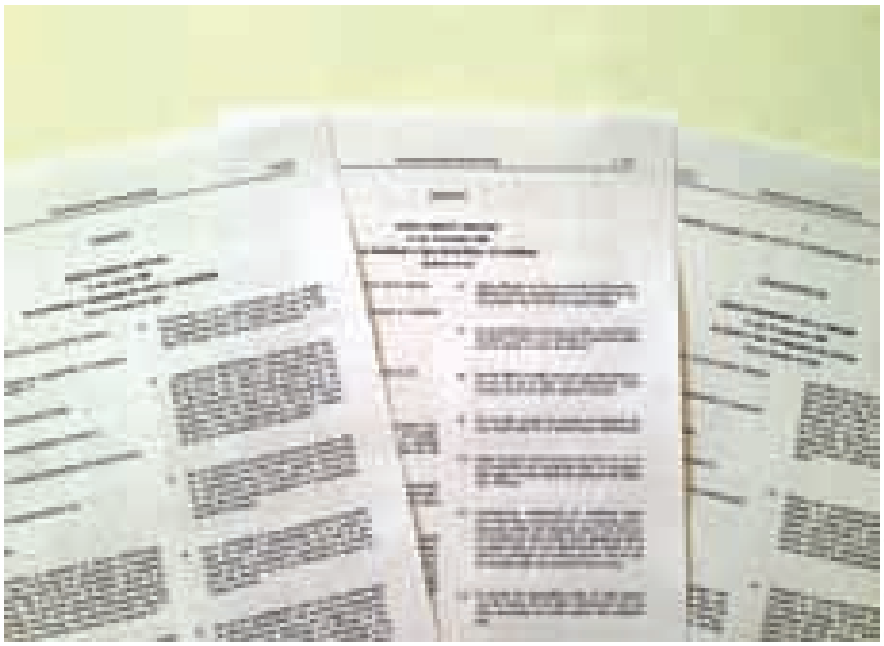

Foto: Birgitta Staaf Larsson

Figur 3. *För att underlätta införlivande och genomförande av lagreglerna är det viktigt att förstå hur rådgivning och kunskapsöverföring sker i medlemsstaterna.*

EUWelNet vill få fram nya idéer för att se vilka strategier som kan användas. Speciellt uppmärksammas de kunskapsluckor och -behov som finns för att överföra information om införlivandet av nya regelverk. Våra resultat kommer att bygga på konkreta exempel av problem vid införandet av EUs lagstiftning med hjälp av vetenskapligt vedertagna metoder. Delprojektets resultat kommer också att ge viktiga data genom att identifiera de viktigaste aktörerna i implementeringsprocessen.

Delprojekt 3 – att övervinna hinder

Delprojekt 3 (WP3) utvecklar och utvärderar strategier för att övervinna svårigheter i samband med införlivandet av EUs djurskyddsregelverk. I detta delprojekt, likväl som i de tidigare nämnda, arbetar vi med EUs lagstiftning avseende ”grisdirektivet” (Rådets direktiv 2008/120/EG av den 18 december 2008 om fastställande av lägsta djurskyddskrav vid svinhållning), ”slaktkycklingdirektivet” (Rådets direktiv 2007/43/EG av den 28 juni 2007 om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar) och ”avlivningsförordningen” (Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning). Dessa lagstiftningar kan användas som modeller för att utveckla och utvärdera olika typer av strategier. Det handlar om strategier dels för att se hur man kan förmedla information (workshops, bästa praxis, utbildning) och dels för att testa och öka samstämmigheten i att identifiera djurskyddsproblem på gårdsnivå.

För att hitta bra modeller för information och undervisning använder vi oss av webbutbildning. Utbildningens mål är att få en god överenstämmelse i hur bedömning och kontroll ska ske av berikning i grishållningen (strö etc) och hur förbudet mot svanskupering för slaktsvin efterlevs (Direktiv 2008/120/EG) (Figur 4). Vi arbetar även med att utveckla och utvärdera andra peda- ➤

FOTO: BIRGITTA STAAF LARSSON

FIGUR 4. *Webbutbildningens mål är bland annat att få en god överensstämmelse i bedömning och kontroll av hur förbudet mot svanskupering för slaktsvin efterlevs.*

➤ gogiska material (faktablad, digital information, etc). Dessa ska kunna bistå producenter och kontrollmyndigheter i att bedöma och förbättra djurskyddet och djurvälfärden, vad avser t ex grupphållning av dräktiga suggor. Vi utvecklar och testar också SOPar för att underlätta för slakterierna att på ett vetenskapligt sätt bedöma bedövningskvaliteten vid slakt av nötkreatur, grisar, får och fjäderfä, i enlighet med Rådets förordning EG nr 1099/2009. Detta arbete omfattar slakteribesök i flera länder, däribland Sverige, för att studera hur man från slakteriernas och myndigheternas sida arbetar med djurskyddet. Delprojekt 3 intervjuar även de djurskyddsansvariga vid slakterierna för att i detalj få veta hur de uppfattar den typ av stöd som projektet erbjuder.

Delprojekt 4 – analys och praktisk genomförbarhet

Delprojekt 4 (WP4) analyserar projektets resultat mer övergripande och ger rekommendationer på hur genomförbara olika insatser är i praktiken. Huvudsyftet i denna del är att bedöma effektiviteten och mervärdet i en samordning av ett nätverk. Vi vill också nå fram till slutsatser om hur genomförbart det är och hur förutsättningen ser ut för att under EU-flagg stödja och bilda ett djurskydds- och djurvälfärdsnätverk.

Delprojekt 4 identifierar potentiella partners i ett framtida EU-samordnat nätverk och inventerar intresset av och förväntningar på ett sådant. Vi gör detta genom att beskriva och diskutera scenarier för en etablering och ledning av nätverket. Vi planerar att föreslå effektiva sätt att övervaka införlivandet av EUs djurskyddslagstiftning, bland annat genom att bedöma potentialen för informationsprogram för att lösa upp flaskhalsar och därmed underlätta för det som EU eftersträvar, en förbättrad djurvälfärd.

LÅNGSIKTIGA MÅL MED PROJEKTET

EUWelNet syftar sålunda till att illustrera och ge förslag på hur ett internationellt djurskydds- och djurvälfärdsnätverk kan vara till gagn för berörda myndigheter och verksamhetsutövare, som lantbrukare och slakterier. Slutligen kommer vi att formulera rekommendationer till kommissionen om hur etableringen och upprättande av ett koordinerat ”European Coordinated Network for Animal Welfare” kan te sig i framtiden. Vi är redan nu övertygade om att det behövs och att stödfunktionerna kan utgöras av ett nätverk med ett centralt nav. För oss ligger utmaningen i att på ett år kunna visa relevansen av en sådan konstruktion för EU-kommissionen.

HEROFONDEN – pensionsfond för veterinärer

Herofonden är en privat pensionsfond för veterinärer inom Sveriges Veterinärförbund. Veterinärer som är över 60 år kan idag få del av fondens avkastning. De krav som ställs är att veterinären under tio år ska ha betalat en årlig premie till fonden och under samma tid ha varit medlem i SVF.

Idag uppgår premien till Herofonden till 210 kronor per år. När veterinären fyllt 60 år får inte fler premier betalas, vilket innebär att den person som vill få del av medlen måste börja betala till fonden senast vid 50 års ålder. Tilldelningen beräknas på avkastningens storlek och på hur länge veterinären har betalat till fonden.

Ytterligare upplysning om Herofonden samt anmälningsblankett finns på veterinärförbundets hemsida www.svf.se. Om du behöver ytterligare upplysningar, ring Sveriges Veterinärförbund, 08-545 558 20.

MARGARETA STEEN, leg veterinär, VMD, docent, specialistkompetens i livsmedelshygien, Dipl ECAWBM (WSEL), Nationellt centrum för djurvälfärd, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Box 7068, 750 07 Uppsala.
CHARLOTTE BERG, leg veterinär, VMD, docent, Dipl ECAWBM (WSEL), Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 234, 532 23 Skara och Nationellt centrum för djurvälfärd, SLU, Box 7068, 750 07 Uppsala.
BIRGITTA STAAF LARSSON, universitetsadjunkt, kvalificerad handläggare, Nationellt centrum för djurvälfärd, SLU, Box 7068, 750 07 Uppsala.
HARRY BLOKHUIS, professor, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 7068, 750 07 Uppsala.

Stenhammarsdagen 2013

Ingen hållbarhet utan lönsamhet

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Stenhammars gods strax utanför Flen i Södermanland är ett modernt jord- och skogsbruk som arrenderas och drivs av kung Carl XVI Gustaf.

Vi måste få gehör för det mervärde som skapas genom en produktion som tar hänsyn till miljö, klimat, djurvälfärd och säker arbetsmiljö, poängterade kungen.

Den årliga Stenhammarsdagen hölls fredagen den 31 maj i strålande solsken på Stenhammars gård utanför Flen. Drygt hundra deltagare hade kommit till dagen, som hade som tema "Ingen hållbarhet utan lönsamhet – svensk nötköttproduktion med en internationell utblick". En av huvudtalarna var förre statsministern Göran Persson.

Stenhammars gods strax utanför Flen i Södermanland är ett modernt jord- och skogsbruk som arrenderas och drivs av kung Carl XVI Gustaf. SLU och Stenhammars godsförvaltning inledde våren 2006 ett samarbete där forskning och tillämpning möts inom den betesbaserade produktionen av nötkött. Samarbetet består i att forskare och studenter genomför olika studier direkt i produktionen på Stenhammar. Universitet erbjuds tillgång till fältstudier under praktiska förhållanden, samtidigt som man på Stenhammar får underlag för beslut om investeringar och justeringar i gårdens drift. I början av sommaren brukar också kungen bjuda in SLU-forskare och andra experter till Stenhammarsdagen, där aktuella föreläsningar varvas med fältvandring i en avslappnad atmosfär.

Kungen konstaterade i sitt välkomstanförande att Stenhammarsdagen blivit en årlig tradition som uppskattas av honom själv och hans medarbetare. Diskussionerna och de kontakter som knyts är värdefulla för gårdens fortsatta arbete, sade kungen. Men precis som alla före- ➤

Veterinärkårens meste minglare, Stefan Alenius från SLU, passade på att informera förre statsministern Göran Persson om de senaste rönen kring bovint coronavirus.

tag behöver Stenhammar ha lönsamhet, påpekade han. Hans mål var att utveckla ”den intelligenta gården” där resurseffektivitet, mervärde och lönsamhet kan förenas. Vi måste få gehör för det mervärde som skapas genom en produktion som tar hänsyn till miljö, klimat, djurvälfärd och säker arbetsmiljö, poängterade kungen. Han framhöll att Sverige kan bli det goda exemplet, något av en förebild för omvärlden – att tänka globalt och handla lokalt.

FRÅN REGERINGSCHEF TILL BONDE

Tidigare statsministern och numera lantbrukaren Göran Persson var inne på samma spår när han pratade under rubriken ”Utan lönsamhet ingen hållbarhet”. Han höll ett engagerat tal för svensk matproduktion, där han menade att en viktig väg till ökad lönsamhet för köttproducenterna är att hitta kanaler direkt till slutkunderna. Persson var kritisk mot de stora livsmedelskedjornas satsning på EMV, egna märkesvaror. Handeln måste tvingas exponera livsmedel med mervärden för att stötta svenska bönder, ansåg han. Denna inställning förvånade Perssons tidigare jordbruksminister Annika Åhnberg, som satt i publiken.

– Det där skulle du aldrig kunna sagt på den tiden vi var ministrar ihop, vad har fått dig att ändra inriktning? undrade hon i en fråga.

– Alla tänkande människor kommer vidare i tanken, svarade Persson, och tillade att han också hade hunnit avverka några jordbruksministrar.

Persson var dessutom bekymrad över den låga svenska självförsörjningsgraden, lägre än 50 procent, vilken han såg som en risk i händelse av terrorangrepp och liknande hot mot samhället.

KÖTTPRODUKTION SOM INDUSTRIELL VERKSAMHET

Lite av en motpol blev Calle Ramwall, kvalitets- och miljöchef på North trade, Sveriges största köttimportör. Han menade att producenter och makthavare måste se på köttproduktion som industriell verksamhet om man ska lyckas. Exempelvis gillar inte kineserna kycklingbröst utan äter hellre andra delar av kycklingen, men de älskar grisöron som svenskarna ratar. Att byta ”biprodukter” kan vara ett sätt att reducera svinnet, resonerade Calle Ramvall. Därför exporterar hans företag grisöron till Kina och importerar kinesiska kycklingbröst. Mervärden och självförsörjande hade däremot inte högsta prioritet i företagets verksamhet, även om det brasilianska nötkött man importerar sades komma från djur som inte betat på skövlad regnskog.

Mervärden var däremot ett centralt begrepp i föredraget från Sven-Olov Daunfeldt, docent vid Handelns Utred-

Synliggörande av betande djur och andra mervärden i butiken gör att kunden köper mer, visar en studie från Handelns Utredningsinstitut. På Stenhammar var den goda djurvälfärden väl synlig.

ningsinstitut. Han redogjorde för studier som visar att synliggörande av mervärden hos mat i butiken gör att kunden köper mer, även till ett högre pris. Tydlig märkning gör särskilt premiumprodukter som ekologiska livsmedel mindre priskänsliga för konsumenterna. Tvärt emot den vanliga uppfattningen att konsumenter inte orkar med eller tar till sig alla märkningar hävdade Daunfeldt att synliggörande av mervärden fungerar.

SVERIGES VETERINÄRER ETT FÖREDÖME

Efter en lunch på gräsmattan var det dags för rundvandring i de kungliga beteshagarna där bland andra Jan Chirico, forskare vid SVA, berättade om fästingar hos djur och människor. Björn Olsen, läkare och professor vid Uppsala universitet höll också ett brandtal för minskad antibiotikaanvändning inom animalieproduktionen globalt. Björn Olsen menade att Sverige har en särställning i sin låga användning. Han framhöll Sveriges veterinärer som tidigt gick i bräschen för att se överkonsumtionen av antibiotika som ett ekosystemproblem. På global nivå används två tredjedelar av all antibiotika till djur. Olsen sade att vi håller på att göra oss av med detta fantastiska välfärdsinstrument genom att missbruka det för att tjäna extra pengar i köttproduktionen. Hans uppmaning var att inte köpa thailändsk antibiotikagödd kyckling om man vill ta ansvar för framtiden.

Kungens ord att Sverige ska vara det goda exemplet kändes som en passande sammanfattning av dagen. ■

Kom ihåg, i din tjänstepension ITP ingår:

Livförsäkring – värd upp till en kvarts miljon.

Sjukförsäkring – som ger upp mot 90 % av din lön.

Pension – mer pengar i plånboken som pensionär.

Och du kan få ut ännu mer, gå in på ptk.se/merpension och se hur.

Besök också rådgivningstjänst.se, collectum.se och minpension.se.

Noromectin vet pasta ℞

ivermectin pasta 18,7mg/g mot rundmaskar och styngflugelarver hos häst. Dosspruta á 7,49g räcker till 700 kg häst

Har ett kort grepp som även passar mindre händer

Räcker till 700kg kroppsvikt

Fri från smaktillsatser

Pastan är vit och syns vid spill

3 års hållbarhet

N-vet erbjuder hästägare **gratis träckprovsanalys** vid behov

Vill du ha receptblock, kontakta N-vet
Tel: 018-57 24 30/31/34
Fax: 018-57 24 32

N-vet
LÄKEMEDEL

Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris

20130522

Datum för senaste översyn av SPC:2007-01-18
QP54AA01. För ytterligare information, se Fass.se

Uppsala Science Park
751 83 Uppsala

Tel: 018-57 24 30/31/34
Fax: 018-57 24 32

info@n-vet.se
www.n-vet.se

DUVAXYN®

Högimmunogena helvirusvacciner mot hästinfluensa

Uppdaterad indikation*

AKTUELLT IMMUNSKYDD – Hästinfluensavirus förändras kontinuerligt vilket riskerar den skyddande effekten av dagens vacciner. Enligt OIE stämmer ssammar som typas vid senare europeiska utbrott alla den nya amerikanska grenen av hästinfluensavirus, clade-2[1]. *Som enda vaccin på marknaden är Duvaxyn nu godkänt att skydda mot både clade-1 (South Africa/4/03) och clade-2 (Richmond/1/07) stammar som rekommenderas av OIE.

BÄSTA ANTIKROPPSVAR – Den skyddande immunitetens och dess duration efter vaccination med hästinfluensa korrelerar med antikroppstiter. Duvaxyn helvirusvaccinet är högimmunogena och inducerar det bevisligen bästa humorala immunsvaret.

En aktuell studie påvisade stora skillnader i immunsvaret efter vaccination med olika hästinfluensavaccinet. Duvaxyn uppvisade det högsta antikroppsvaret[2].

CELLMEDIERAD RESPONS – Cellmedierad immunitet är viktig för att eliminera virusinfekterade celler samt för korsimmunitetens. Ny forskning visar att Duvaxyn stimulerar även cellmedierad immunitet[3].

[1] OIE Report Surveillance Based on Hyperimmune Antiserum Serologic Assay, Cross Reactivity and Neutralization Assay, 2007-12.

[2] Tokes G. et al., A comparison of antibody responses to commercial equine influenza vaccines using single radial haemolysis and hemagglutination inhibition assays. Veterinary Microbiology 154 (2012) 1–6.

[3] Tokes G. et al. Effect of equine influenza vaccine on cellular immune response. Proceedings of the 11th International Equine Infectious Disease Symposium, Newmarket, 2010 Mar 25-28, p. 125–127.

Duvaxyn® inf/Duvaxyn EC-1 i vit. injektionsflaska, suspension för inj. Rec.Ag/Rekag: Aktiva innehållsämnen: Kasthelvids influenzavirus Alaska 97/rekg-5b, Alaska 97/rekg-5b, Alaska 97/rekg-8b, Duvaxyn EC-1 inf innehåller deactiv. influenzavirus. Indikationer: Aktiv immunisering av friska hästar mot hästinfluensa orsakad av hästinfluensa subtyperna H7N7 och H3N8 (europeiska och amerikanska subtyper), inkluderar influenzavirusarterna South Africa/03 och Alaska-97/Richmond/1/07, för att reducera klinisk sjukdom och virusutsöndring efter infektion och skadorsyndrom (Duvaxyn EC-1 inf.). Motsägelser: Levande modifierad eller inaktiverade vaccin som innehåller/genetiskt modifierade av Rhinovirus. Försiktighetsåtgärder: Injektionsstället desinfekteras. 1 dos per hästa. Förfarig: Intramuskulära 2 x 1 dose. Information av publikationsdatum för förpackning. Duvaxyn Animal Health A/S, Danmark. Information i Sverige: VM Pharma AB, Box 4005, 194 04 Upplands Väsby. Läkemedel på SPC 2012-06-01. För ytterligare information se www.duvaxyn.

VETMEDIC ANIMAL HEALTH

Konstruktivt FVE-möte i Maribor

TEXT: SIMONE HÄUSLER OCH MARGARETA WIDELL

Vårens generalförsamling för den europeiska veterinärfederationen FVE ägde rum i Maribor i Slovenien, och Sverige var som vanligt väl representerat. Bland annat informerades om tidsramarna för den föreslagna djurhälsolagen inom EU. Församlingen beslutade också att ämnet djurskydd ska införas i alla europeiska veterinärutbildningar.

FOTO: ANDREJ

Rådhuset i Maribor, eller Marburg an der Drau som staden hette fram till 1919. Maribor var europeisk kulturhuvudstad 2012 och var i juni 2013 mötesplats för FVEs generalförsamling.

Sveriges Veterinärförbund deltog den 6–7 juni vid vårens generalförsamling för den europeiska veterinärfederationen FVE. Värdlandet var Slovenien och den svenska delegationen bestod av Torsten Jakobsson, Anders Forslid, Simone Häusler, Margareta Widell och Evamari Lewin som representerade Sverige i de olika FVE-sektionerna.

Dagen före sektionsmötena träffades deltagare från de flesta nordiska och baltiska länderna för att diskutera gemensamma frågor och för att informera varandra om viktiga nationella händelser inom den veterinärmedicinska sektorn.

AKTUELLT I DE NORDISKA LÄNDERNA

Norges representanter berättade bland annat att man upplever ett starkt motstånd från djurägarna när det gäller den nya lagstiftningen för att förhindra spridningen av *Echinococcus multilocularis* från Sverige till Norge. Dessutom har det rapporterats ett stigande antal fall där gatuhundar från Rumänien importeras till Norge med veterinärintyg om rabiesvaccinationer och nödvändiga undersökningar. I själva verket har hundarna varken vaccinerats mot rabies eller undersökts av en veterinär.

Som vanligt diskuterades några ämnen på generalförsamlingens agenda. Bland annat togs det aktuella förslaget att införa djurskydd som ett eget ämne i veterinärutbildningens kursplan upp. Samtliga närvarande nordiska och baltiska delegater ansåg att en viktig punkt ska läggas till i förslaget, nämligen att utbildare inom ämnet själva ska uppdatera sina kunskaper med regelbundna intervall.

En lång diskussion ägnades åt den framtida arbetsmarknaden för veterinärer i Europa. Tjeckien, Polen och Slovakien hade inför den stundande generalförsamlingen skickat ut ett gemensamt brev till samtliga medlemsländer där de informerade om en alarmerande situation där det årliga antalet nyutexaminerade veterinärer är tre till fem gånger större än det reella behovet. Detta leder till att de flesta nya veterinärer inte har någon annan möjlighet till arbete än att öppna egna kliniker, vilket leder till att standarden sänks i samma takt som priserna. ➤

Foto: Noga stöl Szalaka

Tjeckien, Polen och Slovakien informerade om en alarmerande situation där det årliga antalet nyutexaminerade veterinärer är tre till fem gånger större än det reella behovet.

➤ Det innebär tilltagande klagomål från samhället och en allmänt frustrerande situation. Liknande arbetsmarknad föreligger i flera länder inom Europa. Det är därför hög tid att börja informera såväl veterinärstuderande som samhället om inom vilka olika sektorer veterinärer kan anses vara kvalificerad arbetskraft. En sådan markering är extra viktig i en tid där många andra yrkeskategorier försöker ta sig in på den traditionella veterinära arbetsmarknaden.

SEKTIONSDISKUSSIONER

Dagen före själva generalförsamlingen ägnades åt de förberedande sektionsmötena.

Trögt införa modernisering av köttkontrollen

Hygiensektionen (UEVH) diskuterade en modernisering av köttkontrollen. Detta har varit en stående punkt på dagordningen under flera år, eftersom EU-kommissionens arbete går mycket sakta framåt. UEVH och FVE har tidigare i ett policydokument fastställt att modernisering är nödvändig och att den bland annat ska grundas på vetenskap och vara riskbaserad. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) har granskat kontroll av olika djurslag ur ett riskbaserat perspektiv, särskilt de risker som nuvarande system inte hanterar på ett fullgott sätt. Biologiska risker kan inte upptäckas på ett tidigt stadium. Om palpation skulle överges som rutin för slaktsvin bedöms negativ påverkan på djurhälsoläget vara liten eftersom fall med flera affekterade organ ändå skulle upptäckas.

Vikten av gradvisa förändringar betonades från flera håll liksom det faktum att förutsättningarna för modernisering varierar stort mellan medlemsstaterna. Flexibilitet kräver också välutbildade och engagerade veterinärer. För att hela kedjan ska fungera är praktiserande veterinärer i besättningarna viktiga och de kan tillföra värde i informationssystemet och i olika typer av djurhälsoprogram.

För att underlätta för kåren som helhet föreslogs att FVE ska utarbeta ett stöddokument som omfattar veterinärt arbete i besättningarna och på slakterierna.

En övergång till visuell besiktning som grund och med utökad undersökning vid behov accepterades inte av alla. Farhågor framfördes om ökade risker för konsumenterna om rutinerna ändrades och att det vore bättre att behålla dagens system. Majoriteten var dock enig om att en modernisering baserad på vetenskaplig grund måste genomföras.

En fråga som diskuterats intensivt är i vilken omfattning tekniker kan eller får bistå officiell veterinär vid levandedjursbesiktning. Anledningen till diskussionerna är att skrivningen kan läsas så att tekniker kan överta uppgiften. Kommissionen har dock vid möte med FVE försäkrat att detta inte är avsikten. Levandedjursbesiktning är en veterinär uppgift, tekniker kan bistå i arbetet men en veterinär måste alltid besiktiga varje djur eller grupp av djur.

Slutligen konstaterades att det finns stor risk att moderniseringen kan komma att användas för att reducera kostnader för köttkontrollen.

Insekter som livsmedel och djurfoder

Under EASVOs (sektion för officiella veterinärers) möte togs bland annat

Foto: Takoradee

Just nu pågår arbetet med att skapa alternativa animaliska proteinkällor inför framtiden, så kallad "insect farming" där insekter används som livsmedel och djurfoder.

djurskyddet som ett reguljärt ämne i veterinärutbildningens kursplan upp. Hela sektionen röstade enstämmigt på det nordisk/baltiska förslaget att lägga till lärarens egen vidareutbildning som en punktsats.

Vidare diskuterades hur problemet med för många nyutexaminerade veterinärer varje år kan bemötas av FVE. Detta är dock ingenting som kan lösas på EU-nivå, därför ska en arbetsgrupp inom sektionen försöka hitta lösningar för att klargöra vilka unika kompetenser veterinärer kan bidra med på arbetsmarknaden.

Hollands delegat berättade att det just nu pågår arbete med att skapa alternativa animaliska proteinkällor inför framtiden, så kallad ”insect farming” där insekter används som livsmedel och djurfoder. Acceptansen inom samhället och lagstiftningen verkar vara de primära problemen. Till exempel finns insekter inte med på listan över livsmedelsproducerande djur vilket för med sig att de inte kan användas som livsmedel. Därför försökte man ge biologiskt matavfall till larver som sedan skulle utfodras till laxar i form av mjöl. Detta är dock inte heller möjligt eftersom det inte är tillåtet att använda animaliska biprodukter som djurfoder. Just nu pågår arbetet med riskbedömningen av att använda insekter som livsmedel och djurfoder för fullt.

Livstids karens ett djurskyddsproblem

Under Sektionen för praktiserande veterinärers (UEVPs) möte informerades om det, som följd av hästköttskandalen, inom Sverige pågående arbetet med att undersöka hästläkemedel avseende karenstider för slakt. Det pågår samtal med Jordbruksverket, Läkemedelsverket, SLU och Landsbygdsdepartementet för att sätta ihop en arbetsgrupp i frågan. Ambitionen är att skapa en lista där alla läkemedel som används till hästar har undersökts för att undvika såväl läkemedelsrestsubstanser i hästkött som djurskyddsproblem. I dagsläget har många läkemedel belagts med livslånga schablonkarenstider. Vid behandling med dessa medel får hästen inte slaktas för konsumtion i Sverige och riskerar att skickas på långa transportvägar utomlands för att slaktas där. Därefter kan hästköttet komma att importeras tillbaka till Sverige.

GENERALFÖRSAMLINGEN

Generalförsamlingen inleddes följande dag. Det var dags för styrelseval och Karin Östensson valdes återigen till vicepresident tillsammans med Hans-Joachim Götz, Robert Huey och Raffael Laguens. Christophe Buhot valdes om till president.

Christophe Buhot informerade däref- ➤

STARTVAC®
Vaccinskydd mot mastit:
S. AUREUS
KNS
KOLIFORMER

ATC VET-KOD QI02AB. RECEPTBELAGT.
GODKÄND SPC 11/02/09.

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain. E-mail: hipra@hipra.com - www.hipra.com

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel:08-449 46 50.
Fax:08-449 46 56
E-mail:vet@nordvacc.se
Hemsida:www.nordvacc.se
NORDVACC

Den ny(om)valda FVE-styrelsen poserar. Från vänster: Hans-Joachim Götz, Christophe Buhot, Karin Östensson, Raffael Laguens och Robert Huey.

ter om att domstolen i Belgien beslutat att den belgiska veterinärkammaren inte får vara medlem i FVE. Det beslutet kan nu leda till uppdelningen i konstituerade och associerade och FVE-medlemmar. Ändringen för med sig att även länder med en veterinärkammare kan vara medlem i FVE.

År 2010 etablerades en arbetsgrupp som skulle utveckla ett ackrediteringssystem för vidareutbildning av veterinärer över hela Europa och Lynne Hill (FVE) och Francesco Proscia (FVE) berättade om det pågående arbetet. I nuläget pågår projektet enbart inom smådjurssektorn och några länder har ansökt om att ingå i arbetet med sina respektive vidareutbildningsprogram.

Även under generalförsamlingen i Maribor var One Health en stor punkt på dagordningen. Jan Vaarten informerade om utvecklingen av arbetet med den nya djurhälsolagen, där ett förslag presenterades av EU-kommissionen i maj 2013. Det förslaget ska nu gå den vanliga legislativa vägen, dvs att första läsningen följs av en andra läsning och därefter medling. Hur lång tid denna procedur tar är svårt att förutse eftersom Europaparlamentsvalen 2014 kommer att påverka tidsramen. Fram till dess ska det slutliga förslaget gås igenom, ändringar ska förberedas och en viss lobbyverksamhet äga rum.

Vidare informerades under punkten One Health om arbetet med framtagandet av ett dokument om resistens mot avmaskningsmedel där problemen är något mer komplicerade än när det gäller resistens mot antibiotika. Det är svårt att påvisa resistens mot avmaskningsmedel och det finns färre produktklasser att välja mellan.

När djurskyddsarbetsgruppen presenterade sitt förslag att införa djurskydd som ämne i veterinärutbildningen godkändes det även av generalförsamlingen tillsammans med samtliga europeiska veterinärmedicinska fakulteter (via European Association of Establishments for Veterinary Education), en stor framgång i arbetet med djurskyddet.

Ett mycket intressant inslag var även informationen om det pågående arbetet med fiskhälsan och djurskyddet inom fiskhållningen. Värdet av veterinären inom akvakulturen betonades särskilt. Veterinärens djurexpertis och ansvar inkluderar även fisk. Samtidigt bör arbetet forceras med att säkerställa tillgång till veterinärmedicinska läkemedel för fisk. Vidare måste det tydliggöras att förskrivning av antibiotika bara ska utföras av veterinärer. Dessutom bör hantering, transport och slakt av fisk och skaldjur regleras i lagstiftningen och samtliga veterinärhögskolor bör bli uppmuntrade att ta upp fiskhälsan som ett ämne i kursplanen.

FVE-mötet avslutades i god stämning och nästa generalförsamling kommer att hållas i Bryssel i november 2013. ■

FÖRENING ANSTÄLLDA VETERINÄRER AVF

Facklig kurs

19–20 september 2013
lunch till lunchmöte

BEST WESTERN PLUS
Sthlm Bromma

TA CHANSEN
– lär dig mer om
fackliga frågor!

Intresserad? Kontakta Fredrike Ritter, fredrike.ritter@avf.svf.se

Fokus på hälsa och välfärd för fiskar

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Djurslaget fisk har länge varit styvmoderligt behandlat inom EU, såväl hälsomässigt som juridiskt. I mitten av maj anordnade Irland tillsammans med den europeiska veterinärfederationen FVE den första EU-konferensen om hälsa och välfärd för fisk. Föredragen pekade bland annat på att Europas veterinärer har ett stort och dåligt utnyttjat verksamhetsfält i fiskhälsan.

”Fisk, som andra livsmedelsproducerande djur, blir sjuka, deras välfärd kan äventyras och maten de producerar måste vara frisk. Veterinärer har därför en viktig roll att spela inom vattenbruket.” Detta betonade FVEs ordförande Christophe Buhot vid invigningen av FVEs och EU-kommissionens fiskkonferens i Bryssel den 16–17 maj. ”Veterinärer tar hand om människor och djur, inklusive fisk. Det är viktigt att säkerställa att tillräcklig veterinärmedicinsk sakkunskap finns tillgänglig för vattenbrukssektorn”, konstaterade Buhot.

Evenemanget lockade mer än 150 personer från EU-institutioner, nationella myndigheter, veterinärer, fiskodlare, forskare och andra intressenter. Det stora antalet deltagare underströk att vattenbruk är en snabbt växande sektor i samhället. EU är inte självförsörjande på fiskprodukter och kräver import från tredje land. Det finns en betydande potential i unionen för att öka produktionen inom vattenbruket, både vad gäller kapacitet och utnyttjande av nya arter. Denna tillväxt bör uppmuntras och stödjas på nationell nivå och EU-nivå,

Veterinärer har en viktig roll att spela inom vattenbruket, betonade FVEs ordförande Christophe Buhot.

sade Christophe Buhot. Nära samarbete mellan vattenbruket och veterinäryrket bör säkerställas, för att garantera optimal hälsohantering av fiskodlingar och för att införa hållbara lösningar för framtiden, menade FVE-ordföranden.

Dario Dubolino från EU-kommissionens DG MARE underströk i sitt föredrag att brist på veterinärmedicinska läkemedel som är specifika för fisk är ett problem inom EU. En översyn av läkemedelslagstiftningen bör stimulera utvecklingen av dessa läkemedel, ansåg han.

LITEN NÄRING MED FLERA PROBLEM

Courtney Hough, generalsekreterare för FEAP (Federation of European Aquaculture Producers), gav lite bakgrundsfakta om EUs fisk- och skaldjurstillgångar. Inom unionen producerar akvakulturen 1,3 miljoner ton livsmedel/år (varav 0,7 miljoner ton fisk och 0,6 miljoner ton musslor/ostron), havsfisket står för 3,9 miljoner ton och importen för 9,1 miljoner ton. EU importerar därmed närmare 65 procent av de fiskar och skaldjur som konsumeras, vilket är en hög siffra. Som jämförelse kan nämnas att Norge ensamt odlar ca 1,3 miljoner ton lax/år. Enligt den svenska fiskhälsan är den totala svenska fiskproduktionen blygsamma 12 000 ton/år (hel färskvikt).

Trots den begränsade omfattningen av EUs akvakultur drabbas näringen av såväl djurhälso- som djurskyddsproblem, och samhällets regelverk kring verksamheten är bristfälligt. Flera talare belyste aktuella och hotande sjukdomar inom fiskodlingen. Brit Hjeltnes, biträdande föreståndare för den norska fiskhälsan, berättade att antibiotikaförbrukningen vid odling av atlantlax i Norge var förfärande hög i början av 1990-talet på grund av stora infektionsproblem. När bakterierna började bli resistenta bytte man strategi och övergick i Norge till vaccination istället för behandling. Antibiotikaförbrukningen sjönk radikalt och fiskhälsan förbättrades, men nya problem tillstötte. Infektionssjukdomar finns fortfarande men den stora dödlig- ➤

Foto: Kallerna

EUs akvakultur odlar 1,3 miljoner ton livsmedel/år, men i Norge produceras enbart lax i lika stora mängder. Bilden visar fiskodling i Grekland.

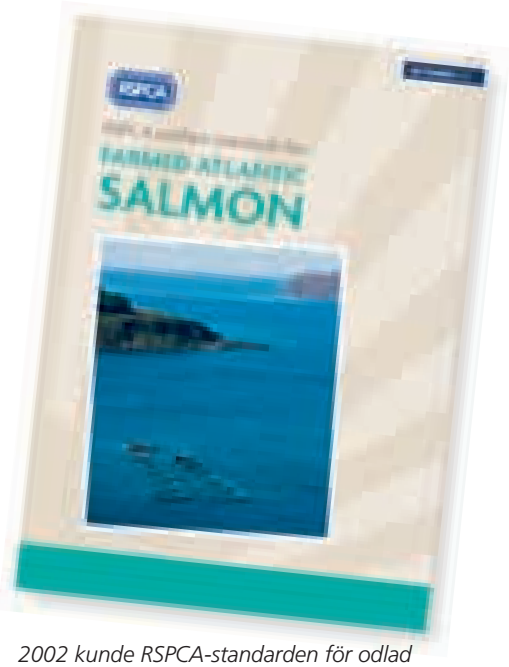

2002 kunde RSPCA-standarden för odlad altantlax sjösättas. Den har idag blivit spridd över hela världen och uppdateras regelbundet.

➤ heten hos fiskarna inträffar på grund av produktionsrelaterade sjukdomar. Närmare 25 procent av sättfisken i kassarna dör innan slakt, vilket är en oacceptabelt hög siffra.

Mark Jones, fiskveterinär från Storbritannien kommenterade att hälsoarbetet inom fisknäringen verkar bestå av punktinsatser. När man åtgärdat ett problem dyker ett annat upp istället, helhetsbilden saknas på ett sätt som skulle vara ohållbart i andra djuruppfödningar. Brit Hjeltnes höll med om den beskrivningen.

DJURSKYDDSASPEKTER

Även djurskyddet blir lidande vid intensiv kassodling av fisk, berättade John Avizienius, Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA). 1999 fick RSPCA frågan från ett skotskt fiskodlingsföretag om man kunde ta fram en standard för skonsam fiskodling, av samma typ som redan fanns för nöt, grisar, får och fjäderfä. Organisationen började arbeta med standarden men insåg allt mer vilka omfattande djurskyddsproblem som fanns, ju mer man satte sig in i uppfödningen. 2002 kunde RSPCA-standarden för odlad altantlax sjösättas och den har idag blivit spridd över hela världen.

De viktigaste problemområdena som identifierades var djurhantering, överbeläggning, hälsovård, miljöpåverkan, slakt/avlivning och transport. Listan känns igen från många andra arter av lantbruksdjur. Därtill kom en allmänt omvittnad brist på godkända läkemedel för fisk vid sjukdomsbekämpning, och en generell kunskapsbrist hos många veterinärer om fiskodling och fisksjukdomar.

PROBLEM OCH MÖJLIGHETER

Den två dagar långa konferensen bjöd på många talare som belyste dagens akvakultur både ur veterinärmedicinsk, juridisk, välfärdsmässig och producentsynvinkel. Slutsatserna kunde sammanfattas i ett antal punkter, som både belyser problem och möjligheter med den europeiska fisk- och skaldjursnäringen:

Slutsatser

– Vi måste erkänna den utökade mångfalden i fiskarter för att kunna föreslå och införa hållbara och livskraftiga lösningar för framtiden.

– Veterinärer är experter på djurs hälsa och välbefinnande, inklusive fisk. Det är viktigt att säkerställa att tillräcklig veterinärmedicinsk sakkunskap finns

Foto: Plenz

Fiskodling i Finland. Nära samarbete mellan vattenbruket och veterinäryrket bör säkerställas, för att få optimal hälsokontroll av fiskodlingar i alla skeden av produktionen.

Foto: Hans-Petter Field

Atlantlax odlas ofta i norra Europa. EU måste både erkänna den mångfald av fiskarter som finns och stimulera tillväxten av de olika sorterna av vattenbruk.

tillgänglig för vattenbrukssektorn. Detta kommer också att garantera livsmedelssäkerheten och skydda folkhälsan.

– Nära samarbete mellan vattenbruket och veterinäryrket bör säkerställas, för att få optimal hälsokontroll av fiskodlingar i alla skeden av produktionen.

– Effektiv epidemiologisk övervakning är viktig för driften av fiskodlingar och den måste stödjas av utvecklingen av specifika diagnostiska tester.

– Forskning om fiskvacciner och antiparasitära läkemedel bör främjas.

– Forskning om alternativa innovativa icke-medicinska behandlingar bör också uppmuntras.

– Tillgången på veterinärmedicinska läkemedel som är specifika för fisk måste garanteras i hela Europa. En översyn av relevant lagstiftning måste garantera rimlig avkastning på investeringar för att främja utvecklingen av dessa läkemedel.

– Antibiotika för fisk är receptbelagda läkemedel som bara får ordineras av en veterinär.

– Industri och veterinärer bör samarbeta om bästa praxis och vaccinationsprogram för att förhindra utveckling av antimikrobiell resistens.

– Riskbaserade kontroller av förflyttningar av djur bör införas, särskilt när det gäller import från tredje land, för att undvika nya patogener som kan hota hälsan hos lokala vattenlevande arter.

– EU är inte självförsörjande på fiskprodukter, och kräver import från tredje land. Europas havsfiske är redan utnyttjat till bristningsgränsen, men det finns en betydande potential i EU för ökad produktion inom vattenbruket. Denna tillväxt bör uppmuntras och stödjas på nationell nivå och EU-nivå.

– Det är viktigt inte bara att erkänna den mångfald av fiskarter som finns utan också att stimulera tillväxten av de olika sorterna av vattenbruk. Forskningen måste stödjas och riktas mot alla olika arter.

– De särskilda behoven och välfärdsaspekterna hos vattenlevande organismer under deras hantering, transport eller slakt måste lösas genom lagstiftning.

– Mötet uppmanar EU-kommissionen att lägga större vikt vid fiskens välbefinnande i kommissionens djurskyddsstrategi.

– Veterinära utbildningsanstalter bör uppmuntras att ta med akvatiska veterinärmedicinska discipliner och/eller utbildningsprogram i sina kursplaner för att garantera en hög nivå på kunskaper, färdigheter och kompetens hos studenten. Detta är särskilt viktigt i EU-länder där vattenbruket är en central livsmedelsproducerande industri.

– Licensiering av fiskodlingar bör baseras på vetenskaplig kunskap och hållbara odlingsmetoder. Därför måste tjänstemän som är inblandade i detta arbete ha adekvat utbildning och kunskap inom området. ■

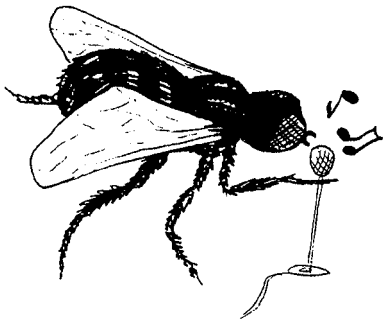

Phlugan 2013

Lördagen den 9 november
anordnas den traditionella
Phlugan-festen!

16:30 fördrink samt garderob
på Ultuna studentkårs kårhus.

Middagen serveras
på Ultunarestaurangen, efter fördrink och femte årskursens spex.

Klädsel:
Smoking

Kostnad:
Veterinärstudenter 550:–,
övriga 650:–

Betala in på BG 895-5981.

Sista anmälningsdatum
(dvs sista inbetalningsdatum)
är 4 oktober,
men först till kvarn gäller.
Sent inkommen anmälan
kan inte garanteras plats.

Var vänlig ange namn
(+ namn före eventuellt nambyte),
avgångsår på stutis, klassnamn,
samt middagsönskemål
såsom cider eller öl till förrätten,
ej svartsoppa, vegan, vegetarian,
allergier eller liknande
på inbetalningen.

Anmälningsfrågor:
erce0001@stud.slu.se

Hjärtligt välkomna

önskar VMFs Klubbverk genom
Klubbmästare Maria Svernhage.

NYHET

Loxicom 50 mg/g oral pasta (meloxikam)

Nu som oral pasta till häst

- Välbeprövad substans
- Inflammationshämmande
- Enkel dosering
- Äppelsmak
- 1 spruta till 700 kg häst

SMÄRTA

RÖDNAD

SVULLNAD

VÄRME

FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Loxicom® 50 mg/g oral pasta häst. Meloxikam, 50 mg. ATCvet-kod: QM01AC06. **Indikationer:** Lindring av inflammation och smärta vid akuta och kroniska sjukdomar i muskel- eller ben- och leverfunktionsapparaten. **Kontraindikationer:** Skall inte ges till hästar som har gastrointestinala sjukdomar (som irritation och blödningar i mage eller tarm, nedsatt leverfunktion och njurfunktion och dosningsproblem). Skall inte ges vid overkänslighet mot aktiv substans eller mot någon hjälpämne. Skall inte ges till föl under 6 veckor. **Dräktighet och laktation:** Skall inte ges till dräktiga eller lacterande ston. **Biverkningar:** Sällsynta fall av biverkningar som rapports till läkemedelsmyndigheter efter administrering av NSAID-läkemedel i klinisk prövning till andra djurslag, djurarten av intresse. Vanligtvis inte en minskning av albuminnivåerna i blod under behandlingsperioden (upp till 14 dagar). I mycket sällsynta fall har uppkommit gallsyrafel, lättare, bukomfort och svårt rapporterats. I mycket sällsynta fall kan skulle nedsatta nivåer av hemoglobin, röda blodkroppar och vita blodkroppar förekommer vid behandling av hästar med behandlingsperioden längre än tio veckor. **Interaktioner:** Skall inte ges samtidigt som glucocorticoider, andra icke-steroida antiinflammatoriska läkemedel eller antikoagulanta. **Försiktighetsåtgärder:** Undvik användning i dehydrerade, hypovolemiska eller hypotentiva djur, eftersom det finns en potential för ett ökad risk för njurtoxicitet. Överväg inte det rekommenderade basen eller behandlingsdosen på grund av risken för skadegörande mage, personal som är överkänsliga för NSAID ska undvika kontakt med läkemedel. Undvik att läkemedlet kommer i kontakt med hud och ögon. Om läkemedel kommer i kontakt med hud och/eller ögon, skölj omedelbart med vatten. Om irritation skulle uppstå eller kvarstå, uppsök läkare. Vid oavsiktlig intag, uppsök genast läkare och visa bipacksedeln eller etiketten. **Dos och administreringssätt:** Lindring av inflammation: en gång engångsvis en gång dagligen i upp till 14 dagar. Injiceras direkt i munnen över bakre delen av tungan medan djuret hålls uppåt till läkemedel ätits. En skalstreck på sprutan med pasta indicerar 700 kg kroppsvikt. Sprutan har en integrerad adapter och är graderad i kg kroppsvikt. Varje spruta ger 400 mg meloxikam. Tillräckligt för att behandla 700 kg kroppsvikt. Undvik kontaminering vid avtappning. **Överdosering:** Hittills inga tecken har rapporterats. Hälsosamma studier efter överdosering med 5 gånger normal dos, vilket, dock, blev, de mundsemitiny adverse effekter. Injicera av överdosering ska symptomatisk behandling utföras. **Karenstider:** Köt och slaktavfall: 5 dagar. Ej godkänt för användning till lacterande djur som producerar mjölk för humankonsumtion. Detaljerade av SPC (Läkemedelsinformation) finnas av Bayer HealthCare, DK-2300 Köbenhavn, för mer information, se www.bayer.se, juni 2012.

Bayer A/S, Animal Health, Arne Jacobsens Allé 13, DK-2300 København S
Tlf. +45 45 23 50 00, vet.info@bayer.com, www.vet.bayer.se

Marknaden vs produktions-djurens väl och ve

THOMAS MANSKE, leg veterinär, VMD, teknisk chef nötkreatur*

Vad händer om frågan om produktionsdjurens välfärd helt lämnas till konsumenterna, till "marknaden"? Det var den centrala frågeställningen för de forskare, praktiserande veterinärer, folkbildare och andra som rest till Spanien för ett internationellt möte om lantbruksdjurens välfärd.

NYTT VÄLFÄRDSBEGREPP

Den 7 juni samlades ett 90-tal veterinärer och andra experter för det sjätte mötet i Boehringer Ingelheim Expert Forum on Farm Animal Well-Being (Figur 1). Mötet ägde rum i Bilbao, Spanien.

Vad menar vi när vi talar om djurs välfärd? Det saknas idag en konsensus om hur begreppet välfärd hos djur bör definieras. Frauke Ohl från University of Ütrecht poängterade att ur ett biologiskt perspektiv endast djuret självt, i den situation det befinner sig, kan avgöra sin egen välfärdsstatus. Det är dock forskarnas mening att den av djuren upplevda välfärden återspeglas i deras beteende – och därmed kan observeras och kvantifieras. Man måste beakta att förändrade beteenden även kan vara adaptiva – utgöra en anpassning till förnyade omständigheter och därmed en återgång till god välfärd – och således vara positiva för djuret. Adaptiva beteendeförändringar kan skifta över tid, varför det krävs upprepade undersökningar för att avgöra deras betydelse. Värdering av välfärd kan således inte uteslutande fokusera på djurs momentana status, utan måste baseras på möjligheten att reagera på omgivningens såväl positiva som negativa stimuli. Ett djur upplever god välfärd när det har frihet (möjlighet) att reagera adekvat (adaptivt) på sin omgivning.

VÄLFÄRD – RELATIVT SETT

Djurs välfärd bedöms alltid med mänskliga ögon. Veterinärer, forskare och andra professionella bedömare förväntas ha ett vetenskapligt baserat synsätt på välfärd och djurs biologiska funktion kan i viss utsträckning mätas objektivt. Trots detta är svaret på frågan om funk- ➤

FIGUR 1. *Internationell expertis samlad vid det sjätte mötet av Boehringer Ingelheims* International Expert Forum on Farm Animal Well-Being *för att diskutera välfärdsdefinitioner, certifieringsmodeller och konsumentinflytande.*

Foto: Reg McKenna

Figur 2. *Sällskaps-, försöks- eller skadedjur? Ett djurs moraliska status varierar mellan olika bedömare men också såväl mellan som inom djurslag.*

➤ tionsavvikelser är acceptabla eller inte subjektiv, baserad på moralisk hållning och varierande mellan individer. Den som bedömer ett djurs välfärd kan varken frigöra sig från den egna moralen eller kontextuella och kulturella aspekter. Upplevelser av djurs välfärd blir därför en spegel av de människor som bedömer den och det samhälle dessa lever i. Våra förväntningar på djurs välfärd, de moraliska ramarna, skiftar även mellan – men även inom – djurslag. En råtta som används som försöksdjur har en annan moralisk status än en råtta som är ett sällskapsdjur och ytterligare en annan jämfört med den råtta som anses vara ett skadedjur (Figur 2).

Det kan uppstå en konflikt mellan människors positiva önskan om djurs välfärd och en samtidig önskan om ”naturlighet” i djurhållningen. Betande djur i Nederländerna som hölls i Natura 2000-områden kunde vintertid svälta av brist på foder – vilket i och för sig var ”naturligt”, men detta upprörde många människor. Intressant nog kunde, enligt Frauke Ohl, de personer som reagerade på de magra betesdjuren samtidigt själva ha överfeta hundar, vilket med all sannolikhet var ett minst lika stort välfärdsproblem. Och dessutom tämligen ”ona-

Etter**utdanning**

Indremedisinske utfordringer hos katt

Kurset indremedisinske utfordringer hos katt retter seg mot veterinærer i smådyrpraksis og er basert på forelesninger av den velkjente og inspirerende Andrew Sparkes fra England samt høgskolens egen ekspertise.

Kurset vil gi økt kompetanse når det gjelder undersøkelse, diagnostikk og behandling av katt.

Faglig ansvarlig:
Førsteamanuensis Anna Vigdís Eggertsdóttir, Institutt for sports- og familiedyrmedisin, Norges veterinærhøgskole.

Påmeldingsfrist: 27. september 2013

Pris: 7000,- NOK inkluderer bevertning og kursnotater

Norges veterinærhøgskole

Kurset gjennomføres på Norges veterinærhøgskole

onsdag 23. – fredag 25. oktober 2013

Kontakt Senter for etter- og videreutdanning på tlf. 22 59 72 40 / 22 96 45 00 eller kurs@nvh.no

www.nvh.no

turligt". De spridda uppfattningarna att "negativa" tillstånd såsom övergående svält helst helt ska undvikas och att välfärden för alla djur i en given miljö påverkas likartat kan leda till problem – inte minst i relation till extensiv djurhållning. Vår intuitiva uppfattning av välfärd kan i båda riktningarna motsägas av djurens faktiska upplevelser.

VÄLFÄRDENS VÄRDE

Det är således vår uppfattning om djurs välfärd som styr våra handlingar, som människor och inte minst som konsumenter. Detta gäller oavsett om uppfattningen grundas i vetenskap, sentimentalitet, etiska värderingar, Walt Disney, propaganda, missuppfattningar eller antropomorfism.

Enligt John McInerney, University of Exeter, hålls inte produktionsdjur på ett sätt som maximerar deras välfärd utan för att maximera utnyttjandet av deras produktionspotential. Om dessa strävanden står i konflikt kommer en strävan efter ökad välfärd att innebära en minskad lönsamhet. Nedsatt välfärd i sig kan emellertid också begränsa utnyttjandet av lönsamhetspotentialen (vid stress, sjukdom, svält, törst, etc).

Skulle frågan om djurs välfärd helt lämnas till marknaden riskerar samhället att (för) många producenter och konsumenter accepterar en undermålig djurhållning i utbyte mot billiga livsmedel. För att förhindra detta och garantera en minsta acceptabel nivå av välfärd finns djurskyddslagar. Konsumenter förväntas betala de extra kostnader för producenter som ligger i uppfyllandet av dessa lagar. Det är ett olöst problem, att importerade livsmedel kan vara producerade under förhållanden som inte når upp till djurskyddslagarnas krav och med medföljande lägre produktionskostnader kan konkurrera ut inhemsk produktion (Figur 3).

FIGUR 3. *Importerade livsmedel kan vara producerade under förhållanden som inte når upp till bestämmelserna i det egna landets djurskyddslag. Medföljande lägre produktionskostnader kan öka risken för att inhemsk produktion konkurreras ut.*

PÅVERKAR KONSUMENTEN VÄLFÄRDEN?

För att utöva makt som konsument måste man vara medveten om konsekvenserna av de produktval som görs. Bristande insikt hos konsumenter kan göra att en god vilja till selektiv, välfärdsfrämjande konsumtion försvåras. ➤

FIGUR 4. *Bland konsumenter och i samband med välfärdsmärkningar har resursbaserade välfärdsmått störst betydelse. Enkla uttryck, som "lösdrift" talar starkt till konsumenter, trots att lösdrift i sig inte garanterar god välfärd.*

➤ Enligt Sean Wensley från People's Dispensary for Sick Animals, visar undersökningar att endast cirka var tredje britt känner sig väl insatt i hur lantbrukets djur hanteras. Detta har lämnat utrymme för en uppsjö av olika certifieringsansatser, synliga i form av olika etiketter och märken på livsmedlen. Det frekventa etiketterandet har i sin tur lett till en svårgenomskådlig "logotypdjungel" som kan vara förvirrande även för den som är insatt. Det kan, enligt David Main från University of Bristol, finnas många skäl för livsmedelsdistributörer att tillhandahålla märkta produkter. Ett aningen mindre smickrande sådant kan vara möjligheten att friskriva sig själva från ansvar i händelse av en eller annan "mediaskandal".

Välfärdsmärkningar utgår i allmänhet från resursbaserade värderingar (den potentiella välfärden som möjliggörs av ett visst produktionssystem) snarare än djurbaserade, och tar därmed inte hänsyn till det inflytande som skötaren har på djuren. Även om skötseln är den absolut viktigaste välfärdsfrågan för exempelvis mjölkkor är det andra faktorer som är mest relevanta för konsumenterna. För konsumenterna, konstaterar Emma Roe, University of Southampton, relaterar de mest gångbara uttrycken till "naturlighet", olika arter av inhysning, och beläggningsgrad.

"För lekmän handlar det nästan uteslutande om utrymme för djuren." Enkla uttryck som skapar positiva mentala bilder (exempelvis "lösdrift") talar starkt till konsumenter, till skillnad från uttalanden som exempelvis "ej svansamputerade", "ej näbbklippta", "smärtlindrade vid kastration", etc – även om dessa uttalanden reflekterar förhållanden som kan ha ett nog så stort inflytande på djurens egen upplevelse av välfärd.

Genom att gå efter positivt laddade uttryck kan konsumenter styra utvecklingen mer än forskningsresultat (Figur 4). Mången koveterinär kan vittna om välskötta uppbundna besättningar med betesdrift under sommarhalvåret där korna till synes och sammantaget upplevde minst lika god välfärd som kor i lösdrifter. Att kor (under delar av året) ska hållas bundna är dock idag, och än mer på sikt, kommersiellt – och därmed politiskt – omöjligt. På detta sätt har en önskan efter mer välfärd inom ett område skapat eller förvärrat välfärdsproblem inom andra. Bristande klövhälsa och hälta är det globalt sett största välfärdsproblemet inom mjölkproduktionen och är i allmänhet ett större problem i lösdrifter. Det är intressant att notera att hälta bland mjölkkor dock än så länge verkar vara ett större problem för producenter än för konsumenter.

FIGUR 5. *Genom att rekommendera foder baserat på produkter från välfärdsorienterad animalieproduktion kan sällskapsdjursveterinären signalera omsorg om alla djur.*

VETERINÄREN, DEN NYA KONSUMENTUPPLYSNINGSMANNEN

När det gäller att utbilda konsumenter skulle vi veterinärer kunna göra en stor insats. Veterinärer har en unik position att argumentera för välfärdsvänliga produktionsformer, en bred kontaktyta, och åtnjuter som grupp stor respekt för sina synpunkter och hållningar. Genom att anta en ledande roll i utbildningen av konsumenter skulle veterinärkåren kunna bidra till att långsiktigt förbättra välfärden hos produktionsdjur.

Inom animalieproduktionen har veterinärens roll balanserat mellan att vara produktionsoptimerande och välfärdsgaranterande, oftast i ett försök att kombinera dessa två målsättningar. En viktig veterinär roll är att upprätthålla medvetenheten och intresset för välfärdsfrågor hos lantbrukaren och att ge tekniskt stöd för att möjliggöra positiva förändringar. "Det är inte alltid det vi som veterinärer menar är det största problemet som ligger främst i bondens medvetande", poängterade den italienske koveterinären Francesco Testa, "då kan effektiva förändringar som andra lantbrukare genomfört användas som goda exempel och motiv till förändring." Att anordna gårdsvandringar, stallskolor och erfarenhetsutbytesgrupper kan vara ett utmärkt sätt för veterinärer att hjälpa sina kunder till bättre djurvälfärd och därigenom ökad lönsamhet.

Men även sällskapsdjurspraktiserande veterinärer med sin stora konsumentkontakt har god möjlighet att påverka välfärden hos produktionsdjur positivt. Man kan exempelvis rekommendera och använda foder baserat på produkter från välfärdsorienterad produktion (Figur 5) och sprida information om betydelsen av välfärd hos produktionsdjur till klienter i väntrum etc. På det sättet kan ett stort genomslag förväntas – samtidigt som sällskapsdjursveterinären på ett positivt sätt signalerar omsorg om alla djur.

***THOMAS MANSKE,** leg veterinär, VMD, teknisk chef nötkreatur, Boehringer Ingelheim Vetmedica, Högstena Lilla Stutagården, 521 62 Stenstorp.

SVA undersöker fladdermöss i fält

Under sommaren har SVA letat fladdermöss i Skåne. Myndigheten har sedan slutet av 1990-talet ansvaret för övervakning av fladdermusrabies, *European Bat Lyssavirus* (EBLV), hos svenska fladdermöss.

Övervakningen utförs i dag genom att levande fladdermöss nattetid fångas in med nät och sedan provtas i fält. Därefter släpps de fria igen. Syftet med arbetet är att kartlägga eventuell förekomst av fladdermusrabies i Sverige.

Man tar blodprov, salivprov, bedömer kön och ålder samt ringmärker fladdermössen innan de släpps. I Sverige har antikroppar mot EBLV, men inte virus, påvisats hos enstaka vattenfladdermöss. Sannolikt förekommer EBLV hos vissa fladdermusarter i Sverige, men i mycket låg grad. EBLV kan i mycket sällsynta fall även smitta andra varmblodiga djur, däribland människa och orsaka rabieslik sjukdom. Däremot har det klassiska rabiesviruset aldrig påvisats hos fladdermöss i Europa.

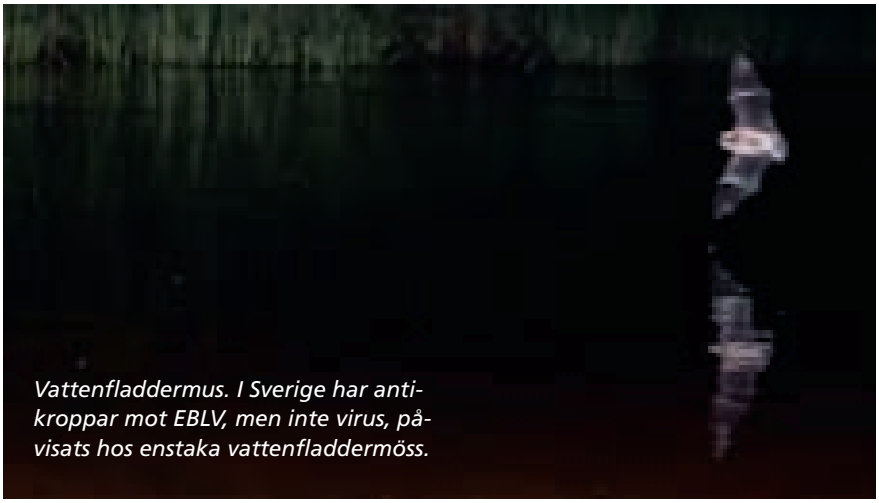

Vattenfladdermus. I Sverige har antikroppar mot EBLV, men inte virus, påvisats hos enstaka vattenfladdermöss.

Foto: Anders Lindström, SVA.

Under provtagningarna 2009 och 2012 kunde antikroppar mot EBLV påvisas hos enstaka vattenfladdermöss i Skåne respektive Småland. Ingen av fladdermössen hade virus i saliven. Undersökning av fladdermöss i fält (aktiv övervakning) har genomförts årligen sedan 2008.

VETA BOLAGET

Kurser 2013

Ny! **Rekonstruktiv kirurgi** 3-4 december Anmäl senast 6/10

Teoretisk och praktisk träning i rekonstruktion av traumatiserad hud samt av utvalda medfödda huddefekter. Dessutom kommer maxillo-faciala skador att behandlas. Kursen ger en teoretisk genomgång av de mest användbara teknikerna inom plastikkirurgi samt därefter kirurgisk träning.
Föreläsare: Ole Frykman, veterinär, specialist i kirurgi

Artroskopi hund, grund 5-6 december Anmäl senast 7/10

Teoretisk och praktisk kurs
Föreläsare: Lennart Sjöström, veterinär, Diplomate ECVS, Chefveterinär Kirurgi och Ortopedi
Ole Frykman, veterinär, specialist i kirurgi

Mer information, anmälan och fler kurser, se hemsidan www.vetabolaget.se

STIFTELSEN
HÄSTFORSKNING

SÖK ANSLAG FÖR
hästforskning
INFÖR 2014!

Stiftelsen Hästforskning (SHF) utlyser forskningsanslag för 2014. Sista ansökningsdagen är den 1 oktober 2013. SHF beviljar anslag till forskning kring hästen och hästnäringen.

FORSKNINGSOMRÅDEN

Hästnäringens forsknings- och utvecklingsprogram är indelat i tre huvudområden:

- Hästens hälsa, prestation och välfärd
- Hästens reproduktion, uppfödning och utfodring
- Hästens roll för människan, samhället och miljön

SHF stödjer därmed både traditionell veterinärmedicinsk och agrar forskning samt forskning kring hästen i relation till samhället och omgivningen.

Inför årets utlysning välkomnas särskilt ansökningar inom följande områden:

- *Biodiversitet – smittskydd och antibiotikaresistens*
- *Hälsovälfärd – hälsofrämjning, vätskeproblem och hästens beteende*
- *Hästens samhällsekonomiska betydelse för mänskliga, samhälle och miljö*

ANSÖKAN

Ett utökat samarbete startar under hösten 2013 med Stiftelsen lantbruksforskning (SLF). Ansökan sker via SLF:s elektroniska ansökningssystem, se www.lantbruksforskning.se. Nivåskikt och internationellt samarbete samt tvärvetenskapliga projekt prioriteras.

För flerårige projekt skall inkomma årlig fortsättningsansökan enligt anvisningar.

Sista ansökningsdag är den 1 oktober 2013

YTTERLIGARE INFORMATION

Mer information finns på www.hastforskning.se samt via forskningschef Peter Kallings på +46 8 627 2011 eller peter.kallings@slu.se.se

För norska ansökningar kontakta Siri Aarjan, Norges forskningsråd, på +47 22037048 eller sia@forskningsradet.no

Hur fungerar beredskapen vid deltidsanställning?

Den som jobbar på en arbetsplats med beredskap och vill gå ner från en heltidstjänst till en deltidstjänst vill ofta även minska sitt beredskapsarbete. AVF reder ut vilka rutiner och regler som gäller vid en omfördelning av beredskapen.

FRÅGA

Jag arbetar heltid som distriktsveterinär på en DV-station med fem veterinärer. Jag har planer på att utnyttja min lagliga rätt att gå ner till 75 procents anställning eftersom vi har små barn och både jag och min fru arbetar oregelbundet. Hur fungerar det med min beredskap? Måste jag ha lika mycket beredskap som mina kolleger som arbetar 100 procent? Kan jag själv bestämma att bara ha helger och inga vardagskvällar? Hur fungerar det överhuvudtaget, finns det något mått på hur mycket beredskap man ska ha om man arbetar 100 procent?

Hur fungerar det på den privata sidan, en mindre klinik t ex?

SVAR

Hur mycket beredskap som ingår i en 100-procentig tjänst är inte helt klart. Det kan variera från station till station. Det beror på hur många anställda det finns, hur stort beredskapsområdet är, om det finns några privatpraktiserande i området som är med i beredskapen m m. Något förenklat kan man säga att en station med fem anställda ger beredskap var femte helg och var femte vardagsnatt. Nu har jag inte räknat med kurs, sjukdom, semester, A-dagar (arbetsbefrielsedagar på grund av beredskapen) eller annat som gör att någon är borta.

När man går ner i arbetstid bör beredskapen också minska i samma omfattning som man går ner i tid. Oavsett anledning till varför man går ner i tid. Det får dock inte bli helt ogörligt för dem som arbetar heltid. Är man färre än fem kan det bli ohållbart om en går ner i tid. Man kan då tvingas ta in vikarier för att lösa situationen.

Om arbetsgivaren inte vill eller kan anställa någon på 25 procent och ens arbetskamrater tycker det är ok att man ”bara” har helgberedskapen finns det inga lagliga hinder för det. Det är en fråga för arbetsgivare och kolleger att komma överens om. Måhända får man ta på sig några fler helgberedskapspass om man helt ska vara undantagen vardagsberedskapen.

Det fungerar på liknande sätt på privata sjukhus och kliniker. Det står inskrivet i deras centrala kollektivavtal att beredskap (och arbete på obekväm arbetstid) ska fördelas så lika som möjligt för att inte oskäligt belasta enskild veterinär.

FREDRIKE RITTER
ordförande AVF

noterat

Antikroppar mot schmallenbergvirus hittade hos hund

Schmallenbergvirus har orsakat stora problem hos nötkreatur och får runt om i Europa sedan det upptäcktes hösten 2011. Det kan ge upphov till aborter och missbildade kalvar och lamm, men vuxna djur får bara lindriga symtom som diarré, kortvarig feber, nedsatt aptit och minskad mjölkproduktion. Viruset sprids med svidknott och upptäcktes först i Holland, Tyskland och Belgien och har nu spridit sig över stora delar av Europa. Till Sverige kom sjukdomen under 2012. Tidigare studier har visat att schmallenbergvirus inte kan smitta människor och det har hittills bara påvisats hos idisslare.

I en nyligen publicerad studie visar ett forskarlag från SLU och SVA att en svensk hund utvecklat antikroppar mot schmallenbergvirus. Det är oklart om hunden uppvisade några kliniska symtom eller om det endast rörde sig om en kortvarig infektion utan symtom. De blodprover som undersöktes (100 prover från 86 hundar) hade inte samlats in på grund av misstankar om klinisk sjukdom orsakad av schmallenbergvirus.

– Detta är något vi vill undersöka närmare, för att se om schmallenbergvirus t ex kan ge aborter och fosterskador hos hund, säger Jonas Wensman från SLU som lett studien.

Källa: Pressmeddelande från SLU den 18 juni.

Kurserbjudande

Seniorkurs 2013
Recharge the GOLD Cow

MÅNDAG 7 OKTOBER

11.00 Avresa med buss från Kastrup

12.30 Incheckning och lunch på Sørup Herregaard

13.30 **Introduktion till kursen**
Thomas Mæske & Troels Løvig Larsen, BI Vetmedica, Team Ivomec

13.45 **När koen er sat til genopladning - Optimal Gold Cow Management**
Kaspar Krogh, Videncentret for Landbrug

14.45 Kaffe

15.15 **Slikt mot bedre jurhelse i neste laktasjon!**
Anne Cathrine Whitt, Norges veterinærhøgskole

16.15 **Maximum efficacy and minimal risk - rational use of antibiotics**
Luca Guardabassi, KU-SUND

17.00 **Använd din nya kunskap i vardagen (Workshop)**

18.00 **Walk & Talk**

19.00 Middag

TISDAG 8 OKTOBER

08.30 **Recharging the dairy cow through feed management in late lactation, dry- and transition periods**
James Drackley, Professor, University of Illinois, USA

12.30 Lunch

13.30 **Besättningsbesök Gjorslev Gods - fokus på sinkorna**
Christian Pedersen, Kvæghrugsleder

17.00 **Uppsamling och diskussion**

19.00 Middag

ONSDAG 9 OKTOBER

08.30 **Recharge your farmers by turning knowledge into action**
Martin Kavanagh, MVB MRCVS Cert. DHH, Ireland

11.30 **Avslutning och utvärdering**
Thomas Mæske & Troels Løvig Larsen

12.00 Lunch

13.00 Avresa till Kastrup

Anmälan:
Senast 15 september 2013
via vår hemsida **www.bivet.nu**
Max. deltagarantal: 25 personer
Pris: 4.500 kr. + moms

Var vänlig ange din skostorlek när du anmäler dig!

Har du frågor om kursen kontakta gärna:
Christina Nyman 0707 68 15 45
Thomas Mæske 0703 42 71 51

Arbetsglädje · Motivation · Nätverk · Inspiration · Kommunikation · Skandinavisk erfarenhetsutbyte

Boehringer Ingelheim
Vetmedica
Box 467 · 201 24 Malmö
Tel 040-33 34 00 · www.bivet.nu

BI Vetservice

Nya lagar av intresse för företagare

Vid eller runt halvårsskiftet 2013 började ett antal nya lagar och regler att gälla, som på ett eller annat sätt kan få betydelse för företagare. Några av dem sammanfattas här.

ÅTGÄRDER INOM ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN

I lagen om arbetslöshetsförsäkring sker ändringar i de allmänna villkoren. Det görs även genomgripande förändringar av systemet för åtgärder. Förändringarna innebär att bestämmelserna om nedsättning av dagpenning upphävs och att avstängning från rätten till ersättning ska utgöra den enda åtgärden för handlingar som inte stämmer överens med villkoren i försäkringen. Förändringarna innebär också att fler åtgärdsgrunder införs, men att åtgärderna över lag mildras. Vidare ska arbetslöshetskassorna få utökade möjligheter att hålla inne ersättning under tid då rätten till ersättning utreds. Slutligen ska en sökande i ett ärende om ersättning intyga att lämnade uppgifter är riktiga och meddela ändrade förhållanden.

Ändringarna i lagen om arbetslöshetskassor innebär bland annat att en enskild som låtit bli att anmäla ändrade förhållanden av betydelse för rätten till ersättning ska uteslutas som medlem ur en arbetslöshetskassa eller förlora rätt till ersättning under viss tid. Ikraftträdande: den 1 september 2013.

ÄNDRADE BEGREPP I MERVÄRDESSKATTELAGEN

För att förenkla tillämpningen av mervärdesskattelagen görs ändringar av vissa begrepp i lagen. Det nuvarande begreppet yrkesmässig verksamhet ersätts med mervärdesskattedirektivets begrepp beskattningsbar person och ekonomisk verksamhet. Dessutom slopas de nuvarande begreppen företagare och näringsidkare. Ikraftträdande: den 1 juli 2013.

KORTARE TID FÖR STYRELSELEDAMÖTERS PERSONLIGA BETALNINGSANSVAR

Ett aktiebolags företrädare kan i vissa fall bli personligen ansvariga för bolagets skulder. Ändringen innebär att en talan om personligt betalningsansvar måste väckas inom tre år från det att bolagets skuld uppkom. Den får dock alltid väckas inom ett år från det att skulden senast skulle ha betalts. Om talan inte väcks inom dessa tidsfrister, upphör det personliga betalningsansvaret för skulden. Tidigare kvarstod ansvaret normalt i åtminstone tio år. Syftet med ändringen är att underlätta för företagare vars aktiebolag har gått i konkurs eller likvidation att återgå till att driva näringsverksamhet och på det sättet främja entreprenörsanda och vilja att starta nya företag. Ikraftträdande: den 1 maj 2013.

FÄRRE REVISORSKATEGORIER

Regelverket renodlas genom att dagens ➤

FOTO: FORGISS

Ett aktiebolags företrädare kan bli personligen ansvariga för bolagets skulder. Krav på personligt betalningsansvar måste nu ställas inom tre år från det att bolagets skuld uppkom.

tre revisorskategorier blir två: auktoriserad revisor och godkänd revisor. Den som framöver avlägger revisorsexamen med godkänt resultat blir auktoriserad revisor. En godkänd revisor som avlagt revisorsexamen ska anses vara auktoriserad. Godkända revisorer som saknar revisorsexamen berörs inte av förslagen. Ikraftträdande: 1 juni 2013.

SNABBARE BETALNINGAR

Genom lagändringarna genomförs det nya EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Det ska motverka sena betalningar och långa avtalade betalningstider i näringslivet. Ändringarna innebär att det i räntelagen införs bestämmelser om betalningstider vid handelstransaktioner mellan näringsidkare och mellan näringsidkare och myndigheter och andra offentliga organ. Regler införs också om att borgenärens rätt till dröjsmålsränta inte ska kunna avtalas bort och att myndigheter och andra offentliga organ som betalar för sent alltid ska vara skyldiga att betala minst den lagstadgade dröjsmålsräntan.

I lagen om ersättning för inkassokostnader m m införs bestämmelser om att en borgenär som drabbas av en sen betalning alltid ska ha rätt till kompensation i form av en förseningsersättning om 450 kronor. Borgenärens rätt till förseningsersättning ska inte kunna avtalas bort, om det inte finns särskilda skäl för det. Vidare regleras ersättningsbeloppen för inkassoåtgärder i lagen och beloppen höjs. I lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare införs en bestämmelse som gör det möjligt för Marknadsdomstolen att ingripa mot ”oskälig sedvänja som motverkar direktivets syfte”. Ikraftträdande: den 16 mars 2013.

NY KAMERAÖVERVAKNINGSLAG

Den nya kameraövervakningslagen ersätter lagen om allmän kameraövervakning och vissa bestämmelser i personuppgiftslagen. Enligt den nya lagen ska det som huvudregel krävas tillstånd vid övervakning av platser dit allmänheten har tillträde, t ex gator och torg. Genom den nya lagen skapas större utrymme för kameraövervakning utan krav på tillstånd, bland annat i butiker, tunnelbanan och parkeringshus. Samtidigt förstärks integritetsskyddet genom en utökad rätt till skadestånd och strängare regler om säkerhet och sekretess för inspelat material. Ikraftträdande: den 1 juli 2013.

LARS NORDFORS
chef Företagarnas juridiska rådgivning
Företagarna

SVK RÖNTGENTEKNIK
JEPPSSON AKTIEBOLAG

Är ditt röntgensystem äldre än en sköldpadda?

Är din röntgenframkallning långsammare än en sköldpadda?

Har du redan CR eller DR? Inte nöjd?

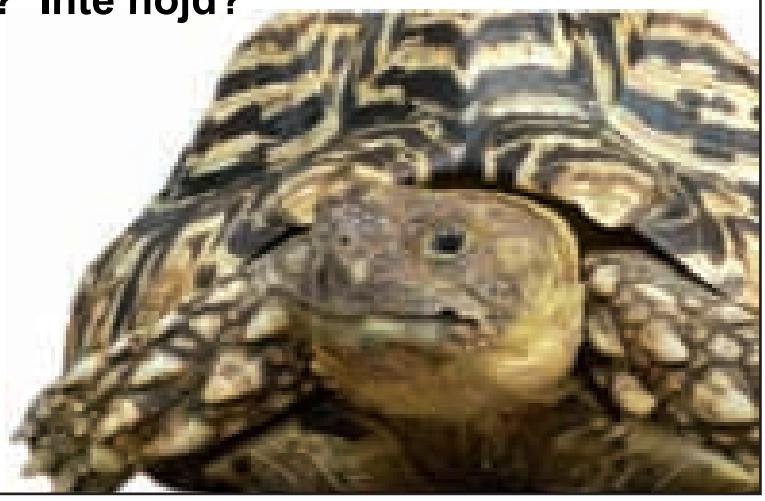

Vi kan föreslå en lösning!
Du kan även besöka vår referensklinik!

Ring 08-96 85 00 eller
Mejla info@svk-xray.com
www.svk-xray.com

Igelangrepp hos ällingar

I en "Från fältet"-artikel i SVT nummer 6/13 beskrivs hur iglar hittats i näs- och munhålan hos unga ankor och även orsakar dödsfall i fågelkullarna. Igelangrepp på andfåglar är väl beskrivet i litteraturen och artikeln sammanfattar kända fakta om fenomenet.

Foto: Goruppa

Blodsugande igel. Andfåglar kan drabbas av flera olika igelarter där de vanligaste ingår i släktet Theromyzon *som bara parasiterar fåglar.*

insänt

I majnumret av Svensk Veterinärtidning (Iglar orsakade ankdöd?, SVT 6/13) undrar Helena och Björn Dahlén om någon läsare har träffat på igelangrepp hos ällingar. I artikeln berättar författarna att de hittat iglar i näshålan och munhålan hos en älling av gulanka och de beskriver att igelangreppet kan vara orsaken till dödsfallen bland djuren.

Detta är en fråga som ställs då och då till oss fjäderfäveterinärer på SVA. Djurägarna som kontaktar oss beskriver ofta att de ser delar av iglar som buktar ut från näsöppningarna, eller hela iglar av varierande storlek i munhålan och/eller i ögonen där de suger blod. Det är som regel bara unga ällingar som drabbas. Ofta beskriver djurägarna att de angripna fåglarna är svaga, har svårt att andas eller hittas döda. Genom åren har vi på SVA sporadiskt hittat iglar i samband med obduktioner av unga andfåglar.

Uppdateringar i specialistutbildningarna

Du som är under utbildning till specialist i SVS utbildningsprogram, glöm inte att hålla koll på uppdateringarna av dokumenten på SVS hemsida www.svf.se/sv/Sallskapet/Specialistutbildningar/

VÄLKÄNT FENOMEN

Angrepp av iglar hos andfåglar är ett välkänt fenomen som har beskrivits många gånger i den vetenskapliga litteraturen sedan 1880-talet (1–8). Angreppen förekommer både bland tama och vilda andfåglar. Bland tama andfåglar är det främst tamanka och myskanka som drabbas och bland vilda fåglar är fenomenet beskrivet framför allt hos simänder och svanar, men även hos dykänder, gäss, skrakar och lommar. Angrepp av iglar ses främst under våren och sommaren och sammanfaller med kläckningssäsongen för andfåglar.

Symtomen består av att ällingar med iglar i näshålan, bihålor och luftstrupen skakar på huvudet, skrapar med fötterna mot näbben, nyser och har svårt att andas. Vid angrepp i ögonen kan djuren bli blinda till följd av keratokonjunktivit, och om iglarna sitter i munhåla eller svalg slutar de att äta. Vid kraftiga angrepp ses bakteriella sekundärinfektioner, nedsatt allmäntillstånd och tillväxt, samt anemi. Dödsfall förekommer såväl bland tama som viltlevande ällingar med igelangrepp som en konsekvens av kvävning, men även på grund av sekundärinfektioner och/eller cirkulationssvikt till följd av anemi.

PARASITERANDE IGLAR

Iglar hör till gruppen ringmaskar (klass *Hirudinea*) och är vanligt förekommande i sjöar och dammar där de parasiterar på djur för att suga blod eller kroppsvätska. Det finns cirka 500 arter där de flesta är sötvattenlevande varav 28 har påvisats i Sverige. En del arter är strikt värddjursspecifika medan andra är opportunister. Andfåglar kan drabbas av flera olika igelarter där de vanligaste ingår i släktet *Theromyzon* (engelskt namn duck leech) som bara parasiterar fåglar. Iglar inom detta släkte kan bli upp till 4,5 cm långa när de fyllts med blod. Jag har däremot inte hittat någon rapport om *Piscicola geometra* (som identifierades i det aktuella fallet) hos andfåglar.

Synliga iglar i t ex näsöppningarna eller svalget kan tas bort mekaniskt med hjälp av pincett, eventuellt efter att näbben hållits under ytan i en mättad salt- ➤

➤ lösning 5–10 sekunder. Eventuella bakteriella sekundärinfektioner kan behandlas med antibiotika, och avermektin (makrocyklisk lakton) uppges i litteraturen ha god effekt mot iglar. Den viktigaste åtgärden är dock att förhindra angreppet genom att hålla unga ällingar borta från sjöar, dammar och vattendrag där de tidigare har utsatts för iglar.

Slutligen bör man tänka på att det finns andra och sannolikt betydligt vanligare orsaker till dödlighet bland unga tama och vilda andfåglar, inte minst leukocytozonoos som orsakas av den vektorburna encelliga parasiten *Leucocytozoon simondi*. Vid tveksamheter om dödsorsaken kan det vara en god idé att låta obducera några fåglar.

Referenser

1. Davies R & Wilkialis J. A preliminary investigation of the effects of parasitism of domestic ducklings by *Theromyzon* rude. Can J Zool, 1981, 59, 1196.
2. Elliot JM & Talbett DA. Leech parasitism of waterfowl. Wildfowl, 1982, 33, 164.
3. Fourie FR. A preliminary report on the effects of parasitism by the leeches *Theromyzon cooperi* and *Placobdella garoui* on the physiology of the redbilled teal *Anas erythrorhyncha*. Comp Biochem Physiol, 1986, 84A, 573–579.
4. Lang DC. Infestation of ducklings with leeches. Vet Rec, 1969, 85, 566.
5. Oosthuizen JH & Fourie FR. Mortality amongst waterbirds caused by the African duck leech *Theromyzon cooperi*. S Afr J Wildl Res, 1985, 15, 98–106.
6. Rollinson DHL, Soliman KL & Mann KH. Deaths in young ducklings associated with infestation of the nasal cavity with leeches. Vet Rec, 1950, 62, 225–227.
7. Tuggle BN. The occurrence of *Theromyzon rude* (Annelina: Hirudinea) in association with mortality of trumpeter swan cygnets *(Cygnus buccinator)*. J Wildl Dis, 1986, 22, 279–280.
8. Wayne JC. Part 4 Waterfowl. Ch 34. Head and neck problems. In: Beynon PH, Forbes NA & Harcourt-Brown NH, eds. Manual of raptors, pigeons and waterfowl. British Small Animal Veterinary Association Limited, Cheltenham, UK, 1996, 299–304.

DÉSIRÉE S JANSSON
leg veterinär, DVM, tf statsveterinär
Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor
751 89 Uppsala.

ELÄINLÄÄKÄRI PÄIVÄT

27.–29.11. 2013 HELSINKI, FINLAND

THE ANNUAL VETERINARY CONGRESS
27.–29.11.2013 Helsinki, Finland

A three-day program includes lectures in the general, meat hygiene, food and environmental hygiene, production animal, small animal, horse and scientific sessions. In addition to the lectures, there will be a commercial exhibition representing fields of medicine, health care, instruments and pharmacology.

Invited international speakers:

Wednesday 27.11.2013
Professor of Bioethics Peter Sandøe, University of Copenhagen: Companion animal ethics

Thursday 28.11.2013
Dr., Dipl. ECVIM-CA (Oncology), MRCVS Jarno Schmidt, Veterinary Clinic Hofheim: Oncology

Prof., DVM, Dipl. ECVS Paolo Buracco, School of Veterinary Medicine of Grugliasco, University of Turin: Oncology

Dr., DVM, Dipl. ACVS, Rolf M. Embertson, Rood and Riddle Equine Hospital, USA: Urogenital abnormalities and surgery in horse

Friday 29.11.2013
Dr., Dipl. ECVIM-CA (Oncology), MRCVS Jarno Schmidt, Veterinary Clinic Hofheim: Oncology

Prof., DVM, Dipl. ECVS Paolo Buracco, School of Veterinary Medicine of Grugliasco, University of Turin: Oncology

Dr., DVM, Dipl. ACVS, Rolf M. Embertson, Rood and Riddle Equine Hospital, USA: Upper airway surgery in horse

THE FINNISH VETERINARY ASSOCIATION
SOCIETAS VETERINARIORUM FINLANDIAE

www.sell.fi

Fennovet

Mer gris med Dinalgen®

ketoprofen 60 mg/ml

NYHET!

Dinalgen vet 60 mg/ml injektionsvätska är en nyn NSAID innehållande ketoprofen specielt utvecklat för gris. Dinalgen är godkänd för behandling av kliniskt relevanta indikationer såsom postpartum dysgalaktisyndrom (PPDS)/mastit-metrit-agalakti (MMA), en sjukdomskomplex som är en viktig orsak till ökad spädgrisdödlighet. Ny forskning visar att behandling med Dinalgen utöver standardterapi resulterade i lägre spädgrisdödlighet och fler avvanda grisar hos suggor med subklinisk PPDS[1]. Dessutom har Dinalgen en förbättrad lokal tolerans jämfört med andra vanligen förekommande NSAID inom grisproduktion[2-4]. Det finns många goda skäl att låta Dinalgen bli din förstahandsval vid NSAID-behandling av gris!

VETMEDIC animal health

Ansvarstagande och faktabaserade bedömningar från grisnäringen

I veterinärtidningen 7/13 refererades ett SLU-seminarium om immunokastration av smågrisar och de farhågor som den svenska grisnäringen har framfört om tekniken. Insändarna kommenterar näringens hållning till immunokastration utifrån Svenska Djurhälsovårdens perspektiv.

insänt

Myter och misstänksamhet från grisnäringen mot immunokastration (vaccin mot galtlukt), skriver Johan Beck-Friis i SVT nummer 7/13. För oss och en hårt pressad svensk grisnäring finns inget utrymme för myter och misstänksamhet. Endast ansvarstagande baserat på fakta.

Prognosen för antal slaktade grisar i Sverige 2013 är 2,5 miljoner. 1997 slaktades närmare 4 miljoner grisar i landet. Självförsörjningsgraden av griskött har minskat från 104 procent 1997 till 68 procent 2012, samtidigt som konsumtionen ökat. Vi har under samma period förlorat marknadsandelar till främst Tyskland (ca 60 miljoner slaktade grisar) och Danmark (ca 20 miljoner). Inget av dessa länder har anammat vaccin mot galtlukt.

Svenska Djurhälsovården erbjuder sedan 2012 djurägarkurser i lokalbedövning vid kastration samt säker injektionsteknik för dem som väljer att vaccinera mot galtlukt.

BEDÖMER MÖJLIGA ALTERNATIV

Kastrering av hangrisar görs av konsumentskäl för att undvika galtluktande griskött och är ett ingrepp svenska grisbönder vill slippa. Idag har näringen en branschöverenskommelse om smärtlindring i samband med kirurgisk kastration. Svenska Djurhälsovården erbjuder sedan 2012 djurägarkurser i lokalbedövning vid kastration samt säker injektionsteknik för dem som väljer att vaccinera mot galtlukt.

Svenska Djurhälsovården har köttbranschens uppdrag att konkurrensneutralt och faktabaserat bedöma möjliga alternativ mot galtlukt och vilka eventuella konsekvenser respektive metod förväntas ge – både positiva och negativa. De viktigaste kriterierna vi tar hänsyn till är djurskydd, arbetarskydd, konsumentreaktioner, reklamationsrisk, ekonomi, exportmöjligheter och inte minst en samlad bedömning av konkurrenskraften för svenskt griskött.

För den enskilde uppfödaren erbjuder vi självklart rådgivning och utbildning för samtliga idag kända och godkända alternativ mot galtlukt, inklusive vaccin.

ARBETAR SYSTEMATISKT

Att vara kategoriskt för vaccin mot galtlukt och att extrapolera positiva erfarenheter av metoden från andra delar av världen är lätt om man själv inte behöver ta ansvar för konsekvenserna, än mindre bära de affärsmässiga och ekonomiska riskerna. Svenska Djurhälsovården arbetar istället systematiskt och värderar möjliga alternativ mot galtlukt och gör en samlad bedömning av respektive alternativ.

Vaccin mot galtlukt uppfyller djurskyddskraven väl, men har enligt vår bedömning idag svårare att nå upp till de krav som vi ställer avseende exempelvis kvalitetskontroll, reklamationsrisk, ekonomi och affärsrisker vid export.

Dessutom behöver de fältstudier som hittills genomförts under svenska förhållanden kompletteras för att säkrare värdera om bättre foderomvandlingsförmåga kan kompensera för vaccinkostnaden.

Att metoden nu testas i mindre skala ser vi och grisnäringen inte negativt på, vilket också framkom på seminariet. Att Beck-Friis kallar grisnäringens syn på vaccin mot galtlukt för myter och misstänksamhet är tråkigt. Vi kallar det ansvarstagande bedömningar för svenska förhållanden baserade på fakta. Motsatsen vore tendentiös metodpropaganda.

GUNNAR JOHANSSON
djurhälsoveterinär
Svenska Djurhälsovården
STEN-OLOF DIMANDER
vd, Svenska Djurhälsovården

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet. Glöm inte att alla bilder i elektroniskt format måste vara högupplösta för att kunna användas i tidningen.

KANDIDATER

till höstens val i veterinärförbundet

Här presenteras de personer som kandiderar till höstens val av förtroendevalda i förbundsstyrelsen, SVS-ledningen och SVF-fullmäktige. Mandatperioden för samtliga poster är två år.

Valet kommer att genomföras i november genom röstning från veterinärförbundets medlemmar. Mer information om valprocessen och kandidaterna kommer i senare nummer av Svensk Veterinärtidning.

I varje nummer av veterinärtidningen finns uppgifter om nuvarande ledamöter i SVF och SVS. Förteckning över redan valda fullmäktigedelegater t o m 2014 finns på SVFs hemsida www.svf.se och den kan också fås från förbundskansliet.

Ordförande i veterinärförbundet:
Torsten Jakobsson, Bankeryd (omval; valberedningens förslag).

Ordförande i veterinärmedicinska sällskapet (SVS):
Björn Dahlén, Klavreström (nyval; SVS valkommittés förslag)

Vice ordförande i veterinärmedicinska sällskapet (SVS):
Per Jonsson, Nyköping (nyval; SVS valkommittés förslag)

Ledamöter i förbundsstyrelsen (3 platser):
Karin Lundborg, Kvänum (omval, valberedningens förslag)
Lotta Ternström-Hofverberg, Jönköping (omval, valberedningens förslag)
Marja Tullberg, Vänge (omval, valberedningens förslag)

Fullmäktigedelegater (av de nominerade kommer de 15 som får flest röster i valet att utgöra ordinarie ledamöter och de övriga suppleanter):

Nomineringar från föreningar, sektioner och/eller enskilda medlemmar

Magnus Algotsson, Ljungbyholm
Agneta Andersson, Eneryda
Jenny Bransell, Falun
Anna Bäckvall, Umeå
Sandra Draaisma, Karlskrona
Therese Edström, Mölndal
Sara Eriksdotter Engsfrid, Visby
Ulrika Forshell, Uppsala
Carl Hård af Segerstad, Sigtuna
Ritva Krokfors Wretemark, Mjölby
Lotta Persson, Gotlands Tofta
Anestis Simeonidis, Vendelsö
Ida Sjöberg, Västerås
Titti Sjödahl-Essén, Stockholm
Susanna Sternberg Lewerin, Uppsala
Charlotte Ström, Angered
Catrin Vesterlund Carlsson, Uppsala

Låt oss bejaka de fakta som finns

Företrädare för Svenska Djurhälsovården skriver att grisnäringen bara har utrymme för kastrationsmetoder som är baserade på fakta. Syftet med det refererade SLU-seminariet var just att belysa fakta kring immunokastration.

replik

Det är glädjande att läsa att grisnäringen och Svenska Djurhälsovården arbetar faktabaserat och värderar möjliga alternativ mot galtlukt. Såväl näringens som Svenska Djurhälsovårdens professionella inställning beskrevs också i SVT redan i det ursprungliga referatet från SLU-seminariet.

Faktum kvarstår dock att det idag bara är några enstaka producenter som har kommit igång med vaccination mot galtlukt, eftersom svensk grisproduktion inte anpassats för tekniken. Det är nog ingen som föreslår att Sverige kategoriskt ska gå över till immunokastration för våra smågrisar, men de bönder som nu faktiskt vill pröva detta alternativ får ingen chans.

Såsom framgår i referatet från seminariet finns det idag många vetenskapliga studier kring olika delar av vaccinationstekniken, varav ett imponerande antal kommer från Sverige. Vi behöver alltså inte ”extrapolera positiva erfarenheter av metoden från andra delar av världen”, vi har visat dem själva. På svenska grisar. Vad seminariet ville belysa var att de flesta av de frågor som grisnäringen (med rätta) vill ha svar på, nu finns besvarade. Fakta existerar alltså som visar att vaccination mot galtlukt fungerar i kommersiell skala, som ett djurvänligt alternativ att bli av med hangrisarnas ornelukt. Låt oss gemensamt bejaka dessa fakta och hjälpa de grisproducenter som vill använda tekniken. För att få bättre lönsamhet i en hårt pressad svensk grisnäring borde det finnas utrymme även för nytänkare, åtminstone när metoden är så väl utprövad som immunokastrationen är idag.

Foto: Bente Fredriksen

Det är ingen som föreslår att Sverige kategoriskt ska gå över till immunokastration, men de bönder som vill pröva detta alternativ får ingen chans.

Johan Beck-Friis
chefredaktör SVT

Prenumerera på nyheter från Saco

Följ med i debatten och prenumerera på nyheter relevanta för dig som är akademiker. Saco ger ut nyhetsbrev via e-post inom olika sakpolitikområden ca två gånger per månad. Du kan också prenumerera på nyhetsbrev från Saco Studentråd och nyhetsbrev om EU, som kommer ut en gång i månaden. Dessutom skickas Chefsnyheterna, Sacos nyhetsbrev om chef- och ledarskap, ut varannan fredag.

Aktivera din prenumeration på www.saco.se/Nyheter--debatt/Prenumerera-pa-nyheter/

KALLELSE TILL

AVFs Representantskapsmöte 2013

10 oktober, kl 12:00 – 11 oktober, kl 14:00

BEST WESTERN PLUS Sthlm Bromma
www.sthlmbromma.se

Anställda Veterinärers förening (AVF) avhåller sitt Representantskapsmöte (RM) den 10–11 oktober 2013 på Best Western Hotell Bromma, Stockholm. Valda delegater kallas till mötet som börjar med lunch kl 12:00 den 10 oktober och förhandlingarna börjar kl 13:00 med upprop och fastställande av röstlängd. Även personliga kallelser är skickade.

På kvällen kommer middag att serveras från kl 19:00.

Motioner ska vara styrelsen tillhanda absolut senast den 12 september 2013 och skickas till Styrelsen för AVF, c/o Sveriges Veterinärförbund, Box 12709, 112 94 Stockholm eller via e-post till fredrike.ritter@avf.svf.se.

Möteshandlingar kan hämtas 14 dagar före RM, på AVFs hemsida under www.svf.se (logga in, klicka på ”Vad är AVF” och vidare på ”Representantskapsmöte”)

Preliminär föredragningslista vid AVFs Representantskapsmöte den 10–11 oktober 2013

1 Upprop och fastställande av röstlängd för mötet samt anmälan av eventuella fullmakter

2 Val av mötesordförande, mötessekreterare och två (2) justeringsmän tillika rösträknare

3 Frågan om mötets stadgeenliga utlysande

4 Fastställande av mötets dagordning

5 Årsberättelse för föregående verksamhetsår

6 Revisionsberättelse för föregående verksamhetsår

7 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen

8 Redovisning av innevarande års verksamhet

– Styrelsens redovisning av genomfört och pågående arbete

– Stadgeändringar

9 Av enskild medlem, medlemsgrupp eller styrelsen i förväg väckta motioner eller förslag

10 a: Styrelsens förslag till verksamhetsplan för det kommande verksamhetsåret

b: Förslag och förfrågningar från delegater, öppen diskussion

11 Val av styrelseledamöter och suppleanter för nästa verksamhetsår

12 Val av två (2) revisorer samt två (2) suppleanter för dem.

13 Val av valberedning för nästkommande verksamhetsår

14 Fastställande av budget och medlemsavgift för nästkommande verksamhetsår

15 Övriga ärenden

16 Mötets avslutande

Till valkorporation 1, som representerar djursjukhus- och klinikanställda valdes för 2013–2014:
Ordinarie: Ulrika Norell, Lundén, Ingrid Berger Engström, Ida Isaksson
Reserv: Ann-Charlotte Sandberg

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Cecilia Hässler Pettersson, André Rowe, Helena Torstensson, Karolina Dahlkvist
Reserv: Pernilla Stridh

Till valkorporation 2, som representerar statligt anställda distriktsveterinärer inom DVO valdes för 2013–2014:
Ordinarie: Anna Bäckvall
Reserv: Agneta Andersson

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Lars-Göran Kristensen, Anna Maria Andersson, Sara Eriksdotter Engsfrid

---

Till valkorporation 3, som representerar statligt anställda officiella veterinärer vid Livsmedelsverkets kontrollavdelning valdes för 2013–2014:

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinaire: Magnus Algotsson

Till valkorporation 4, som representerar övriga offentliga anställda valdes för 2013–2014:
Ordinarie: Olle Rydell, Malin Öhlund, Helen Loor
Reserv: Margareta Tervell

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Björn Dahlén, Inger Lilliehöök, Kerstin Erlandsson
Reserv: Holly Cedervind

Till valkorporation 5, som representerar övriga enskilda anställda valdes för 2013–2014:
Ordinarie: Åsa Lundgren

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Anders Richard

litteraturtjänst

Lån, kopior av artiklar eller litteratursökning kan beställas från SLU-biblioteken www.bib.slu.se
Frågor angående beställningar av lån eller kopior tel: 018-67 11 12, fax: 018-67 28 53 eller e-post: lan@bibul.slu.se
Frågor angående litteratursökning tel: 018-67 11 03 eller e-post: ultunabiblioteket@bibul.slu.se
Lösnummer av Läkartidningen kan beställas från Läkartidningens sekretariat per brev, Läkartidningen, Box 5610, 114 86 Stockholm, eller per tel 08-790 33 00.

Adress till Dansk Veterinærtidsskrift: Emdrupvej 28A, DK-2100 København Ø, Danmark.

Adress till Norsk Veterinærtidsskrift: Den Norske Veterinærforening, Pb 6781, S:t Olavs Plass, NO-0130 Oslo, Norge.

- **Hovsenebensfraktur hos hest: Heling ved konservativ behandling**
  Hovsenebensfraktur hos häst: Läkning vid konservativ behandling
  N Jansson
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 4, 14–15

- **Fodertilskud til behandling af ledsygdomme hos hest**
  Fodertillskott för behandling av ledsjukdomar hos häst
  N Jansson
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 5, 16–17

- **Dura fibrosis and adhesions caused by an atlas malformation in two dogs**
  D Skytte, H Schmökel, Y Lang, U Westrup
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 6, 18–20

- **Kontrol af dyrevelfærd: Landmændenes modstand – kontrollørernes dilemma**
  Kontroll av djurskydd: lantbrukarens motstånd – kontrollantens dilemma
  I Anneberg, P Sandøe
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 7, 8–11

- **Antistofindhold mod influenza hos en gruppe udvoksede flergangsvaccinerede danske heste**
  Antikroppsnivåer mot influensa hos en grupp vuxna flergångsvaccinerade danska hästar
  J Kristoffersen, A D Skøttrup Broe
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 7, 18–22

- **Laserterapi til smertelindring, sårbehandling og genoptræning**
  Laserterapi till smärtlindring, sårbehandling och återträning rehabilitering?
  M Lund
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 8, 10–13

- **Fragmentation af proximale tuberculum tali**
  Fragmentation av proximale tuberculum tali
  J Greve
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 8, 34–37

- **Nye forskningsresultater om behandling af strubepibning hos hest**
  Nya forskningsresultat om behandling av struppipning hos häst
  N Jansson
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 9, 16–17

- **Modernisering af kødkontrol – Værdi af palpering af lunger og lever hos slagtesvin**
  Modernisering av köttkontroll – Värdet av palpering av lungor och lever hos slaktsvin
  A Brinch Kruse, G Pacheco, J Valentin Petersen, L Alban
  Dansk VetTidsskr, 2013, 96, 9, 18–23

- **Glaukom hos leonberger i Norge**
  Glaukom hos leonberger i Norge
  T Hoff, T I Engelskjønn, S M Finstad, E Bjerkås
  Norsk VetTidsskr, 2013, 125, 2, 75–81

- **Endring av regler for inn- og utførsel av hund, katt og ilder**
  Ändring av regler för in- och utförsel av hund, katt och iller
  V Bolme, I S Hamnes, A Lund
  Norsk VetTidsskr, 2013, 125, 3, 135–136

- **Dermatofytter påvist fra dyr i 2012**
  Dermatofyter påvisat hos djur under 2012
  E Christensen, A Lund
  Norsk VetTidsskr, 2013, 125, 3, 138–139

- **Vår köttkonsumtion – en ”helig ko”**
  S Bengmark
  Läkartidn, 2013, 110, 9–10, 453

- **Parasit utnyttjar neurotransmittor för spridning i kroppen**
  J Fuks
  Läkartidn, 2013, 110, 13–14, 674

- **Att skriva en vetenskaplig artikel – några steg på vägen**
  M Fored, A-K Edstedt Bonamy
  Läkartidn, 2013, 110, 15, 767–770

- **MRSA-spridning på vårdcentraler**
  E B Gustafsson, E Melander, P J H Johansson
  Läkartidn, 2013, 110, 19–20, 949–950

- **Lungtularemi: ovanlig sjukdom som kan tolkas som lungcancer**
  G Hillerdal, K Kölbeck, H Jacobsson
  Läkartidn, 2013, 110, 27–28, 1280–1281

Ortopedtekniska produkter för alla nivåer.
Vi erbjuder samma kompletta behandlingsalternativ till hund som finns till människa.
Scandi orthopedic

Generalagent för DogLeggs i Skandinavien.
www.scandiop.se
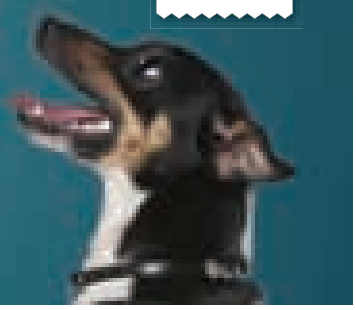

Sacos bolån nu tillgängligt för SVFs medlemmar

I veterinärtidningen nr 6/13 rapporterades hur Saco och SE-banken träffat ett ramavtal om fördelaktiga bolån för Sacoförbundens medlemmar. Veterinärförbundet har nu också anslutit sig till avtalet, vilket gör det tillgängligt för alla SVF-medlemmar.

Avtalet innebär att SVFs medlemmar erbjuds att teckna bolån hos SEB till en fördelaktig ränta, upplåningsräntan plus 0,9 procentenheter. I dag skulle det innebära en boränta på 2,49 procent men räntan kan efter förhandling bli lägre. Erbjudandet förutsätter att SEB är eller blir låntagarens och eventuell medlåntagares huvudbank.

För att ansöka om det avtalade bolånet går man som SVF-medlem in på SEBs hemsida www.seb.se och söker på ordet ”saco”. När man hittat sidan ”Ansökan om bolån för Saco-medlemmar” anger man att man är medlem i Sveriges Veterinärförbund och fyller i övriga uppgifter i det elektroniska formuläret. Detta gäller oavsett om man vill flytta sina bolån från någon annan bank eller om man vill ansöka om ett helt nytt lån. Man bör ha sina papper om ekonomi och nuvarande fastighet tillhands när man fyller i ansökan. Det handlar t ex om deklaration, nuvarande lånehandlingar och uppgifter om inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Om man har ett bundet lån i den andra banken behöver man dessutom ta reda på vad det kostar att lösa.

BOLÅNEAVTALET I KORTHET

Erbjudandet förutsätter att låntagaren och eventuell medlåntagare har eller gör SEB till sin huvudbank. Det innebär att man samlar sin vardagsekonomi, i form av lön, pension, annan inkomst, eventuellt barnbidrag och sparande, på konto hos SEB. Vidare ska betalflöden utföras via SEBs internetbank och kortbetalningar utföras med SEBs Visa betalkort eller Master Card kreditkort.

Belåningsgraden är maximalt 85 procent av bostadens marknadsvärde och amorteringstiden är 30–60 år. Maximalt lånebelopp är fem gånger låntagarens bruttoinkomst.

Den avtalade räntan uppgår till SEBs upplåningsränta plus 0,9 procentenheter. Den individuella räntan kan bli lägre.

Villkorsbindningsperioden kan vara ett till tio år. För lån med en räntebindningsperiod om tre månader är villkorsbindningsperioden två år. Räntan ändras då var tredje månad utifrån SEBs aktuella upplåningsränta.

SEB förbehåller sig rätten till sedvanlig kreditprövning.

PER CARLSSON
kanslichef, SVF

Ny som chef

LEDA – CHEFA – COACHA

Saco bjuder in till inspirationsseminarium för dig som är ny i chefsrollen, eller kanske på väg att bli chef. Seminariet är kostnadsfritt för SVF-medlemmar.

Innehåll

I seminariet ges en överblick av den nya sortens kommunikation för ledare och chefer. Att bara ”prata” med varandra ger inte alltid de effekter vi vill uppnå på jobbet. Olika sorters samtal förutsätter fokus och mål och en vilja att agera öppet.

Ledarskapets olika funktioner – att leda, chefa, coacha och vara medmänniska – förenas i förmågan till kommunikation och i att reglera spänning i processen mellan människor.

I kraftfulla kommunikationsklimat arbetar och kommunicerar man tillsammans snarare än var och en för sig.

Seminarieledare

Åsa Lundquist Coey, processledare, föreläsare och författare som dagligen arbetar med chefer, ledare och ledningsgrupper. Åsa har svensk juristutbildning, utbildning i pedagogik, en internationell coachutbildning och masterutbildning i leadership & organization från USA. Hon är också grundare av Centre for Outstanding Leadership.

Tid och plats

- 19 september, Linköping
- 24 oktober, Gävle
- 26 november, Stockholm

Anmälan

Görs i formulär på Sacos kalendarium under respektive datum: www.saco.se/Kalendariet/

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Leverförfettning (hepatisk lipidos, fettleversyndrom).

I biopsin från den sjuka katten är det mest framträdande fyndet en uttalad vakuolisering av levercellernas cytoplasma. Vakuolerna är runda och jämna, distinkt utlinjerade och varierar i storlek (Figur 3, pilar). De färgas dåligt i rutinfärgningen hematoxylin och eosin, vilket gör cytoplasman ”vit”, jämfört med som i normalfallet rödrosa. Till följd av vakuoliseringen är levercellerna också svullna och rundare i formen än normalt.

Förekomsten av vita/ofärgade, runda, distinkta vakuoler i cytoplasman är typisk för fettinlagring. Ju gravare förfettningen blir, desto mer svullnar hepatocyterna. Detta yttrar sig i uttalade fall även som en makroskopiskt iakttagbar leverförstoring. Levern blir till följd av förfettningen också ljusare/gulare i färgen än normalt, och ibland skör i konsistensen (Figur 4).

DISKUSSION

Leverförfettning av varierande grad kan uppstå av flera anledningar. Den vanligaste orsaken hos katt är idiopatisk hepatisk lipidos, även benämnt fettleversyndrom. Denna sjukdom drabbar främst överviktiga katter, som av någon anledning slutar äta. Ibland kan man finna en primär orsak till anorexin, såsom underliggande sjukdom eller stress av något slag. I många fall är det dock oklart varför katten slutat äta och sjukdomen förefaller idiopatisk.

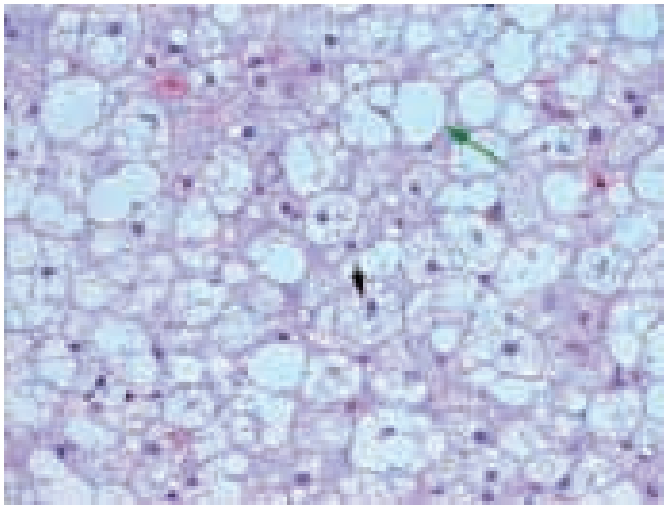

FIGUR 3. *Leverförfettning, katt. Levercellerna är svullna och cytoplasman fylld med rikliga mängder runda, ofärgade fettvakuoler av varierande storlek (pilar). HE-färgning, ca 400 gångers förstoring.*

noterat

Alternativ metod avdödar svårbekämpade bakterier

Ånga, högre temperatur och desinfektionsmedel kan bekämpa bakterier bättre än vanlig rengöring. Det visar Oskar Nilsson, laboratorieveterinär vid SVA, i en aktuell studie. I undersökningen som publicerades i Acta Vet Scand i juni beskriver han hur även svåråtkomliga miljöer i kycklingstall kunnat desinficeras mer effektivt.

Oskar Nilsson har använt en metod med vattenånga, desinfektionsmedel och högre temperaturer som utvecklats i Danmark för att bekämpa salmonella. Metoden kommer åt där vanlig rengöring har svårt att tränga in. Studien visar att samma metod är effektiv även för att få bort vankomycinresistenta enterokocker (VRE). Mängden VRE i stallarna minskade. En förhoppning är att en minskad mängd bakterier i förlängningen leder till att färre kycklingar bär på VRE.

FOTO: MAGDALENA HELLSTRÖM, SVA.

Oskar Nilsson har visat att desinfektion med vattenånga och högre temperaturer är effektivt vid sanering mot VRE.

– Vår utvärdering av den danska metoden visar att den säkerligen kan användas för att få bort även andra bakterier som orsakar sjukdom hos djur och människor, kommenterar Oskar Nilsson.

Källa: pressmeddelande från SVA den 27 juni.

LRF-ordföranden ny hedersdoktor vid SLU

SLU utsåg i slutet av juni årets hedersdoktorer, varav två vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap.

Lantbrukare Helena Jonsson, förbundsordförande i LRF sedan 2011, utsågs till agronomie hedersdoktor. Hon har en lantmästarexamen från SLU och föder upp

FIGUR 4. *Leverförfettning katt, makroskopisk bild. Levern är förstorad med avrundade kanter och har ljusgul färg. Palpatoriskt är vävnaden skör.*

Svälten orsakar en kraftigt ökad nedbrytning av kroppsfett. Detta leder till en abnorm ackumulering av triglycerider i levercellerna, vilket stör metabolismen i desamma. Följden blir en nedsatt leverfunktion, med stegrade levervärden och i många fall ikterus. Vid grav hepatisk lipidos kan leverns funktion vara så nedsatt att hepatisk encefalopati med centralnervösa symtom uppstår. Hepatisk lipidos drabbar levern homogent, dvs förfettningen är diffust spridd i hela organet. Detta gör att en representativ biopsi kan tas var som helst i leverparenkymet, vilket underlättar proceduren.

Då den makro- och mikroskopiska bilden vid leverförfettning är likartad oavsett grundorsak, är en leverbiopsi i sig inte diagnostisk för idiopatisk hepatisk lipidos. Bilden måste vägas samman med anamnes, kliniska symtom och kliniskt-kemiska förändringar. Hos katt ses leverförfettning förutom vid idiopatisk hepatisk lipidos främst i samband med okontrollerad diabetes mellitus. Mer sällsynt är en bakomliggande toxisk skada på hepatocyterna. Toxiskt betingad förfettning blir dock i regel inte lika höggradig som vid fettleversyndrom och diabetes mellitus.

Flera andra sjukdomstillstånd kan leda till att levern blir förstorad och/eller onormalt ljus/gul i färgen. Hit hör t ex akut leukemi/myeloproliferativ sjukdom, diffus form av lymfom och grav anemi. Gamla katter har också generellt sett ljusare och ibland något större lever än unga individer. De nämnda tillstånden kan vara makroskopiska differentialdiagnoser att has i åtanke i samband med en provlaparatomi, men skiljs lätt åt vid mikroskopisk vävnadsundersökning.

Idiopatisk hepatisk lipidos/fettleversyndrom visar ingen klar ras-, köns-, eller åldersdisposition. Det centrala i behandlingen är att vända den negativa energibalansen och få katten att äta igen. Tvångsmatning och/eller sondmatning får tillgripas, och behandlingen måste ofta pågå under lång tid. Prognosen uppges vara god om man lyckas vända tillståndet. Mortaliteten är utan behandling hög.

köttboskap i en Kravcertifierad besättning om ca 150 djur på sin gård utanför Tranås. Hon utnämns för sitt arbete med frågor av stor betydelse för svensk animalieproduktion och för sitt engagemang för de nationella frågor som berör miljö, vatten och äganderätt samt utvecklingen av de gröna näringarna.

Vidare utsågs veterinär Pekka Olson till veterinärmedicine hedersdoktor. Han tog veterinärexamen 1975 och är i dag chef för veterinära strategier i Agria Djurförsäkringar AB. Han var 1976–1996 anställd vid SLU som klinikveterinär, lärare och forskare i invärtesmedicin för hund och katt och har under åren publicerat ett 40-tal vetenskapliga artiklar. Han utnämns för sitt arbete för att stödja veterinärmedicinsk forskning med målsättningen att öka kunskapen om sjukdomar hos hund och katt och hur de bäst ska behandlas, liksom för sitt arbete för att reducera förekomsten av sjukdomar relaterade till extrem avel och för sitt engagemang i djurvälfärdsfrågor och sällskapsdjurens betydelse för människan och samhället. ■

Vi söker smådjursveterinär

Som person är du ambitiös, engagerad och strukturerad. Du är en utförare som får saker gjorda och älskar att jobba med djur och dess ägare. Vi ser gärna att du har kirurgisk vana.

Om du dessutom har specialistkompetens steg I utlovas mycket god lön.

Du kommer att arbeta i en stimulerande företagskultur där det ges stora möjligheter till individuell utveckling där du kan påverka och anpassa ditt eget arbete.

Välkommen med ditt CV och personligt brev senast den 27 september till jobb@vasbyvet.se. **Läs mer** på vår hemsida www.vasbyvet.se.

Väsby DJURSJUKHUS

Vilundavägen 30
194 34 Upplands Väsby
08-590 307 08
www.vasbyvet.se

LÄKEMEDELSVERKET
MEDICAL PRODUCTS AGENCY

LÄKEMEDELSMONOGRAFI FRÅN LÄKEMEDELSVERKET

Trilyme
Vaccin för hund mot *Borrelia* spp.
Injektionsvätska, suspension.
Tillståndsinnehavare: Merial Norden A/S.
ATC kod: QI07AB04.

INDIKATION OCH DOSERING
För aktiv immunisering av hund från tolv veckors ålder, för att inducera produktion av anti-OspA-antikroppar mot *Borrelia* spp (*B burgdorferi* sensu stricto, *B garinii* och *B afzelii*).

Reduktion av borreliaöverföring är enbart undersökt i laboratorieförsök, efter infestering med fästingar (insamlade från en region med känd förekomst av borrelia). Under dessa betingelser visades att ingen borrelia kunde isoleras från huden hos vaccinerade hundar, medan borrelia kunde isoleras från huden hos ovaccinerade hundar.

Reduktion av borreliaöverföring från fästing till värddjur har inte kvantifierats, och ingen korrelation är fastställd mellan en specifik nivå antikroppar och reduktion av borreliaöverföring. Effektiviteten av vaccinet mot en infektion som leder till utvecklande av klinisk sjukdom har inte studerats.

Grundvaccinering består av två doser med tre veckors mellanrum. Årlig revaccinering med en dos rekommenderas för att upprätthålla immuniteten. Vaccinering bör genomföras före perioder av ökad fästingaktivitet för att full immunitet efter vaccinering ska hinna utvecklas innan förväntad fästingexponering.

SAMMANFATTNING AV KLINISKA STUDIER
Immunologiska egenskaper
Trilyme är ett inaktiverat vaccin innehållande tre serovarer av *Borrelia burgdorferi* sensu lato (*Borrelia afzelii, Borrelia garinii* och *Borrelia burgdorferi* sensu stricto). De i Sverige vanligast förekommande serovarerna är *B afzelii* och *B garinii.* Vaccinet ger upphov till ett serologiskt svar mot OspA-antigen som uttrycks av borreliabakterier medan de fortfarande befinner sig i fästingens tarm. Enligt litteraturdata kan vaccininducerade antikroppar mot OspA hos värddjuret förhindra migrationen av borreliabakterier från fästingen till värddjuret då fästingen suger blod. Det finns dock ingen fastslagen nivå antikroppar som medför skydd mot infektion eller klinisk sjukdom.

Effekt
Effekten av vaccination studerades i två laboratoriestudier där hundar infesterades experimentellt med fästingar insamlade från en region i Tjeckien där förekomst av borrelia är känd. Det var dock inte möjligt att kontrollera infektionsdosen som individuella hundar utsattes för i studien då andelen fästingar som bar på respektive serovar av *Borrelia burgdorferi* sensu lato varierade. Man beräknade att totalt cirka 16 procent av fästingarna bar på åtminstone en serovar. Det primära effektmåttet var återisolering av borrelia i huden där fästingen bitit, genom odling som konfirmerades med PCR. Detta ansågs utgöra en indikation på att infektion hade överförts från fästingen till hunden. Vävnad från lokal lymfknuta, muskel och synovialmembran provtogs också för att utvärdera eventuell spridning och etablering av infektion i värddjuret. Sekundära effektparametrar var serologi och symtom på klinisk sjukdom. Två studier genomfördes med denna infektionsmodell, en där 20 vaccinerade hundar och 20 kontroller infekterades 28 dagar efter avslutad grundvaccination samt en studie där tio vaccinerade hundar och två kontroller infekterades tolv månader efter vaccination.

Vid infektion 28 dagar efter vaccination kunde man hos elva (55 %) av kontrolldjuren återisolera bakterien i huden i anslutning till fästingbettet. Vid infektion tolv månader efter vaccination återisolerades borrelia i huden hos båda kontrollhundarna. Inte i någon av de två studierna kunde borrelia återisoleras från huden hos någon av de vaccinerade hundarna. Samtliga vaccinerade hundar i båda studierna hade också antikroppar mot OspA för alla tre serovarerna av *Borrelia burgdorferi* sensu lato. Ingen hund i vare sig vaccinerad grupp eller kontrollgrupp uppvisade kliniska symtom på borrelios och vaccinets förmåga att förebygga klinisk sjukdom kunde därför inte utvärderas. Hos vare sig vaccinerade djur eller kontroller kunde borrelia återisoleras från annan vävnad i värddjuren (lokal lymfknuta, muskel samt synovialmembran) vilket indikerar att infektionen inte spridits utanför infektionsporten. Resultaten från infektionsstudierna tyder på att borrelia inte fördes över från fästingarna till vaccinerade hundar och att vaccination gav upphov till antikroppar mot OspA.

En mindre fältstudie omfattande 20 vaccinerade djur och tio kontroller genomfördes vid en klinik i Tjeckien. De effektparametrar som utvärderades var serologi och kliniska symtom på sjukdom. Under studien sågs inga kliniska tecken på borreliainfektion i vare sig kontrolldjur eller vaccinerade hundar och det var oklart huruvida borrelia förekom i området under studieperioden. Vaccinerade djur uppvisade ett serologiskt svar mot OspA, och antikroppar kvarstod ett år efter vaccination.

Säkerhet
Säkerheten undersöktes i laboratoriestudier där tolv veckor gamla valpar gavs maximal dos vaccin enligt rekommenderad behandlingsregim. Endast lindriga och övergående lokala reaktioner i form av svullnad upp till 7 mm i diameter sågs hos enstaka hundar. Dessa läkte spontant inom fyra dagar. En övergående ökning av kroppstemperaturen på upp till 1,5°C noterades också.

LÄKEMEDELSVERKETS VÄRDERING
Trilyme är det första vaccinet för utveckling av antikroppar mot borrelios hos hund som godkänts i Sverige. Borreliainfektion hos hund är vanligt förekommande i landet, men andelen som utvecklar klinisk sjukdom till följd av infektionen är låg. Vaccinet ger upphov till ett antikroppssvar mot OspA. Dessa antikroppar bedöms kunna motverka infektion med borrelia, men den nivå som krävs för skydd mot infektion har inte fastställts. Mot bakgrund av detta samt det faktum att kliniska symtom vid borreliainfektion är ovanliga bedöms värdet av vaccination vara begränsat.

ROYAL CANIN

Royal Canin expanderar och söker Veterinär till tjänsten som Vetenskaplig Kommunikatör i Göteborg

Förmedlar du kunskap med passion både som skribent och som presentatör? Gillar du hundar och katter? Då kommer du att trivas och lyckas hos oss!

ROYAL CANIN SA är en av Europas ledande tillverkare av kvalitetsfoder för hund och katt, vi finns idag representerade i mer än 90 länder. Royal Canin har tillverkning i Frankrike, England, Polen, USA, Brasilien, Argentina, Sydafrika, Ryssland och Kina. Våra forskningscentra finns i Frankrike, Brasilien och England Waltham.

Royal Canin Sverige AB är en betydande aktör avseende både hund- och kattfoder inom fackhandeln och har under de senaste åren haft en mycket stark expansion i försäljning av diet- och frukfoder till veterinärkliniker.

Arbetsbeskrivning

- Informations- och kommunikationsmaterial till veterinärkliniker och slutkonsument.
- Utbildning inom nutrition för återförsäljare, djursjukskötare, veterinärer och slutkonsumenter, samt våra medarbetare
- Produktfrågor från kunder och slutkonsumenter
- Mässor, kongresser och seminarier

Tjänsten är placerad på vårt kontor i Göteborg. Arbetet innebar resor främst inom landet och även inom Europa. Vi räknar med att tjänsten kan medföra upp till tre resedagar/vecka. I tjänsten ingår föreläsningar kvällstid, samt några helger per år (mässor, kundresor). Heltid alternativt deltid minst 80%. Du ingår i vårt veterinära team och rapporterar till Marknads- och försäljningschef VET.

Vad kan vi erbjuda Dig?

- Ett spännande omväxlande arbete inom ett område som kännetecknas av snabb tillväxt och god lönsamhet.
- En unik möjlighet till karriärskifte där Du får ta tillvara Din kompetens och bredda den med mer kreativt och marknadsinriktat arbete.
- Egen kompetensutveckling inom nutrition i en stimulerande internationell miljö.

För mer information, läs om tjänsten på royalcanin.se. Din ansökan vill vi gärna ha så snart som möjligt dock senast 16/9 per mail till ana.dufva@royalcanin.com

Box 4133, 422 04 Hisings Backa, tel 031-742 42 60
fax 031-742 42 56 royalcanin.se info@royalcanin.se

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Professorship / Associate Professorship in Quantitative Veterinary Epidemiology and Biostatistics

Faculty of Health and Medical Sciences

The University seeks to appoint a professor / associate professor in Quantitative Veterinary Epidemiology and Biostatistics to the Department of Large Animal Sciences to commence as soon as possible.

The terms will be filled according to the Agreement between the Danish Ministry of Finance and the Danish Confederation of Professional Associations or other relevant professional organization. The post is covered by the Protocol on Job Structure.

Foreign applicants may find this link useful: www.ism.ku.dk (International Staff Mobility) and www.workingconditions.ku.dk .

The closing date for applications is 23.59pm, Sunday 15 September 2013.

This notice is an extract which may not be used as the basis for an application. The full text is available from www.employment.ku.dk.
For further details please contact the Head of Department, Hans Henrik Dietz, e-mail: hhd@sund.ku.dk

---

The Faculty of Health and Medical Sciences comprises app. 7500 students, app. 1500 PhD students and app. 3200 employees. The Faculty creates new knowledge and recognition through its core activities: research, teaching, knowledge sharing and communication. With basic research fields ranging from molecular studies to studies of society, the Faculty contributes to a healthy future through its graduates, research findings and inventions for the benefit of patients and the community.

Founded in 1479, the University of Copenhagen is the oldest university in Denmark. With 37,000 students and 9,000 employees, it is among the largest universities in Scandinavia and one of the highest ranking in Europe. The University consists of six faculties, which cover Health and Medical Sciences, Humanities, Law, Science, Social Sciences and Theology.

www.ku.dk/english

KONGRESSER & KURSER

Svenska

v 36

6–7/9 -13. Kurs Colic in the horse (SJV/SVS specialistgodkänd kurs), Strömsholm. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 37

11–14/9 -13. 11th International conference by EurSafe (European society for food and agricultural ethics), Uppsala.
Info: www.slu.se/eursafe2013

v 38

NY 19/9 -13. Inspirationsseminarium Ny som chef – leda, chefa, coacha, Linköping. Arr: SACO.
Info: www.saco.se/Kalendariet
(se annons i denna tidning)

19–20/9 -13. Kurs Hälsopaket Mjölk steg III, Sunnersta Herrgård, Uppsala.
Arr: Växa Sverige,
Info: anna.ohlson@vxa.se

NY 21–22/9 -13. Kurs Tillväxtproblem och mjukdelsskador hos hundar, Strömsholm. Arr: ReDog AB och Specialistdjursjukhuset Strömsholm.
Info: info@redog.se, susanna@redog.se

v 39

26–27/9 -13. Kurs Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur del 1 (SJV/SVS specialistgodkänd kurs), Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

27–28/9 -13. International back, sacroiliac & pelvic problems of the horse, Regiondjursjukhuset Helsingborg.
Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com

v 40

3–4/10 -13. Kurs Gastroenterologi, (SJV specialistgodkänd kurs), Helsingborg.
Arr: Regiondjursjukhuset Helsingborg.
Info: Gunilla Bylander, anmälan@djursjukhus.com, 0765-348029

v 41

11–12/10 -13. Kurs Röntgenteknik, -anatomi hund och katt, grund, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

11–12/10 -13. Kurs Ultraljud häst, grund, Hudiksvall. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 42

18–19/10 -13. Kurs om diabetes mellitus hos hund och katt (godkänd för specialistutbildning steg 1), SLU, Uppsala.
Arr: MSD Animal Health och SLU.
Info: msdah.sweden@merck.com

18–19/10 -13. Kurs Ultraljud smådjur, grundläggande buk (SJV/SVS specialistgodkänd kurs), Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Blå Stjärnans Djursjukhus i Borås startade 1954 och har varit djursjukhus sedan 1975. Vi är det enda djursjukhuset i Sjuhäradsbygden. Årligen utreder och behandlar vi ca 16 000 patienter. Vi fungerar också som remissinstans till våra kollegor i Sjuhärad. Vi är ca 35 anställda som ser till att djursjukhuset har en hög kvalité och servicegrad alla årets dagar. Djursjukhuset har sedan några år tillbaka utvecklats inom flera områden, årsomsättningen har fördubblats på 5-6 år.

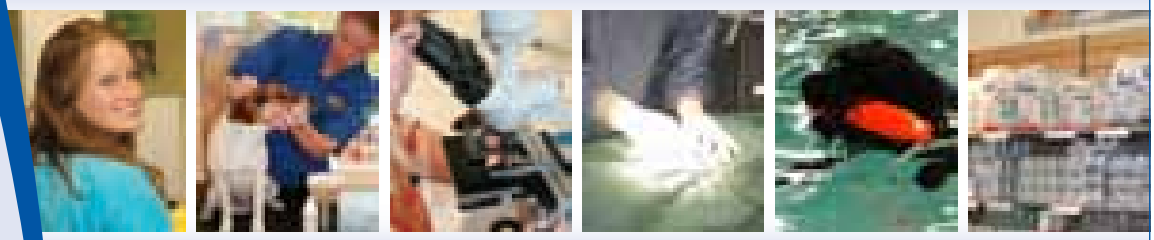

Djursjukhuschef/chefsveterinär

till Blå Stjärnans Djursjukhus i Borås Tillsvidaretjänst heltid

Djursjukhuset har under de senaste åren expanderat och skall nu ta nästa steg. Vi söker en djursjukhuschef/chefsveterinär som kan fortsätta utveckla djursjukhuset tillsammans med våra veterinärer och djursjukskötare.

Vi söker dig som är Specialist i hundens och kattens sjukdomar och har en flerårig erfarenhet av att tjänstgöra vid djursjukhus.

Tidigare erfarenhet av att leda företag/djursjukhus i utveckling och förändring ser vi som en betydelsefull merit för tjänsten.

Personliga egenskaper vi värdesätter är: öppenhet, lyhördhet, engagemang och en vilja att utveckla Dig själv och andra människor.

Sista ansökningsdag till tjänsten är 26 september 2013.
Skicka din ansökan inkl. personligt brev och CV per e-post till pereric.hedelin@blastjarnan-boras.com

Frågor kan ställas till Ordförande för Stiftelsen Heléne Lager Brink 076 788 98 33

Stiftelsen Svenska Blå Stjärnan DJURSJUKHUS

Blå Stjärnan Borås
Stallgatan 5, 501 12 Borås
Tel 033-20 54 50
Tel Rehab 033-20 54 52
Epost info@blastjarnan-boras.com
Hemsida www.blastjarnan-boras.com

v 43

NY 21–22/10 -13. Kurserna Generell foderlagstifting och Märkning av foder, Knivsta. Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

NY 24/10 -13. Inspirationsseminarium Ny som chef – leda, chefa, coacha, Gävle. Arr: SACO.
Info: www.saco.se/Kalendariet
(se annons i denna tidning)

24–25/10 -13. Kurs Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker (SJV/SVS specialistgodkänd kurs), Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Rembackens Djurklinik söker klinikveterinär till Uppsala

Vi är ett ungt och engagerat gäng som arbetar i en trivsam och stimulerande arbetsmiljö i utkanten av underbara Uppsala stad. Nu finns det möjlighet för en entusiastisk och engagerad veterinär att gå med i vårt vänliga smådjursteam med tolv anställda, varav sex är veterinärer. Vår filosofi är att erbjuda våra patienter smärtfri, funktionell livskvalité och att verka för ökat förtroende och god kommunikation mellan djurhälsopersonal och djurägare.

Vår klinik har funnits i Uppsala sedan 2010 och har utvecklats till en välutrustad oas för sjuka djur med bl.a. operationssal, behandlingstorg, digitalröntgen, ultraljud, samt omfattande lab och även stationärvårdsavdelning.

Nu söker vi dig med erfarenhet som smådjursveterinär och som har ett brett intresseområde inom framför allt internmedicin och hud, men gärna även inom kirurgi.

Hos oss hoppas vi att du kan utveckla dina kunskaper och intresseområden med stöd av engagerade kolleger. Du får följa dina patienter längs hela behandlingsgången från första besöket, genom kirurgi eller medicinsk utredning.

Vi vill gärna utvecklas inom ultraljud, endoskopi och artroskopi och erfarenhet inom dessa områden likaväl som specialistkompetens är meriterande men inte nödvändig.

Eftersom verksamheten bedrivs dygnet runt innefattar tjänsten även visst arbete på kvällar, nätter och helger enligt ett rullande jourschema, för närvarande 1 natt per vecka samt var 4e helg. Jouren bevakas hemifrån.

Lönen diskuteras och fastställs utifrån din kompetens. Vid fast anställning erbjuder vi dessutom en fast budget för vidareutbildning, privat sjukförsäkring samt privat tjänstepension.

Tillträdesdag snarast. Ansökan ska vara inlämnad senast 2013-09-01.

Kontakta gärna Dionne Rembacken, telefon 070-877 57 91, för ytterligare information eller en diskussion avseende tjänsten och hur den kan passa just dig.

Rembackens Djurklinik, Danmarks-Bärby 37, 755 98 Uppsala
Telefon: 070-877 57 91
E-post: remdeemc@yahoo.co.uk
Hemsida: www.rembacken.se

NY 26–27/10 -13. Näringslära för hund & katt – tillämpad näringslära (del 2), Knivsta. Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

v 45

7–8/11 -13. Veterinärkongressen, Uppsala. Arr: SVS och SVF.
Info: Marianne Lundquist, SVF, 08-545 558 27, marianne.lundquist@svf.se, www.svf.se

8–9/11 -13. Kurs Kundservice & kommunikation, fördjupning, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

9/11 -13. Fårkurs, Hagby gård, Almunge.
Arr: SVS Husdjurssektion.
Info: ulrika.konig@svdhv.org

v 46

11–12/11 -13. Näringslära för hund & katt, del 3, Knivsta. Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

13–15/11 -13. Kurs Anestesiologi steg 2, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 47

21–22/11 -13. Kurs Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur del 2, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

22/11 -13. International course investigation & treatment of neck conditions, Regionhästsjukhuset Strömsholm.
Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com

v 48

NY 26/11 -13. Inspirationsseminarium Ny som chef – leda, chefa, coacha, Stockholm. Arr: SACO.
Info: www.saco.se/Kalendariet
(se annons i denna tidning)

v 49

NY 3–4/12 -13. Kurs Rekonstruktiv kirurgi (hudrekonstruktion), Halmstad.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se
(se annons i denna tidning)

5–6/12 -13. Kurs Artroskopi hund, grund,

Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 50

12–13/12 -13. Kurs Anestesiologi steg 3 (del 1), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 1, 2014

NY 4–5/1 -14. Näringslära för hund & katt – samband mellan kost och motion och vissa sjukdomar (del 3), Knivsta.
Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

v 4

23–24/1 -14. Kurs Anestesiologi steg 3 (del 2), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 35

26–30/8 -13. Juniorkurs Få nya perspektiv! (Behandlingsstrategier, djurvälfärd, besättningsdata, kommunikation), Danmark. Arr: Boehringer Ingelheim.
Info: Thomas Manske, +46 703 42 71 51, thomas.manske@boehringer-ingelheim.com

NY 30–31/8 -13. Föreläsningar – Neuro-ophtalmology and hereditary eye diseases, Hindsgavl slot, Danmark.
Arr: SSVO. Info: www.ssvo.se
(se annons i denna tidning)

v 36

NY 4–5/9-13. Abdominal ultrasonography, horse, Ansager Dyrehospital, Danmark. Arr: Eickemeyer.
Info: www.eickemeyer.dk

6–7/9 -13. International course equine frontlimb lameness diagnostics & therapy, nära Århus, Danmark. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com

v 37

11–14/9 -13. BEVA Congress 2013, Manchester, UK.
Info: www.beva.org.uk

11–15/9 -13. Veterinary chiropractic course Integrated (module V), Sittensen, Tyskland. Arr: IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com

12–14/9 -13. 17th annual conference of the European society for domestic animal reproduction (ESDAR), Bologna, Italien.
Info: www.mvcongressi.com/dati/calendarioeventipdf/1424_0.pdf

LÄNSSTYRELSEN SÖKER

Länsveterinär

Tillsvidare med tillträde 1 november eller enligt överenskommelse.

Sök arbetet på www.lansstyrelsen.se/vasterbotten
Sista ansökningsdag är 15 september 2013.

Länsstyrelsen Västerbotten

SLU Sveriges lantbruksuniversitet Swedish University of Agricultural Sciences
Universitetsdjursjukhuset

DJURSJUKHUSDIREKTÖR

Vill du leda utvecklingen av Sveriges universitetsdjursjukhus i Europas modernaste lokaler för djursjukhusvård och därigenom förbättra djurens hälsa och välbefinnande i Sverige?

Är du en erfaren ledare och kommunikativ veterinär med djupt kunnande i att driva en resultatinriktad verksamhet med höga ekonomiska och kvalitetmässiga krav? Då kan tjänsten som djursjukhusdirektör vara något för dig!

Sista dag för intresseanmälan:
9 september 2013
Fullständig annons:
www.profficelifescience.se
Intresseanmälan:
www.profficelifescience.se
Frågor:
Proffice Life Science
Stefan Grip, 073-343 41 45

UDS
Proffice Life Science

NY 13–14/9 -13. Avian/small mammal medicine & surgery, Regiondjursjukhuset Helsinborg. Arr: Vetpd. Info: www.vetpd.com

14–15/9 -13 (samling 2). Kurs i atferdsproblemer hos hund og katt – kliniske kasus, nära Oslo, Norge. Arr: Universitetet for miljø- og biovitenskap. Info: www.umb.no/sevu

14–17/9 -13. 1st world veterinary golf championship, Prag Tjeckien. Info: www.vetgolf.eu

SLU
Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal Science

Universitetslektor i
SMÅDJURSMEDICIN

Sista ansökningsdag: **1 oktober, 2013**
Läs mer: **www.slu.se/lediga-jobb**

Veterinärgruppen i Tygelsjö söker kirurg

Vi söker dig som har flerårig erfarenhet av både mjukdelskirurgi och ortopedi och som brinner för att utvecklas inom dessa områden. Helst har du specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar.

Hos oss får du jobba med ett glatt gäng bestående av tio medarbetare, varar fyra veterinärer. Vår policy är att ge kvalitetsvård i en trygg och trevlig miljö och vi lägger stor vikt vid trivsel både för personal som kunder.

Kliniken har ljusa, välutrustade lokaler med bl.a. ultraljud, direkt digital röntgen, endoskopi- och artroskopiutrustning samt ett rejält lab. Det kommer remisser från stora delar av Skåne, främst inom kirurgi, ultraljud och dermatologi.

Vi är flexibla vad det gäller arbetstiden och arbetar mycket med att hitta lösningar som fungerar för alla anställda. Kliniken är öppet vardagar 8-17, tisdagar 8-20. Om samarbetet fungerar finns möjlighet till delägarskap.

Välkommen med ansökan och frågor till
karin.flauensgaard@veterinargruppen.se

v 38

17–20/9 -13. World veterinary congress, Prag, Tjeckien. Info: www.wvc2013.com/en/home

18–20/9 -13. Etterutdanning: kurs i akutt- og intensivbehandling, Oslo, Norge. Info: www.nvh.no

19–22/9 -13. XVIII International Symposium on Problems of Listeriosis (ISOPOL XVIII), Goa, Indien. Info: www.isopol-goa.in

21–23/9 -13. Equine orthopaedic case days, Weilerswist- Müggenhausen, Tyskland. Arr: AgPferd. Info: www.agpferd.com

v 40

2/10 -13. Equine ophthalmology pre-congress Course, 1-Day Practical Course, Large Animal Clinic, Üllö, Dora major, Ungern. Arr: WEVA. Info: www.weva2013budapest.com

2–5/10 -13. 19th FECAVA Eurocongress, Dublin, Irland. Info: www.fecava2013.org

3–5/10 -13. 13th congress of the world equine veterinary association (WEVA) in 2013, Budapest, Ungern. Info: www.weva2013budapest.com, weva2013@blaguss-congress.hu

v 41

NY 7–9/10 -13. Seniorkurs 2013 – Recharge the GOLD Cow, Sørup Herregaard, Danmark. Arr: Boehringer Ingehlheim Vetmedica. Info: Christina Nyman 0707 69 15 45, Thomas Manske 0703 42 71 51 (se annons i denna tidning)

NY 11–12/10 -13. Equine Dentistry, Ansager Dyrehospital, Danmark. Arr: Eickemeyer. Info: www.eickemeyer.

NY 11–13/10 -13. 2nd International Small animal symposium – ear, nose, throat and tracheobronchial disease, Florens, Italien. Info: www.unisvet.it

NY 11–13/10 -13. Equine Physiotherapy Days: the head-neck and neck-chest-forelegs motion circuits, Bingen och

Waldalgesheim, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com

v 42

16–20/10 -13. Veterinary Chiropractic course, cervical (modul I), Buxtehude, Tyskland. Arr: BackBone-Academy.
Info: www.backbone-academy.com

17–18/10 -13. International course equine frontlimb lameness diagnostics & therapy, nära Helsingfors, Finland. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com

18–20/10 -13. Equine neurologic case days, Weilerswist-Müggenhausen, Tyskland.
Arr: AgPferd. Info: www.agpferd.com

v 43

NY 23–25/10 -13. Etterutdanning – Indre-medisinske utfordringer hos katt, Oslo, Norge. Arr: Norges veterinærhøgskole.
Info: www.nvh.no
(se annons i denna tidning)

24–26/10 -13. 2nd Veterinary orthopaedics and traumatology congress, Kusadasi, Turkiet. Info: www.votder.org

v 44

NY 27–30/10 -13. Mallorequina, Palmanova, Mallorca.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com

28/10 -13 (startdatum). New part-time master's programme on Companion Animal Clinical Science (in English), University of Copenhagen, Denmark.
Info: www.cacs.ku.dk

1–3/11 -13. Second international symposium of veterinary ethology, Lyon-VetAgroSup, Frankrike.
Arr: SEEVAD.
Info: www.seevad.fr/formations-congres.php

NY 2–3/11 -13. International large animal rescue conference, University of Adelaide, Australien.
Info: www.horse.org.au

v 45

8–9/11 -13. Diagnostic techniques in equine medicine, Oslo, Norge.
Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com

v 47

20–24/11 -13. Veterinary Chiropractic course, thoracolumbar (modul II), Buxtehude, Tyskland.
Arr: BackBone-Academy.
Info: www.backbone-academy.com

v 48

NY 25–28/11 -13. Equine NUtrition and TRAining COnference – ENUTRACO 2013 – The musculoskeletal system, Bonn och Müggenhausen, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com

NY 27–29/11 -13. The Finnish veterinary association annual congress,

Din Veterinär
SALA SMÅDJURSPRAKTIK

Vill Du jobba som veterinär i Sala …

… på en ½-timmes avstånd med tåg från Uppsala/Västerås i en välutrustad och mycket trevlig smådjursklinik så har vi jobbet för Dig.

Vi söker Dig som är öppen och ansvarstagande och som kan arbeta effektivt både på egen hand och ingå i vårt välfungerande team. Stor vikt kommer att läggas vid dina personliga egenskaper där god samarbetsförmåga och flexibilitet kommer att värderas högt. Ett personligt och varmt bemötande av våra kunder ser vi som mycket viktigt.

Specialistkompetens i hunden och kattens sjukdomar eller flera års erfarenhet av smådjursveksamhet är ett önskemål, men även du som har en kortare erfarenhet är välkommen att söka. Du bör ha ett speciellt intresse för kirurgi men även erfarenhet av internmedicin.

Din Veterinär i Sala är en medelstor klinik under ständig utveckling. Kliniken som funnits i 25 år har en trogen kundkrets och är utrustad med gasnarkos och laboratorium för blodgaser, rutinkemi och hematologi. Vi jobbar mycket med cytologi, inprints och även egen bakteriologi. Lennart Nilsfors besöker oss varje vecka för ultraljudsundersökningar. Vi har ingen röntgen i dagsläget.

Vår strävan är att alltid erbjuda en högkvalitativ och engagerad smådjurssjukvård. Vi tar emot ca 8000 besök per år fördelat på lika delar katt som hund men även en del övriga sällskapsdjur. Våra öppettider är vardagar 8–17, inga sena kvällar eller helger.

Tjänsten är en tillsvidareanställning på deltid initialt men kommer att bli på heltid från sommaren 2014.

Du är välkommen med din ansökan inklusive CV och löneanspråk senast den 15 september 2013 till sala@dinveterinar.se.

Frågor angående tjänsten besvaras av Kerstin och Lars E. Lundborg på telefon 0733-161633 eller 070-2457699.

Gå in på hemsidan www.dinveterinar.se för mer information.

➤ Helsingfors, Finland. Info: www.sell.fi (se annons i denna tidning)

v 2, 2014

8–12/1 -14. Veterinary Chiropractic course, sacropelvic (modul III),
Buxtehude, Tyskland.
Arr: BackBone-Academy.
Info: www.backbone-academy.com

v 7

12–16/2 -14. Veterinary Chiropractic course, extremities (modul IV),
Buxtehude, Tyskland.
Arr: BackBone-Academy.
Info: www.backbone-academy.com

v 12

19–23/3 -14. Veterinary Chiropractic course, integrated (modul V),
Buxtehude, Tyskland.
Arr: BackBone-Academy.
Info: www.backbone-academy.com

Djurfarmacia Sverige AB

söker privatpraktiserande smådjursveterinär

Veterinärmottagning som ligger i direkt anslutning till Djurfarmacia – Apoteket Trollet har för närvarande två privatpraktiserande veterinärer. Nu söker vi ytterligare en veterinär tre till fyra dagar i veckan.

Du betalar ingen hyra, elektricitet, städning, vatten, avlopp eller annan typ av kostnad. Djurfarmacia äger även viss utrustning för enklare operationer, tandstensskrapning samt autoklav.

Den administrativa delen (bokningar, kundbetalningar etc.) sköts av Djurfarmacia, som du sedan fakturerar månadsvis. Arvoden till dig betalas ut automatiskt.

Är du intresserad av att jobba med smådjur och vill jobba i en spännande miljö med fokus på djurmedicin och nära kontakt med djurläkemedelsindustrin, hör av dig till birgitta.molin@djurfarmacia.se.

Djurfarmacia Sverige AB, Trollgatan 12, 461 34 Trollhättan
0520-350 60, www.djurfarmacia.se, birgitta.molin@djurfarmacia.se

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
TORSTEN JAKOBSSON	070-372 95 10
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
JK LARSSON	0920-25 36 50
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
LOTTA TERNSTRÖM HOFVERBERG	073-151 22 50
MARJA TULLBERG	070-627 77 36

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
TONE LINDVÅG	070-260 90 10
Kassör	
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
Ledamöter	
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
LARS-GÖSTA LARSSON	070-851 98 42
MARIA LECLERCQ	076-770 62 62

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
Sekreterare	
KARIN DANIELSSON	0707-21 44 56
Kassör	
ANNA WALDENSTEN PAMUK	076-109 91 88
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleanter	
SUSANNA HULTBERG	0524-233 75
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
TORKEL EKMAN, ADJUNGERAD

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
VERONICA RONDAHL
ULRIKA WINDAHL

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
VERONICA RONDAHL

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
JAN SKIDELL

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS

Sekreterare
CATRIN VESTERLUND-CARLSON

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ULRIKA WINDAHL

Sekreterare
ANNE-LI LJUNGGREN

Akuttentamen

Måste man tillbringa nio år och nio månader för att klara av en examen vid Kungliga Veterinärhögskolan i Stockholm? Nu hade jag tillbringat drygt sju år där inklusive diverse vikariat. Jag började bli desperat. Nu måste jag tentera bort allt innan jag tar ett nytt jobb.

Så jag satte igång med ras- och exteriörlära. Tentamen beställdes två veckor fram i tiden för att sätta lagom press. Fem dagar senare ringde telefonen ”Det är Rudengren på Styret” (Sven Rudengren, veterinär och hedersman som bland annat skötte om vikarieförsörjningen till distriktsveterinärerna. ”Styret” var Veterinärstyrelsen som senare blev omorganiserat och påhängt en massa byråkrati för att först gå upp i Lantbruksstyrelsen, sedermera Jordbruksverket, och flytta till Jönköping).

”Jo”, sa han, ”Lindholm i Piteå har blivit sparkad i samband med en spenoperation och nu finns det ingen veterinär i Piteå. Du har ju jobbat där tidigare så nu måste du åka upp och rädda situationen”.

”Nej”, sa jag klart och bestämt men inte oartigt. ”Jag har lovat mig själv och familjen – inget mer vikariat innan jag har fått ut examen! Jag vill inte följa med den förestående flytten till Uppsala som överårig student. Nu läser jag ras- och exteriör och om knappt två veckor ska jag tentera. Tentamenstid är redan beställd. Efter det kan jag åka ut på vick”.

”Det var tråkigt att höra”, sa Sven och lade på luren.

Några timmar senare ringde åter telefonen. ”Jo det är Rudengren på Styret igen. Jag har bokat om din tentamenstid hos Dyrendahl. Du ska tentera hos honom i morgon klockan tio. Eftersom du bor på Värmdön är det lika bra att du packar bilen på en gång. Då kan du åka upp till Piteå direkt efter tentamen. Jag har lovat Lindholm att du är där i övermorgon”.

Nästa dag klockan tio var jag hos Dyrendahl. Förhöret började. Det gick knaggligt. Efter ett tag märkte jag att tentamen övergick mer till samtal och undervisning. Då förstod jag att Rudengren och Dyrendahl hade kommit överens om att kandidaten skulle godkännas. Det prekära veterinärläget i Piteå måste åtgärdas. Nöden har ingen lag. Detta var nog Rudengrens upplägg.

Betyget har jag förträngt men tentamensboken blev fulltecknad.

Tidigt nästa morgon var jag i Piteå. Lindholm hade en lång lista på sjukbesök. Full rulle ut bland bönderna, avbrutet ett par gånger för slakteribesök. När kvällen kom stöp jag i säng som en fura faller, eller hur man nu säger. Detta hände nådens år 1967.

Björn Wennman

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m den 23 maj till den 27 juni 2013 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

- Regitze Andersen
- Petra Emelie Andersson
- Anna Andersson-Sunna Wiberg
- Dimitar Andronov
- Katja Barkhage
- Anna Berghard
- Sandra Björk
- Pia Christensen
- Hanne Dahl
- Lisa Eriksson
- Irene Hansen
- Anna Hedlund
- Helena Hugoson Feldt
- Niclas Högberg
- Victoria Anna Hötzer
- Ghada Ibrahim
- Elin Larsson
- Stina Lindberg
- Lisa Lindström

- Isabella Mancini
- Alessandro Martini
- Birgitte Mynborg
- John Mark O'Leary
- Marie Patriksson
- Zuzanna Pawlowska
- Tanja Pudert
- Arno Roos
- Catharina Sahl-Tjørnholm
- Michael Segall
- Susanne Sköld
- Esmeralda Smiet
- Tonje Solheim
- Lena-Mari Tamminen
- Charlotta Thörn
- Sander Timo Vermeulen

EXAMINATION – ÖGON

Examination i diagnostik av ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt

Sophie Gäfvert, Frösön, har den 15 juni 2013 fullgjort särskild utbildning och examination i diagnostik av ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt enligt det samnordiska utbildningsprogrammet godkänt av Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och övriga nordiska huvudmän.

PERSONNOTISER

Födelsedagar i september 2013

Den veterinär som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.

Irene Ahl, Järbo, 50 år den 3/9
Christer Säfholm, Mariefred, 60 år den 8/9
Robert Åkesson, Bengtsfors, 80 år den 10/9
Ulrike Neu, Sjöbo, 50 år den 11/9
Pia Funkquist, Mörbylånga, 50 år den 12/9
Lars Nilsson, Helsingborg, 70 år den 16/9
Helena Johansson, Laholm, 50 år den 17/9
Li Olsson Ranta, Malmö, 50 år den 27/9
Hans Fellström, Klintehamn, 70 år den 29/9
Jan Lindgren, Alingsås, 80 år den 30/9
Ursula Wennström, Falköping, 50 år den 30/9

Avlidna

F distriktsveterinär **Erik Bergius** avled den 8 maj 2013. Han föddes 1928 i Gävle och avlade studentexamen där 1948 och veterinärexamen 1959. Han anställdes först som assistentveterinär 1959 vid Västra Götalands läns hushållningssällskap. Fr o m 1964 var han verksam som distriktsveterinär i Uganda (SIDA) innan han åter började arbeta som assistentveterinär 1966 vid Västra Götalands läns hushållningssällskap. Fr o m 1967 blev han anställd som distriktsveterinär i Fellingsbro, 1974 i Lindesberg med stationeringsort Fellingsbro och fr o m 1977 i Linköping. Han pensionerades 1993.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: *info@exponera.net*

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2013

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	16 jan	18 dec	11 dec
2	5 feb	16 jan	9 jan
3	26 feb	5 feb	29 jan
4	19 mar	26 feb	19 feb
5	16 apr	19 mar	12 mar
6	14 maj	16 apr	9 apr
7	4 jun	14 maj	7 maj
8–9	26 jun	4 jun	28 maj
10	27 aug	6 aug	30 jul
11	17 sep	27 aug	20 aug
12	8 okt	17 sep	10 sep
13	29 okt	8 okt	1 okt
14	19 nov	29 okt	22 okt
15	11 dec	19 nov	12 nov

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2013
Sverige: 1 210 kronor + moms.
Europa: 1 560 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1 710 kronor.
Medlemmar i veterinärförbundet har 350 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2012 – 3 300 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

ORION PHARMA
animal health

Nyhet för små djur!

DEXDOMITOR® 0.1
dexmedetomidin

Dexdomitor® 0,1 mg/ml (dexmedetomidin) är framtagen för katter och mindre hundar. Den tydliga fördelen är en mer exakt dosering för djur med lägre vikter jämfört med Dexdomitor 0,5 mg/ml.

Orion Pharma Animal Health | Sjöpalsvägen 1 | Box 100 | 192 83 Sollentuna | Tel 08-623 64 00 | Fax 08-623 64 90 | www.orionvet.se

Dexdomitor® Dexmedetomidin 0,1 mg/ml, injektionsvätska, lösning. Rx.
Indikationer: Kata-nexus, mild till måttlig ångestsyndrom behandling och undersökning som kräver bedövning sedering och analgesi av hund och katt. Djup sedering och analgesi av hund vid samtidig användning av basanpassad för medicinsk och mindre kirurgisk behandling. Premedicinering av hund och katt för induktion och underhåll av generell anestesi. Kontraindikationer: Skall inte användas till djur med kardiovaskulära sjukdomar. Skall inte användas till djur med allvarliga systemiska sjukdomar eller på djur som är döende. Skall inte användas vid känd överkänslighet mot det aktiva innehållsämnet eller något hjälpämne. Särskilda varningar: Administrering av dexmedetomidin till valpar yngre än 16 veckor och kattungar yngre än 12 veckor har inte undersökts. Dexmedetomins säkerhet har inte fastställts i avelsdjuren. På katt kan gnarring av tunnlinen uppstå under sedering. Ögonen bör skyddas med lämplig ögonsalva. SPC 2012-09-30 *För ytterligare information, se Fass.se*

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

NYHET | insulinpennan för veterinärmedicinskt bruk

VetPen™

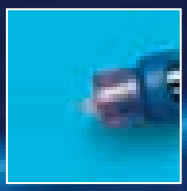

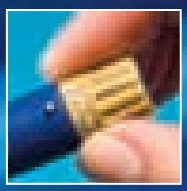

VetPen™ till hund och katt – kan dosera med 0,5 enheters intervall

VetPen™ är en flergångspenna som laddas med en 2,7 ml Caninsulin® vet. cylinderampull, speciellt avsedd för pennan. Insulinampullen byts ut mot en ny när insulinet i ampullen tagit slut. Till pennan används pennkanyler avsedda för VetPen™.

VetPen™ finns i två utföranden; 0,5-8 enheter för katter och mindre hundar och 1-16 enheter för medelstora och stora hundar. VetPen™ med tillhörande pennkanyler finns hos apoteken och går också att beställa för egen försäljning på klinik från Intervet*Direkt* via www.msd-animal-health.se.

VetPen™ 0,5-8 enheter och VetPen™ 1-16 enheter tillhandahålles i förpackning som innehåller flera komponenter:

1 VetPen™
1 Pennfodral
1 Kanylborttagare
1 Adapter till doseringsknapp
1 Injektionsknapp, förlängning
28 Pennkanyler
1 Bruksanvisning

Datum för senaste översyn av produktresumén: Caninsulin® vet., 40 IE/ml injektionsvätska, suspension, 2012-09-21. Receptbelagt läkemedel. För mer information: www.fass.se.

Vill du veta mer, kontakta gärna någon av våra representanter:

Tina Björkman
08-522 216 65
Norra Sthlm upp till Västerbotten

Pierre Jonsson
08-522 216 86
Västra Sverige och övre Norrland

Jenny Sjökvist
08-522 216 83
Södra Sthlm, Mälardalen och sydöstra Sverige

Elisabet Friede
08-522 216 90
Södra Sverige

Intervet AB • Box 7121 • 192 07 Sollentuna • www.msd-animal-health.se

MSD Animal Health

© MSD Animal Health 2013-04